

ERDÉSZETI LAPOK

AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET

KÖZLÖNYE

ERDŐ- ÉS FÖLDBIRTOKOSOK, ERDÉSZETI ÜGVEKKEL FOGLALKOZÓK
ÉS ERDŐTISZTEK SZÁMÁRA

Szerkeszti

BUND KÁROLY,

egyesületi titkár.

1913. év, december 15.

XXIV. FÜZET.

LII-ik évfolyam.

Megjelenik minden hónap 1. és 15-ik napján.

Ara egy évre azok számára, kik az Országos Erdészeti Egyesületnek nem tagjai, 16 kor. Az egyesület azon alapító tagjainak, kik legalább 300 koronát alapítottak, ingyen jár, míg azoknak, kik ezen összegnél kevesebbet alapítottak, az illető alapítványi kamat beküldése mellett, ára 6 kor. Rendes tagoknak a 16 kor. évidíj fejében szintén ingyen küldetik meg.

Az Országos Erdészeti Egyesület időközönként megjelenő közérdekű kiadványai (népszerű erdészeti ismeretek téra stb.), valamint a hirdetések (állandó melléklet) és az időközönként a laphoz fűzött, műnyomópapíron készült képek az előfizetési ár fejében a lappal *ingyen* küldetnek meg.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

BUDAPEST, V., Alkotmány-utcza 6. szám

(Telefon: 37—22)

A lappal legkésőbb minden hónap 5. és 20. napjáig a t. egyesületi tagok vagy előfizetők kezeihez kell jutni. Ellenkező esetben posta-jegygyel „reclamatio“ teendő

“Patria” irodalmi vállalat és nyomdai r.-t. nyomása. Budapest, Üllői-ut 25.

Munkatársaink tájékozásául! Az „Erdészeti Lapok” közleményeik körébe fogadják az erdőgazdaság összes ágainak művelésére és ismertetésére szolgáló értekezéseket s a gazdálkodás gyakorlati alkalmazására vonatkozó bármilyen tudósításokat, valamint felvezessük az erdészetet közelről érdeklő s azzal mintegy rokoni kötelékben lévő vadászati ügyeket is.

Írói tiszteletdíj: Egy nyomtatott ívnyi (16. old.) eredeti értekezésért, mely a szerkesztőség részéről átdolgozást nem igényel, 40—48 K, ha az átdolgozást avagy idegen nyelvből eszközölt szabatos fordításért 24—40 K, oly fordításért, mely átdolgozást igényel, 16—24 K.

Munkatársaink tiszteletdíját a szerkesztőség az év végével küldi meg, kívánatra azonban előbb is.

Kérjük munkatársainkat, hogy dolgozataikat csak egyes félévekre s ilyeneken is csak az egyik oldalra, törött alakban írják. A cikkekhez tartozó rajzokat sima, fehér papíron, lehetőleg kétszer olyan nagyságban kell készíteni, mint amilyen nagyságban azokat a szerző a lapba felvételni kívánja. Ugyanilyen mértékben nagyítva kell a rajzhoz tartozó felírásokat, betűket s egyéb jelzéseket is alkalmazni. Tiszta és szép másolatokat csak hasonlóan kidolgozott eredeti után lehet várni. *Kéziratok nem küldetnek vissza.*

Az Erdészeti Lapokban megjelenő közleményekről a szerkesztőség a nyomdai költségek megtérítése esetén *különlenyomatokat* is készítet a szerzők számára. A nyomdai költség (füzve, de boríték nélkül) 30 példány után 16 oldalas ivenként 7 K, 50 példány után 8, 100 példány után 10 K.

Borítékkal ellátva, a különlenyomatok előállítására 30 példánynál 3 K 60 fill., 50 példánynál 4 K-val, 100 példánynál 5 K-val többre kerül.

EGYESÜLETI HIRDETÉSEK.

Figyelmeztetés. Az egyesületi kiadványokból az egyesületi tagok *csak egy példányt* szerezhetvén meg *kedvezményes áron*, több példány megrendelése esetében a többi példány után a nem tagok számára megállapított ár küldendő be.

Az Országos Erdészeti Egyesületnél (Bpest, V., Alkotmány-utca 6. sz.) a következő művek rendelhetők meg:

ERDÉSZETI LAPOK. Az Országos Erdészeti Egyesület közlönye. Szerkeszti *Bund Károly*. Előfizetési ára 1 évre 16 korona. Megjelenik minden hó 1-én és 15-én. Mutatványszámok ingyenesen. Régi évfolyamok mérsékelt áron.

AZ ERDŐ. Erdészeti és vadászati szaklap kisebb erdők birtokosai és kezelői, erdészeti és vadászati altsztek részére. Szerkeszti *Balogh Ernő* m. kir. erdőtanácsos. Megjelenik minden hó 1-én és 15-én. Ára 1 évre 4 K.

AZ ERDÉSZETI ZSEBNAPTÁR 1912. ÉVI (31.) ÉVFOLYAMA. Ára tagoknak 2 K, másoknak 3 K. Legczészerűbb 2 K 45 f, illetőleg 3 K 45 f előzetes beküldésével rendelni, mely esetben bérmentve szállítatik.

AZ ERDŐÖR vagy **AZ ERDÉSZET ALAPVONALAI KÉRDÉSEKBEK ÉS FELELETEKBEK.** Irta: Bedő Albert. IX. kiadás, 1912. Ára 6 K. 6 kor. 55 fill. előzetes beküldése esetén bérmentve és ajánlva küldetik.

AZ ERDŐRENDEZÉSTAN KÉZIKÖNYVE. Irta: bölcszéai Belházy Emil. Ára tagoknak 6 K, nem tagoknak 10 K.

ERDÉSZETI NÖVÉNYTAN. Irta: Fekete Lajos és Mágocsi-Dietz Sándor. I. kötet: Általános növénytan. Teljesen elfogyott. — II. kötet: Növényrendszertan. Részletes növénytan. Növényföldrajz. Ára tagoknak 12 K, nem tagoknak 18 K.

A Chorinszky-gáton.

ERDÉSZETI LAPOK

AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET

LII. ÉVF.

KÖZLÖNYE

24. FÜZET.

KIADJA: AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET

Szerkeszti:

BUND KÁROLY

Megjelenik minden hó 1-én és 15-én. ☉ Előfizetési díj egy évre 16 korona.

Az Orsz. Erd. Egyes. oly alapító tagjai, kik legalább 300 kor. alapítványt tettek, valamint a rendes tagok is 16 kor. évi tagsági díj fejében ingyen kapják. Azok az alapító tagok, kik 300 koronánál kevesebbet alapítottak, 6 kor. kedvezményes árért járathatják.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapesten, Lipótváros, Alkotmány-uteza 6. sz. II. em.

A lap irányával nem ellenkező hirdetések mérsékelt díjért közöltnék.

(Telefon: 37—22.)

Magyar erdészek tanulmányutja az Osztrák Birodalom erdőségeiben.

Irta: *Borsiczky Ottó.*

(Befejező közlemény.)

A banketten, melyen a kirándulókon és a helybeli alkalmazásu erdőtiszteken kívül számos előkelőség is résztvett s különböző hatóságok is képviseltették magukat, elsőnek *Wiltsch* Antal miniszteri tanácsos emelkedett szólásra: „Több mint két emberöltő mulott el azóta, mióta Ő Felsege a Salzkammergutban a lovagias vadászatot üzi, miáltal e helyet történelmi szentélylyé avatta; ezért oly felette becses nekünk, erdészeknek, a Salzkammergut. Itt a császár a mi kabátunkat hordja, itt a mi uralkodónk egészen a mienk; meg fogják tehát érteni, uraim, hogy miért tartjuk mi a Salzkammergutot oly felette nagy becsben.”

„Azok az érzelmek, melyek a mi — osztrák erdészek — szívében lángolnak, magyar szaktársaink keblét is hevítik.”

„Ezen érzelmeinknek adok kifejezést akkor, midőn azon közös óhajunkat hangoztatom: Ő Felsege legkegyelmesebb császárunk és királyunk, a birodalomnak hatalmas védője és ura, soká éljen!”

Dörgő „éljen“ és „hoch“ kiáltások követték ezen mindnyájunk által átértett szavakat.

A szónok azután a földmivvelésügyi miniszter nevében üdvözli az egybegyülteket: „Az a látogatás, melylyel a két hatalmas egyesület, az osztrák és a magyar erdészek egyesületei, megtisztelti egymást, már tullepte az udvariasság, a tanulni vágyás és a kollegiállitás határait. Minket nemcsak a szent hivatás eszményképei kapcsolnak egybe, hanem szorosán összeforrasztanak a nagy közgazdasági érdekek is. A kormányok már a legközelebbi jövőben is az itt egybegyültek soraiban fogják megtalálni azt a hathatós támogatást, melyre a kereskedelmi szerződések megkötésekor szükségünk leend.“ A szónok nagy értéket tulajdonít annak a sikernek, mely megtalálta azt az utat, mely ugyszólván nemzettől-nemzetig vezet s mely a birodalom két alkotó államának összetartozandóságát megszilárdítja és biztosítja.

Az erdészeti egyesületek az ország nemzetgazdaságának számottevő képviselőit egyesítik magukban, ezeknek az egyesületeknek nemcsak szívbélileg kell a közös cél felé törekedniök, hanem tudatosan a két együvé tartozó ország érdekeit is elő kell mozdítaniok. Az egyesületeknek erre a szoros kötelékére emeli poharát.

Az elhangzott beszéd után *Krahl* Arthur udvari tanácsos, a gmundeni erdő- és jószágigazgatóságnak főnöke emelkedik szólásra. Szívet-lelket felemelő beszédjét, melynek egyes részeit szeretnők köbe vésvé megőrizni, egész terjedelmében ide iktatjuk:

„A Salzkammergut állami erdősegeinek igazgatását ellátó hivatal élére állítva, nekem, mint némi tekintetben helyi háziurnak, jutott osztályrészül az a szerencse, hogy a két egyesület elnökét, báró Tallián Béla Ő excellenciáját és Auersperg Károly herczeg Ő főméltóságát, az egyesületek valamennyi tagját — kik fáradtságot nem kímélve a gmundeni erdőigazgatóság kerületét is meglátogatták — legszívélyesebben és legmelegebben üdvözölhessem, valamint a látogatásért nemcsak a saját, hanem a felsőausztriai és a salzkammerguti erdőknek kezelésére rendelt erdő- és jószágigazgatóság összes tisztviselői és alkalmazottai nevében is, kik e látogatást különös megtiszteltetésnek és kitüntetésnek tekintjük, őszinte köszönetemet fejezhessem ki.“

„Hogy ezt a látogatást a mi körünkön túl is mily nagyra

becsülik, kiviláglik abból, hogy a kormány képviselőjében Ő excellenciája báró *Handel* Erasmus, Felsőausztria helytartója, a tartomány képviselőjében annak választmányi ülnöke, gróf *Dürckheim-Montmartin* György, a salzburgi erdészeti egyesület képviselőjében Ő Főméltósága herceg *Stahremberg Ernő Rüdiger*, Gmunden város nevében dr. *Krakovitzer* polgármester, egészségügyi tanácsos is megjelentek körünkben; ezeket az urakat is a legmelegebben és legszívélyesebben üdvözlöm.“

„Az Osztrák Birodalmi Erdészeti Egyesület tanulmányutjai alkalmával már gyakran irányítá erre felé lépteit, különös büszkeséggel tölt el bennünket azonban az a tény, hogy éppen most, midőn a magyar Országos Erdészeti Egyesület fölötté megtisztelő látogatásával tünteti ki az osztrák erdészeket, a Salzkammergut is felvétellett az uti programmba; ebből a tényből, talán tulás nélkül, azon meggyőződés szűrődik le, hogy itt erdészetileg érdekes és fejlett viszonyokat találhatunk, melyek érdemesek a megtekintésre és tanulmányozásra.“

„Igen tisztelt magyarországi szaktársaimnak azonban a mi itteni gazdálkodásunk megítélésénél nem szabad ugyanolyan mértékkel mérniök, mint amilyet a Kárpátokban magától értetődőleg használnának. Ott alkalmas kimagasló ponton állva, a kémlelő szem hatalmas kiterjedésű zárt erdőállományokban gyönyörködhetik, melyek a végtelen tenger hatását keltik a szemlélőben; ilyen nagyvonalú erdőgazdálkodást megengedő előfeltételeket itt nem fognak találhatni. Magaslaton állva, itt szemünk a pompás Dachstein által koronázott kopár sziklatömbök egymásmellé sorakozó nagy-szerűen szeszélyes alaku tömkelegjén akad meg, az erdő csak a mélyekben fekvő szintájakon diszlik, sajnos azonban, nem oly kiváló jó körülmények között, mint a monarchia keleti felében. A kevésbé jó talaj itt nem növelhet oly kiválóan jó erdőt, mint a Kárpátokban, nekünk kevesebbel is be kell érnünk, mi azután arra kényszerít bennünket, hogy minden erőnket megfeszítve, bonyolult, másutt talán feleslegesnek látszó eszközökkel, a legjelentéktelenebbnek látszó körülményt is figyelembe véve, vegyük el az erdőtől azt, mit abból észszerűen elvenni szabad, de másrésről azonban megadjuk neki azt, mit annak jó tenyészete és fejlődésének érdekében megadnunk kell.“

„Nem szabad megfeledkeznünk arról a sok akadályról sem, mely itt a rendszeres erdőgazdálkodásnak útjában áll, nevezetesen a bonyolult jogi viszonyokról és a birtokra nehezedő szolgálmányokról.“

„Hajdan az uralkodó, ki egyszersmind birtokosa is volt a Salzkammergut erdeinek, a sóüzem érdekében a legmesszebbmenő kedvezményeket nyújtotta a népnek, hogy az a helyi röghöz köttesék és megerősödjék. Ezek a szolgálmányok ugyan az 1853. évben szabályoztattak, de azért még ma is nagy terhek nehezednek az itteni erdőbirtokra, úgy hogy a fahozamnak mintegy egyharmada, melynek értéke háromnegyed millió koronára becsülhető, szolgálmány fejében adatik ki.“

„Ez a szolgálmány, melyre mintegy 3800 részesedőnek van igénye, egyrészt 6000 ha legjobb fekvésű erdőt köt le teljesen, másrészt a szabályozott és észszerű gazdálkodást és belterjes művelést a többi erdőterületeken is befolyásolja és megnehezíti.“

„Ha ezen szolgálmányokat másirányu beállításban szemléljük, akkor megállapíthatjuk, hogy 5160 faizásra, 2500 legelőre és 2800 alomszedésre jogosított igényeit kell az erdőnek kielégítenie; e számadatokból, uraim, könnyen következtethetnek arra, hogy a Salzkammergut lakosai nagy hányadának az erdő a megélhetési forrása. Ha még megemlékezem arról az elsőrangu állami jótékonyági intézményről — az erdőmunkásszervezetről —, mely nemcsak, hogy 2000 munkásnak és azok családjának nyújt biztos megélhetést, hanem azok özvegyeit és árváit is megvédi a szükségtől és nyomortól, akkor, uraim, meggyőződést szereztek arról, hogy mily szoros és sokoldalú az a kapcsolat, mely itt a népet az erdőhöz köti.“

„Természetes, hogy az egykori patriarkális viszony a mai modern gazdasági életben itt is más alakot öltött: Amí hajdan a kegy folyománya volt, az ma jog, amit azelőtt kérni kellett, ma követelik; ha figyelembe vesszük még azt is, hogy itt a gondozásomra bizott birtoktesten — úgy mint mindenütt — izgató tényezők is érvényesítik káros befolyásukat, melyeknek az egyszerű és gyermek eszü pór — ámbár nem tudatosan — ellentállani nem tud, akkor beláthatják, hogy mily nehéz a valódi és képzelt jogok körül felmerült ellentéteket békésen és igazságosan

kiegyenliteni. Minden birtokkezelőnek érdeke a néppel a leg-szorosabb összeköttetést fentartani, hogy a néplélekből tisztán és világosan olvashasson, mert csak így képes a felmerülő jogos kívánalmakat megérteni és azoknak eleget tenni, csak így veheti elejét az illetéktelen kívánalmak érvényesülésének. Hogy a nép és az állami kezelés ne mint két ellenséges tábor álljon egymással szemben, azt csak úgy lehet megelőzni, ha a birtok kezelőjét mindenkor a jóindulat vezérli, de csak addig a határig szabad ennek érvényesülnie, hogy a közjó és a kincstár, a birtokos jogai csorbitást ne szenvedjenek.“

„Az a kérdés, hogy az állami erdőbirtok nem kizárólagosan jövedelmet hajtó tőke, hanem nemzetgazdasági és a nép érdekeit nagyban előmozdító alany, már régen tisztázódott. Az erdész tevékenységének, uraim, itt tehát nem szabad kizárólagosan a szak-beli és pénzügyi tevékenységben kimerülnie, hanem különös figyelemben kell részesíteni az általános közjót előmozdító tényezőket is, főleg szociálpolitikainak kell lennie.“

„A Salzkammergutban, hol, mint azt már kifejtettem, az erdő és a népet az érdekek számtalan és finoman szőtt szála köti egybe, az erdőgazdaságnak ez a feladata még fokozottabb mérvben domborodik ki; az intelligenciának és munkabírásnak, az önmegtagadásnak és emberismeretnek, az ernyedetlen testi és szellemi tevékenységnek micsoda halmaza, mennyi idealizmus, önzetlenség és önfeláldozás kell ahhoz, hogy valaki e sulyos feladatnak meg tudjon felelni, azt csak az tudja teljes valójában megítélni, kinek alkalmá van a feladatok e tömkelegébe mélyebben bepillantani!“

„A nagy nyilvánosság még ma sem tudott magának az erdész tevékenységéről tiszta képet alkotni, minek következtében e tevékenység kellőképp méltányolva sincs; ebből következik azután az, hogy az erdész még ma sem foglalja el a társadalomban azt a helyet, melyhez elvitázhatatlan joga van.“

„Már ezért is, uraim, nagy jelentőséget tulajdonítok az olyan összejöveteleknek, mint a mai, mert ezeken nemcsak nézetek cserélődnek ki, kételyek oszlattatnak el és nagyhorderejű eszmék születnek meg, hanem a nagy nyilvánosság előtt feltáródik szolgál-tunk lényege, feladataink nagysága és fontossága; barátságos és kollegiális vonatkozásaink megszilárdulása által megerősödik bennünk

az együvé tartozás érzete, ami nagyobb erő kifejtésére képesít bennünket, úgy hogy egyrészt a reánk bizott erdőgazdaság érdekeit fokozott mérvben tudjuk érvényre juttatni, másrészt az általános közjó és saját társadalmi állásunk érdekeit is jobban előmozdithatjuk.“

„Éppen ezért kiválóan jól esik nekünk, hogy körünkben magyar szaktársainkat üdvözölhetjük. Két év előtt saját tevékenységük mezején volt alkalmunk őket látni, láttuk, hogy a kiterjedt homoksivatagokat miképpen hódították meg a kultúra számára, miáltal a jövő nemzedéknek is áldástnyújtó hatalmas műnek adtak életet. Ma már nem csodálkozom azon, hogy ott oly hatalmas és tiszteletet gerjesztő munkásságot fejtettek ki, mert, uraim, a magyarokat akkor megismerni tanultuk!“

„Minden munkánál hajthatatlan erő, minden lépés céltudatos, minden tett megfontolt, minden körülmények között erőteljes akarat, ez jellemzi a magyarokat! Ez a nemes és nagylelkű nemzet, melyet ezek a rugók mozgatnak, kell, hogy előkelő helyet biztosítson magának e földtekén! E nemzetnek előkelő képviselőit látni körünkben, velük közelebbi vonatkozásba jutni, sőt talán velük még barátságot is köthetni, ezt mi osztrák erdészek nagyra becsüljük, ez büszkeséggel tölt el bennünket!“

„Az a szakbeli tevékenység, melyet mi kifejtünk, összefűz bennünket; mi nem ismerjük azt a választófalat, mely az embereket állami és nemzetpolitikai szempontokból elkülöníti; mi, kik valamennyien egy szakon munkálkodunk, ugyanazon eszközökkel iparkodunk ugyanazt a célt elérni.“

„Valamint, uraim, az osztrák erdész, ki bolyongásai közben Isten legszebb templomának, az erdőnek hős helyén pihenteti a napi munkától elfáradt testét és áhitattal hallgatja a komor fenyvesek rejtélyes susogását, ép úgy a magyar erdész is, hasonló körülmények között, hasonló érzelmektől eltelve, meríti az erdőből, a természet eme fenséges forrásából azt az erőt, mely őt a további munkálkodásra serkenti. Ugy mint az erdő az ő örökös születése fejlődése és pusztulásával hú képe az emberi életnek, úgy legyen örökösen megisméltető megifjodásával is eszményképe a mi barátságunknak; úgy mint az erdő — mely télen is, nyáron is legszebb ékszere a természetnek — nem törődve a határokkal, mint örökké zöld szalag vonul át hazai rögeink felett, úgy fonja

körül az osztrák és magyar erdészeket is a benső barátság üde örököld szalagja, ifjodjék meg e szalag állandóan és örökké még akkor is, ha mi már régen a sirban pihenünk!”

„Ezekről az érzelmektől áthatva emelem poharamat mélyen tisztelt vendégeinkre és különösen a derék magyar erdészekre akkor, midőn melegen átértett és szívből fakadóan küldöm hozzájuk erdész üdvözetemet!”

Krahl udvari tanácsos nagyhatású beszédje után a szünni nem akaró élénk tetszésnyilvánítások és tapsvihar lecsillapultával *Handel* báró Felsőausztria helytartója következőképen üdvözli az egybegyülteket:

„Ma abban a kitüntetésben részesülünk, hogy Szent István országának fiait üdvözölhetjük körünkben. Közel négyszáz éve annak, hogy Magyarország történelme az osztrák örökös tartományok történelmével szorosán egygyé forrott. A közösség, a küllelenségek elleni közös védelem és sok közös kulturális és gazdasági érdek szoros szálakkal fűz bennünket együvé. Európa majdnem összes háboruiban magyarok és osztrákok vállalva küzdöttek ellenségeikkel. Örömben és bánatban, szükségben és balsorsban, győzelemben és dicsőségben Ausztria mindenkor osztozott Magyarországgal. Addig, míg ez a két állam összetart, addig, míg innen is, meg túlhan is az a meggyőződés győzedelmeskedik, hogy a két állam sértetlenségét és állami létét csak egymás kapcsolatában lehet megóvni és biztosítani, addig szükségét nem szenvedünk s bizalommal tekinthetünk a jövőbe.”

„Ha békében és veszély idején is összetartunk, kell, hogy meg is értsük egymást. Minden félreértésnek kuforrása az, hogy az egyik fél nem tudja magát a másik fél helyzetébe beleképzelni. Ezért is tulajdonítok én az oly összejövételnek, mint a mai, nagy gyakorlati értéket, mert az ilyen mindig áldást hozó és gyümölcsöző. Hogy az önök ausztriai tanulmányutja is megszilárdítja a mi összetartozandóságunk érzetét, arról meg vagyok győződve s e meggyőződésemből kifolyólag emelem poharamat önökre e szavak kíséretében: Éljen Magyarország!”

Hauser J. N. tartományi főnök képviselőjében gróf *Dürkheim-Montmartin* szólalt fel ezután: „A sajnos, megjelenésében akadályozott tartományi főnök ur képviselőjében nekem jutott osztály-

részül az a szerencse, hogy önöket Felsőausztria és annak autonóm kormányzósága nevében a legszívélyesebben üdvözölhessem azon, nekünk örömet okozó alkalomból, hogy szívesek voltak látogatásukkal megtisztelni. Bocsássanak meg, ha örömmel egyidejűleg azon agodalmamnak is kifejezést adok, vajjon önök, s különösen a magyar urak, jól fogják-e magukat nálunk érezni? Kételyemet azonban eloszlatja az a tudat, hogy kirándulásuk országunk azon részébe irányul, melyre mi felsőausztriaiak különösen büszkék vagyunk, mert ott mintaszerű állami erdőket és az áldást nyújtó vadpatakszabályozási műveknek egyes részeit láthatják. A tartomány nevében legszívélyesebben üdvözlöm az urakat."

Miután még a felsőausztriai és salzburgi erdészeti egyesület elnöke, *Stahrenberg Ernő Rüdiger* herceg üdvözölte a magyar vendégeket, dr. *Krakowizer*, Gmunden város polgármestere emelkedett szólásra: „Uraim! A kezeik között levő utmutatóban a Salzkammergut erdőgazdaságának történelmi fejlődése röviden ismertetve van. Különösen ki van ezen ismertetésben emelve, hogy az uralkodók, a sózium faszükségletének biztosítása végett, már a XVI. században bizottságokat küldtek ki, melyeknek feladatává tétetett a Salzkammergut erdőségeinek fatömeg megállapítása és ebből kifolyólag a fahasználat tartamosságának szabályozása. Természetes, hogy ezek a bizottságok a tartomány székhelyével, Gmunden-nel, mely akkor és még néhány évszázaddal később is a központja volt a sóziumnak, érintkezésbe léptek. A városi levéltárban több okirat van megőrizve, mely ezen tárggyal foglalkozik, a sok közül csak egyet, Helmberger Kristóf városi irnok által 1490. évben felfektetett s több éven át folytatólagosan szerkesztett városi lapot említem meg. Ebben van pl. feljegyezve az is, hogy a községi tanács az erdők megtekintésére megjelent császári kiküldöttek megvendégelésére 6 font és 4 pfennig költséget fordított. Már akkor is ismerték annak a módját, hogy miképen lehet a hasznosat a kellemessel egyesíteni, megállapítjuk tehát a párhuzam tényét múlt és jelen között, mert önök is, uraim, bizonyos tekintetben ily nagy erdőszemlére készülődnek, nekem pedig, mint az egykori városbíró utódjának, jut osztályrészül az a kellemes és megtisztelő szerencse, hogy önöket városunk falai között köszönhetem. Melegen üdvözlöm

tehát önöket Gmunden város nevében és kívánom, hogy azok a benyomások, melyeket tanulmányutjukon szereznek, kellemesek legyenek. Különösen kívánom, hogy azoknak az uraknak, kik a szép Magyarországból jöttek ide, ne jusson eszükbe az a büszke mondás: „Extra Hungariam non est vita; si est vita, non est ita“. Üdvözlöm önöket!

Báró *Tallián* Béla egyesületünk elnöke elsősorban is a földmivelésügyi miniszternek és helyettesének, *Wiltsch* miniszteri tanácsosnak, másodsorban *Krahl* udvari tanácsosnak és az erdészeti tisztikarnak fejezte ki legszívélyesebb köszönetét.

A magyarok szívét meleg érzelmek hevíték, midőn idejöttek és örömmel tapasztalják, hogy ugyanoly meleg érzelmekkel találkoztak. Ilyen közös összejövetel mindenkor lépés a kultúra munkájának betetőzéséhez. Minket nemcsak gazdasági érdek, hanem politikai, még pedig komoly politikai vonatkozások is együvé fűznek. Az előbbieknél nem árt itt-ott a véleményeltérés, az utóbbiakra nézve azonban melegen kívánja, hogy a két állam megértse egymást s a párhuzamos együtt haladás mindenkor lehetséges legyen!

A cs. kir. földmivelésügyi miniszter *Zenker* dr.-ra emeli poharát.

Auersperg Károly herczeg hangoztatja, hogy az Osztrák Birodalmi Erdészeti Egyesület azért állította be az uti programmba a Salkammergut erdeinek és Gmundennek megtekintését, mert ugyszólván itt született az osztrák erdőgazdaság. Itt a Salzkammergutban az erdészet már akkor tevékeny és czéltudatos munkát fejtett ki, midőn másutt a fapazarlás még „kulturmunka“ volt. Jogos tehát, ha azt állítjuk, hogy az erdészeti hivatásnak itt a Salzkammergutban ringott a bölcsője. Az osztrák erdészek nagy része itt kezdte meg működését és itt fejté ki tevékenységét az erdő érdekében. *Krahl* udvari tanácsos reámutatott arra, hogy a Salzkammergut különleges viszonyainak közepette csak a bölcs uralkodók és azok kormányzóinak czéltudatos együttműködésével volt lehetséges ennek a pompás földrésznek, a Salzkammergutnak gyöngyét, az erdőt megtartani az ország, a nép avára. Ebből is kiviláglik, mily szoros kapcsolat köti össze a népet az erdőgazdasággal. Ilyen állapotok megerősítik az önbizalmat. Beszédjét Felsőausztria helytartójának és képviselőjének, valamint a kormányfő éltetésével fejezi be.

Osztroluczky Géza Gmunden városát és annak polgármesterét, dr. Krakovitzert üdvözlí és köszönetét fejezi ki azért a meleg fogadtatásért, melyben bennünket részesítettek; biztosíthatja a jelenlevőket, hogy ez a meleg fogadtatás alkalmas arra, hogy azon néposztályok és néprétegek között, melyek különlegesen őstermeléssel foglalkoznak, az összetartozandóság érzetét megszilárdítsa és azokat egymáshoz közelebb hozza.

A mai összejövetel az osztrák és magyar erdészet barátságának a hirdetője. Ha ma arra a történelmi tényre történt hivatkozás, hogy Magyarország és Ausztria egymásért mindenkor helyt állottak, akkor szabadjon megemlíteni azt is, hogy Magyarország ismételtén védbástyája volt a töröknek Ausztria földjére való beözönlése ellen. Ausztria és Magyarország egymásra vannak utalva, ezért minden alkalmat örömmel kell üdvözölni, mely alkalmas arra, hogy a közös érdekeket előmozdítsa.

A legutolsó beszédet a társaság seniora a mindig életvidám és mozgékony dr. *Guttenberg* Adolf lovag mondotta. Meleg szavakkal von párhuzamot az erdőgazdaság és turisztika feladatai között, melyeknek közös feladata az erdőknek fentartása. Élteti a Felsőausztriai és Salzburgi Erdészeti Egyesületet és annak elnökét, Stahremberg herceget, melynek körzetébe tartozik a természet által pazar szépséggel megáldott Salzkammergut.

A banketten olvastatott fel Ő Felsége udvarmesteri hivatala utján elnökünkhöz intézett távirat is, mely a következő meleg szavakkal válaszol a Bécsből küldött üdvözlő táviratunkra:

„Ő Felsége nagyméltóságodnak és Auersperg herceg ő főméltóságának és a magyar és osztrák erdészeti egyesületek együttes kirándulás céljából összegyűlt tagjainak legszívélyesebben köszöni a melegen átértett szavakban kifejezett születésnapi kívánságokat, melyeket Ő Felsége, mint a bevált hű ragaszkodásnak újabb bizonyítékát őszinte meglepedéssel méltóztatott legkegyelmesebben fogadni. *Paar* gróf lovasági tábornok.“

Élénk éljenzéssel és hoch kiáltással fogadtuk a legfelső helyről származó, a szokottnál melegebb hangú köszönetnyilvánítást.

*

A fényes keretek között lezajlott bankett után augusztus hó 23-án pompás verőfényes időre ébredtünk. A tükörsíma Traun tóban,

mint sötét viziszőrnyek tükröződtek vissza a keleti oldalon emelkedő magas hegyek árnyai akkor, midőn a lankás nyugati oldalon a nap sugarai már bearanyozták a tó partján emelkedő villasorokat, kerteket s a tó vizét.

A tó partján horgonyzó hajó körül minden irányból gyülekez-

5. kép. A Traun tón. (Középen állva Guttenberg A. lovag, mellette a padon Auersperg Károly herceg.)

nek szaktársaink s kisebb-nagyobb csoportokba verődve gyönyörködnek a táj szépségében. Térdnadrágos festői stáier viseletet öltött osztrák kollegáink az egyes csoportoknak nagy buzgalommal terepmagyarázattal szolgálnak.

Hajónk pontosan félnyolcz órakor felszedi horgonyait s déli irányban haladva, hosszában átszeli a kies fekvésű tavat. Traun-

kirchennél a nyugati lankás parvidéket szintén meredek sziklafalak váltják fel, miáltal a táj szépsége a maga nagyszerűségében még inkább kidomborodik.

Mintegy háromnegyed órai hajózás után hosszában átszelve a 12 km-es tavat, Ebenseeben kötöttünk ki, honnan a programtól eltérően nem mótorcsónakokon, hanem kocsikon folytattuk utunkat.

Ezzel Ő Felsége tulajdonképeni vadászterületére lépve, mi magyarok újból megragadtuk az alkalmat, hogy királyunk előtt hódolatunknak a következő táviratban adjunk kifejezést:

„Amidőn Császári és Apostoli Királyi Felséged legkegyesebb engedélyével salzkammerguti vadászterületére lépünk, hogy az osztrák testvéregyesülettel a kölcsönös ragaszkodás és megbecsülés érzetében találkozzva, e vidék régi hagyományokon nyugvó kiváló erdőgazdaságát tanulmányozzuk, alattvalói hűségünk, legőszintébb hálánk és legmélyebb hódolatunk kifejezésével járulunk Felséged elé. Az Országos Erdészeti Egyesület nevében: báró Tallián Béla elnök.“

Ugyanekkor közös üdvözlő táviratot küldtünk dr. Zenker Ferenc cs. kir. földmivelésügyi miniszterhez.

Táviratunkra még ugyanazon a napon megkaptuk a választ. Ő Felségétől a következő magyar szövegű távirat érkezett: „Ő Császári és Apostoli Királyi Felsége az Országos Erdészeti Egyesület Ebenseeben egybegyült tagjainak hódolatát legmagasabb köszönetének nyilvánítása mellett legkegyelmesebben tudomásul venni méltóztatott. Legmagasabb meghagyásból: Paar, lovassági tábornok.“

A kies fekvésű Ebensee község tiszta főútján áthaladva, a tó partján folytatjuk utunkat s mihamar az erdőségekbe érünk.

A tó partján nagyobb rakodóhely terül el s az erdőgazdaság szolgálatában álló épületek: villamos erővel hajtott fűrész, sodronykötélpálya és egyéb üzemi épületek állanak.

Az erdőségek legnagyobb részének fatermékei itt lesznek feldolgozva és értékesítve.

Első megállóhelyünk az *eibengraben* csusztatóút volt, hol Kubelka főerdőtanácsos behatóan ismertette az út építési módját s ezen szállítási berendezés előnyeit. A szállítás szemléltetésére néhány darab szálfa is le lett az úton csusztatva, melyek nagy sebességgel és akadálytalanul érkeztek rendeltetésük helyére.

A csusztatóutak előnye az aránylag alacsony előállítási költség mellett az, hogy a legnehezebb terepviszonyok között is alkalmazhatók, tehát létesítésök nincsen bizonyos meghatározott terepviszonyokhoz kötve. A bemutatott csusztatóút átlagos esése mintegy 2 km hossz mellett 35%, kerülköltsége fm-ként 3 korona.

A csusztatóút tanulmányozása után újra kocsikra telepedve a hegyek közé kanyarodó kitűnően épített *Rindbachstrassen* folytattuk utunkat.

6. kép. Megérkezés az offenseei völgybe.

Az ut mindenütt a szeszélyesen kanyargó hol kiszélesedő, hol keskeny sziklába vajt örvényben zuhogó Rindbach mentén halad felfelé a magas és meredek hegyoldalakkal bezárt keskeny völgyben.

Az utmenti állományok faneme tulnyomóan a lucz- és jegenyefenyő, itt-ott egyes példányokban vörösfenyő, szil és juhar is látható. Az állományok általában jól gondozottak, de különösen a jobb növekvésű alsóbb fekvésű állományok korábbi szálalások nyomát viselik magukon. A felsőbb fekvésű állományok növekvése gyengébb, mi rosszabb és sekélyebb talaj következménye. Itt-ott a gerincztől kezdődőleg majdnem a völgyfenékig haladó keskenyebb

és szélesebb kopár pászták huzódnak le, melyek területéről a lavinák borotválták le a faállományt. Ezen lavinapászták újraerdősítése nagy gondot okoz az itteni erdészetnek.

Az útba több helyütt látunk csusztatóutakat betorkolni, melyek egyike-másika valóban hajmeresztő emelkedésű és szeszélyes kanyarulatokkal kerül el az útjába eső sziklatömböket és egyéb akadályokat.

Itt-ott egy-egy vadászállás is feltűnik a patak feletti oldalon, melyeket Ő Felsőge és vendégei használnak.

Az út, melyen haladunk, állandóan emelkedik, úgy hogy kiérdemült lovaink csak gyakori ostornyéllal való abrakolással bírhatók reá, hogy tovább vontassák a kocsit.

Az út felsőbb szakaszain feltűnnek a hegyoldalokban a régibb tarvágásos használatból eredő nagyobb kiterjedésű területek, melyek felújítása még ma sem mondható teljesen befejezettnek.

Ott, hol az út a vízvázastón halad át, elhagytuk kocsijainkat — illetve sokan már a völgy aljából gyalog törtettünk a jobb lovakkal rendelkező kocsik után — s a *Farnau* havason keresztül vezető gyalogösvényen át ereszkedtünk le az *offenseei* völgybe.

Ezen völgynek felső szakaszán és az ide torkoló mellék-völgyekben nagyszerű vadpatakszabályozási műveket létesített az államerdészet vadpatakszabályozási osztálya, melyek megvédik a völgyet s az alatta elterülő területeket az árvizek rombolásától. E nagyszabású művek megtekintése után az *offenseei* völgyben épített erdei vasút igénybevételével a *Lochbachstube* nevű erdei tanyához robogtunk, hol pazarul feldiszitett tágas félszerben várt reánk az erdei ebéd.

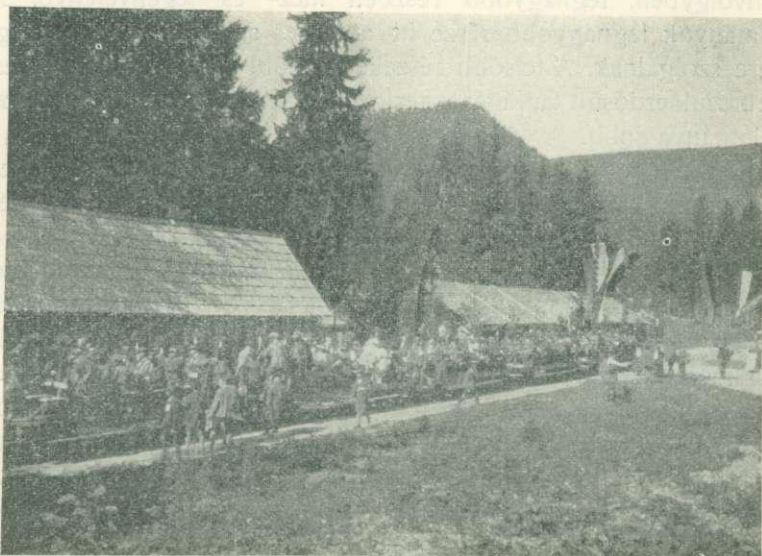
Az erdei vasút, mely 1903-ban épült, 12,6 *km* hosszú s az osztrák államvasut *Steinkogl* állomásánál levő rakodónál kapcsolódik a fővonalhoz. A vasút költsége *km*-enként 24.150 *K* volt, mely összeg a rendkívül nehéz terepviszonyokban leli magyarázatát. A vasút nyomtávola 80 *cm*, a legkisebb kanyarulat sugara 60 *m*, legkisebb emelkedése 6⁰/₀₀, legnagyobb esés pedig 39⁸/₀₀; átlag 26⁰/₀₀. A sínek *fm*-ként 10 *kg* súlyúak.

A vasút igénybevételének első időszakában a szállítás völgynek mozdony nélkül, hegynek pedig lóerővel történt.

Jelenleg 30 *PH* mozdony bonyolítja le a forgalmat úgy le,

mint felfelé. Ez a mozdony 40‰ -es esésnél akadálytalanul $6\cdot5\ t$ -át szállít $10\ km$ -es sebességgel hegynek, vagy 20 megrakott kocsit $70\ t$ súlylaval völgynek. Utóbbi esetben a kocsik fele be lesz fékezve. Egy-egy készletre, azaz 2 kocsira $8\ m^3$ műfa, vagy $12\ \text{ü}m^3$ tűzifa rakható s így egy rendes 14 kocsiból álló vonat $56\ m^3$ rönk- és szálát vagy $84\ \text{ü}m^3$ tűzifát szállíthat.

A mozdony beállításával a szállítási költségek a műfánál $1\cdot30\ K$ -ról $0\cdot75\ K$ -ra, a tűzifánál $0\cdot80\ K$ -ról $0\cdot46\ K$ -ra apadtak.

7. kép. Indulás Offenseeről.

A vasut évente mintegy $4500\ m^3$ rönk- és szálát és $6000\ m^3$ tűzifát szállít a Steinkogl rakhelyre.

A vasut építése előtt $1\ m^3$ műfa szállítási költsége $5\ K$, egy $\text{ü}m^3$ tűzifáé pedig $2\cdot80$ — $3\cdot80\ K$ volt, a vasut tehát $\text{ü}m^3$ -ként $2\cdot34$ — $3\cdot15\ K$ és m^3 -ként $4\cdot35\ K$ szállítási költség megtakarítást eredményezett.

Pompás erdei félszerünkben elköltött ebéd alatt, melynek előállításában és felszolgálásában helyi alkalmazásu osztrák kollégáink festői népviseletben megjelent nejei és leányai a legszeretetre-méltóbb módon buzgólkodtak, ismét több pohárköszöntőben jutott

kifejezésre a két egyesület köszönete és elismerése vendéglátóink iránt.

Reggeli után elhagyva díszes erdei sátorunkat, a zászló- és virágdiszt öltött erdei vasutra telepedtünk s mozdony nélkül robogtunk lejtnek lefelé Steinkoglnak.

A vasut mindenütt a tisztavizü, sebesen rohanó Offenssepatak folyását követi. Jobbra-balra meredek hegyek, erdős és sziklás hegyoldalak emelkednek, melyek állományai épügy, mint a Rindbachvölgyben, legnagyobb részben lucz- és jegenyefenyő. Az állományok legnagyobb része itt a terhes szolgálmányok kielégítésére szolgálnak. A felsőbb részeken itt több nagyobb kiterjedésű és rosszul erdősült tarvágásos területet láthatunk, az alsóbb részek faállománya jobb.

Ő Felsége offenseei vadászkastélyának megtekintése, amely programmunkban volt, elmaradt. Sietős volt utunk. *Tallián* Béla báró, egyesületünk elnöke ugyanis már előzőleg felvetette azt az eszmét, hogy ragadnánk meg az alkalmat és üdvözljük testületileg Ő Felségét, ki naponként az ischl-mitterweissenbachi uton halad vadászatra. Az eszme valamennyiünknel élénk visszhangra találván, Steinkoglból csak Mitterweissenbachig váltottunk jegyet s ott kiszállva, az országut alkalmas pontján egyesületek szerint csoportosítva felállottunk. Nem kellett soká várakoznunk, mert a fehér lovak által vont királyi fogat mihamar feltűnt. Közelünkbe érve, a hegyektől százszorosan viszhangzó „éljen“ és „hoch“ kiáltásokkal fogadtuk uralkodónkat, ki meglassittatá kocsijának járását s végre csoportunk szélén álló elnökünk előtt megállva, kéznyújtással és megszólítással tünteté ki azt, élénken érdeklődve utunk eddigi lefolyásáról és további tervéről. Tovább haladva, *Auersperg* hercezet, az Osztrák Birodalmi Erdészeti Egyesület elnökének is kezét nyújtott s néhány szót váltott vele. Testületi üdvözlésünket látható örömmel fogadta ősz uralkodónk. Dörgő „éljen“ és „Weidmannsheil“ kísérete a tova robogó fogatot, szívünkben pedig az a hő óhaj kelt, vajha a Gondviselés még soká oly jó egészségben tartaná jóságos királyunkat, mint amilyenek ma láttuk, hogy a mi tevékenységünk terére, az erdőbe, még soká örömmel rándulhasson ki, hogy ott a vadászat nemes szórakozásának hódolhasson.

Gyalog folytatva utunkat, egy óra alatt Ischlbe értünk, hol szaktársaink legnagyobb része a nap hátralevő részét még a város és környékének s Ő Felsége vadász-szobrának megtekintésére fordította. Este a kiránduló társaság legnagyobb része a Kursalon fehér asztalainál gyűlt egybe.

Augusztus 24-én rövid utazás után már fél nyolcz órakor az *anzenau* pályaudvaron szálltunk ki, honnan kocsikra települve, a

8. kép. Ő Felsége kocsija távozóban.

Traun folyó erősen ingó fahidján keresztül bekanyarodtunk a goiserni erdőgondnoksághoz tartozó *Weissenbach* völgybe az erdőségek közé.

Az erdő faállománya itt is tulnyomóan a lucz- és jegenyefenyő, a táj nem oly vadregényes, mint az offenseei völgyben, a hegyek magasak, de szelidebb lejtvel birnak. Az állományok növekvése jobb, mint a tegnapi látottaké, de a száralás nyoma itt is mindenütt meglátszik.

Az ut, melyen haladunk, kitünő karban van tartva s az erdők feltárása céljából épült. A főutat a mellékvölgyekbe elágazólag mindenütt jó karban tartott uthálózat egészíti ki, az utak pedig egymással s a felsőbb fekvésű erdőrészek az utakkal, vontató-ösvényekkel vannak egybekötve, melyeken a fa kézi szánakon közelítették az utakra s innen tengelyen a rakhelyekre.

A weissenbachvölgyi uton egy mellékvölgy — a Schwarzen-

9. kép. A Schwarzenbach tanya. (Goiserni erdőgondnokság.)

bach völgy — elágazásánál elhagyva kocsijainkat, ezen a völgyön haladtunk felfelé. Utunk elvezetett egy felhagyott vízfogó mellett, melynek gátudvarát a hegyi patak már majdnem teljesen beiszapolta, de a zúgó felőli részen még ma is szép vizeséssel rohan le a Schwarzenbach. Az ut felsőbb szakaszánál az ott épített munkás-tanyát tekintettük meg. A tágas, rovott falu épületben 10 munkás számára van kényelmes, szalmazsákokkal felszerelt ágy és hatalmas méretű, 14 főzőlyukkal ellátott takaréktűzhely felállítva. A mellette

levő öreg tanyahely még régi rendszerű. Itt még nyitott a tűzhely s a munkások nyughelye a puszta földre hintett almon van elkészítve. A tanyát négy ló vagy ökör befogadására alkalmas istálló és egy nagy félszer egészíti ki.

Visszatérve a Schwarzenbach-hidhoz, kocsin folytattuk utunkat az erősen emelkedő, majd a vízválasztónál lejtnek ereszkedő uton a Dürzenbachstube nevezetű erdei tanyához s innen a ma már felhagyott Chorinszky-gáthoz.

10. kép.

Részlet a goiserni erdőgondnokságból.

Az ut felső szakasza megközelíti a zergék lakta, itt egyébként a sziklás terep következtében meglehetősen alacsony szintjüket, melyeknek henye-fenyővel benőtt részeiben vannak elhelyezve a vadászállások.

Az erdőségek egy része itt tarvágásos használat után mesterséges uton, másik része pedig az egykori erdőgondnok, *Kubelka* Ágost cs. k. főerdőtanácsosnak az Erdészeti Lapok múlt évi X. és XI. sz. füzetében leírt eljárása szerint természetes uton ujított fel. A jelenlegi erdőgondnok, *Raymann* Frigyes dr. e téren elődje nyomdokait követi. A különbség a két

módon felújított állományok között a távolból is jól észrevehető. A mesterséges uton felújított állományok elegendően luczfenyvesek, a természetes uton keletkezettek pedig vegyes bükk-fenyőállományok.

A Chorinszky-gátnak faragott kőből épített gátfalán akadálytalanul zuhog le a víz a sziklatömbökbe mélyen bevájt örvényekbe, hol néhány kisebb kőpadkán áthaladva, mély örvényt vájt ki a hegyen lefelé rohanó tajtékozó víz.

A régi gát s ennek koronája felett álló csinos külsejű őrház rendkívül emeli az amugy is remek táj szépségét.

Közvetlen az őrház melletti téren pompásan feldiszitett deszka-

félszer fogad be bennünket, hol erdei reggelinket költöttük el si egyben — legalább a fehér asztalnál — bucsut vettünk a gmundeni erdőigazgatóság tisztikarától, amely oly páratlan előzékenységgel és kollegiálitással viselte gondunkat.

Reggeli után gyalog folytatva utunkat a *Wasserkar csuszató-*

11. kép. A Chorinszky-gát zugó felőli része.

utig, hol néhány szálfalebocsátásával újra beigazolva láttuk e szállítási berendezés használhatóságát.

A csuszatóút tájékaról pompás kilátás nyílik a körülfekvő vidékre s az alattunk elterülő tájékra.

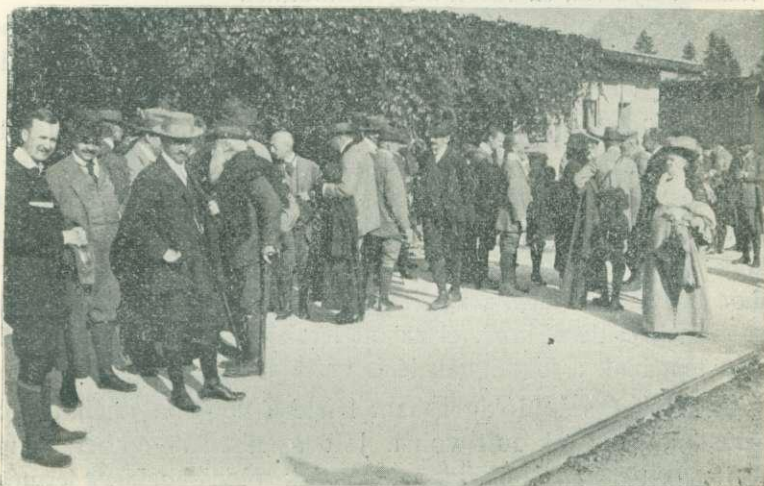
Innen folytonosan völgynek haladva a Weissenbach patak jobb partján folytatódó uton, végre kiindulási pontunkhoz s innen *Anzenau* fürdőtelepen keresztül *Goisern* vasuti állomásához jutottunk.

Félórai vasuti ut után, amely a nagyszerű hallstadi tó mellett vezetett el, mai utazásunk végcélja, *Aussee* fürdőbe szállított bennünket a vonat.

Kiránduló társaságunk tagjainak legnagyobb része gyalog és kocsin átrándult még a kies fekvésű Altausseebe, hogy onnan a hatalmas hómezővel pompázó és a nap leáldozó sugarai által megaranyozott Dachsteinben gyönyörködhessek.

Augusztus hó 25-én a személyvonat Steinach-Irdningen és Seltzthalon át *Triebenbe* vitt bennünket, hogy az admonti zárda

12. kép. A goiserni állomáson.

papírgyárát, erdészeti berendezéseit és a patakszabályozási műveket tekinthessük meg.

Itt is, mint utunk folyamán mindenütt, szeretetreméltó fogadtatásban részesültünk. A tiszteletünkre fellobogózott helységen áthaladva, a zárda helybeli tisztikarának s a papírgyár bérlőjének vezetése mellett elsősorban az admonti zárda tulajdonát képező Franz Lajos és fia cég által bérelt papírgyárat tekintettük meg.

A gyár kizárólag barna színű nyers, tehát nem fényezett dobozlemez állít elő. A fenyőcsucok és áterdőlésekből származó vékonyabb méretű lekérgezett szálfa és rud a kazánok hosszának megfelelő darabokra vágva vizgőzzel lesz párologtatva, azután

mechanikai uton hengerek és korongok segélyével teljesen szétcsiszolva, az így szétcsiszolt farészek meleg vízbe, majd mint sűrű pép hengerek közé kerülnek, melyek ezután mindenféle kötanyag hozzáadása nélkül fokozatosan a kellő vastagságúvá és szilárddá sajtolják a lemezeket, melyeket végre vastagság szerint csomagba kötve kereskedelembé bocsátanak. A lemez barna színét a nyers péphez kevert festőanyagtól nyeri.

A gyár mellett felszolgált reggelinél kellemesen lepett meg, hogy a nagykanizsai származású bérlő és a személyzet egy része is hazánk nyelvén szólított meg bennünket.

A gyár bejárása után gyalog a község felett elterülő Triebenbachhoz rándultunk ki, hol nagyszabású patakszabályozási műveket láttunk.

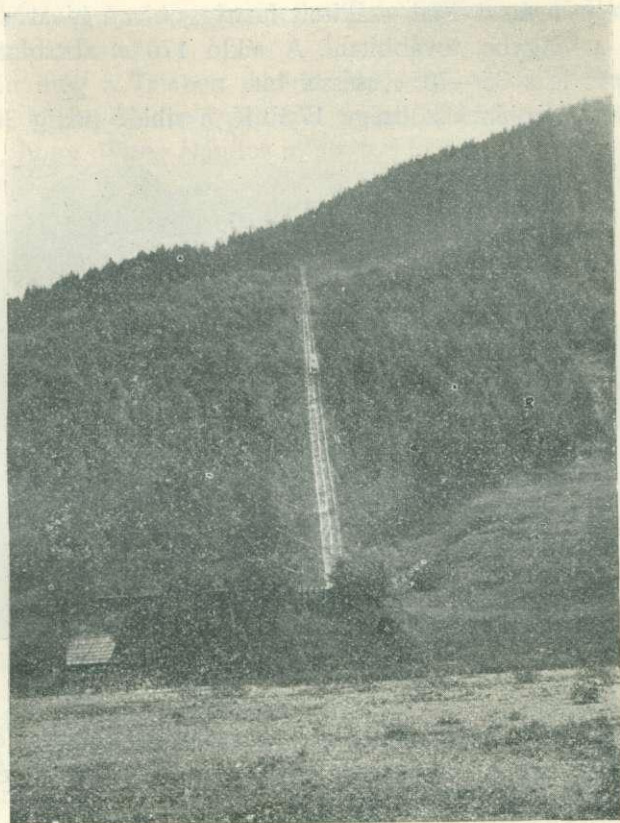
A Triebenbach legalsó szakaszában nagyon erős eséssel rohan lefelé a völgybe s hogy ez az ártatlannak látszó víz esőzések és hóolvadás idején miféle rombolást tudott véghezvinni, mutatja a patak völgye, melynek két oldalán egészen fel a gerinczig alig látunk talajt, hanem a kopár altalaj s itt-ott egy-egy csenevész bokor meredezik felénk, a község mellett pedig, már a fővölgyben, óriási területet borít el az ott lerakott hordalék és törmelék, amely magának a községnek létét veszélyeztette.

A patak évszázadokig rohant lefelé a völgybe anélkül, hogy érezhető károkat okozott volna. Jött azonban az ember, ki nem pillantva a jövőbe, letarolta a meredek oldalaknak a természet által védelmül nyújtott faállományokat, valószínűleg legeltette is a területet, minek következtében azután a nagykiterjedésű gyűjtőmedence csapadékaik akadálytalanul lefolyhatván a völgybe, magukkal ragadtak televényt, földet, követ, sziklát. A további rombolásnak ma már csak óriási áldozatok, a patak hosszú szakaszának teljes beépítése árán lehetett elejét venni.

A szabályozási művek magukban véve igazán nagyszerűek! Maga a főpatak több mint 1,1 km hosszban ki van építve. A rohanó patak vizének sebességét 89 lépcsőzetes építmény, melyeken a víz, mint szakadatlanul egymást követő vizeséseken zuhog alá, töri meg.

A patakba ömlő számos mellékcsermely medre is a főgerinczekig ki van építve, hogy az oldalak lecsuszása meggátoltassék.

A nagyszabású vadpatakszabályozási művektől a völgy alján épült s az itteni erdei iparvasúttal összeköttetésben álló siklóhoz mentünk, melyen néhány megrakott kocsi lett szemléltetés céljából lebocsátva.

13. kép. Sikló Trieibenben.

Az uti program szerint az erdei vasuton kellett volna itteni kirándulásunk egy részét megtennünk, de mivel a múlt napokban a vasutat több helyütt megrongálta néhány egymást követő zápor, úgy a vasut igénybevétele elmaradt.

Az admunti zárda tulajdonát képező vasut csupán nyáron

van üzemben s a tél folyamán a vasut mellé közelített faanyag s részben az itteni grafitművek anyagának továbbszállítására szolgál.

A 80 cm nyomtávolságú vasut $7\frac{1}{2}$ kg-os sineken halad tova, hossza 10·3 km, esése $1\frac{1}{2}$ — $3\frac{1}{2}$ ‰.

A vasuthoz csatlakozik az általunk megtekintett 530 m hosszú sikló, mely a vasut által szállított faanyagot van hivatva a hegyoldalból a völgybe továbbítani. A sikló 170 m abszolút magasságot győz le s 35—70‰ eséssel bír.

A vasut *m*-jének költsége 17·50 K, a siklóé pedig 30 K volt.

14. kép. Admont látképe.

A sikló felső végén felállított fékházban függőleges tengelyen elhelyezett két fadobra csavarodó, 22 mm vastag sodronykötél szolgál a kocsik lebocsátására és felvonására.

A lefelé haladó megterhelt kocsi egyidejűleg a felfelé haladó üres kocsit is felvonja. A sikló, kivéve annak középső 100 m hosszú kitérő szakaszát, mely négysinű, háromsinű.

A siklókocsik megvasalt fából készültek, melyre $7\frac{1}{2}$ m³ fa rakható. Rendszerint két kocsit bocsátanak le egyidejűleg. Az üres kocsikat lerakás után lovak vontatják vissza a sikló aljáig. Naponta mintegy 25—30 kocsit lehet a siklón lebocsátani s így 150—200 m³ fát szállítani.

A kocsik megterheléséhez 10, a kocsiknak a siklóig való szállításáig 2—6, átlag 4, a siklóüzemhez pedig 9 munkás szükséges. Teljes üzem mellett az üres kocsiknak szállításához a sikló alján 1—3 pár ló igényeltetik,

A vasuti és siklóüzem a legutóbbi években átlag 1·05 K-ba került m^3 -ként, mely összegben a vasut és sikló fentartási költsége is bent foglaltatik.

Miután még a Trieben mellett lévő magnezitműveket megtekintettük, közös ebédre gyűltünk össze, amelyen alkalmat vetünk arra, hogy *Wang* Nándor miniszteri tanácsosnak, a vadpatak-

15. kép. Bajor hercegi vadász kastély a Leopoldsteinersee mellett.

szabályozási osztály vezetőjének fejezzük ki elismerésünket és köszönetünket.

Délután az erdőtulajdonos zárda székhelyére, *Admontba* utaztunk, hogy a szép fekvésű, magas hegyek által koszoruzott városkában töltsük az éjjelt.

Este a zárda pinczéje, hol kiránduló társaságunk valamennyi tagja megjelent, még a késő esti órákban is hangos volt a jókedvtől.

Rohanó hegyi patakokon keresztül, alagutakon át, meredek sziklafalak mellett és felett dübörgött vonatunk augusztus 26-án az Enns szorosán keresztül. A vadregényes szép tájék annyira le-

kötötte figyelmünket, hogy észre sem vettük, midőn már utunk vég-czéljához, a Leopoldsteinersee vasuti állomáshoz érkezett vonatunk

Itt kiszállva, Ő Felsege *eisenerzi* uradalmának egy kis részét tekintettük meg.

A csinos külsejü és szép fekvésü, dombon épült bajor hercegi vadászkastély mellett elhaladva, a hatalmas és meredek sziklafal tövében elterülő Leopoldsteinersee partján rövid körsétát tettünk.

Az erdőállomány itt már elegyesen lucz-, jegenyefenyő és bükk, melyben azonban a túlevelü fa van tulsulyban.

16. kép. A Leopoldsteinersee.

A felujítások, kevés kivételtől eltekintve, természetes uton történnék, mi az itteni nagy vadállományra való tekintetből is leginkább helyénvalónak bizonyult, mert a természet által nyújtott bő bevetényülésben a vad elegendő csemetét hagy meg érintetlenül a jövő állomány számára.

A körséta után egy, a tó partján épült vendéglőnek a tó felé nyíló terrassán költöttük el pompás reggelinket, melyet a tóra, annak környékére és a szemben álló hatalmas sziklafalra nyíló kilátás és a balsamos levegő fűszereztek.

Az eisenerzi uradalom híres nagy zergeállományáról s éppen a szemben levő sziklafal tisztásain és zugaiban áll az állomány zöme. Helyi kollegáink ez irányban a legmagasabbra csigázták már kíváncsiságunkat, de bizony zergét az egész ut folyamán, bár számtalan felfegyverzett szem kémlelte a sziklafalat, nem láttunk. Már-már lemondtunk arról, hogy kíváncsiságunk kielégítést nyerjen, midőn éppen a reggeli folyamán a sziklafal egyik fúvel benőtt párkányán egy, azután kettő, végre összesen öt zerge jelent meg s ott szabad szemmel is láthatóan hosszabb ideig békésen legelészett.

Az eisenerzi kirándulással tulajdonképeni tanulmányutunk már befejezést is nyert s Leobenben már csak azért gyűltünk össze, hogy köszönetet mondjunk osztrák szaktársainknak azért a páratlan és meleg fogadtatásért és a kitűnő rendezésért, melyben utunk egész tartama alatt bő részünk volt.

Az osztrák erdészeti egyesület által tiszteletünkre rendezett bucsuvacsorán, mely még a késői éjjeli órákban is együtt tartott bennünket, mindkét részről számos felköszöntő hangzott el.

Elsőnek *Auersperg* Károly herczeg emelkedett szólásra. Nehézére esik — ugymond — a felszólalások sorát ma megnyitni, mert hiszen bucsuzásra gyűltünk ma össze. Ugy hiszi, hogy egyforma érzelmek töltenek el mindnyájunkat, a kölcsönös tisztelet és barátság érzése, amely nehézzé teszi válást. Különösen nagyrabecsülésének ad kifejezést a magyar egyesület elnöke, Tallián ő exczellenciájával szemben s kéri, hogy hazánkba visszatérve, a kölcsönös megértésen és megbecsülésen alapuló rokonszenvet egymás irányában tartsuk meg a jövőre is!

Tallián Béla báró szintén nehéz szívvvel ragad poharat a bucsuzásra. Ugy véli, hogy ily esetben a meleg kézszorítás többet mondhat, mint bármennyi szó. Tiznapos utunk alatt oly meleg fogadtatásban részesültünk, oly baráti érzelmekkel találkoztunk, amelyek utunkat felejthetlenné teszik előttünk. Örvend ennek mint erdőgazda, de örvend mint hazafi és politikus is, aki mindig a kölcsönös megértés szükségességét vallotta elvének s különösen a jelenlegi külpolitikai helyzetben tartja szükségesnek Ausztria és Magyarország szilárd összetartását a kívülről fenyegető veszélyyel szemben.

Különös hálájának ad kifejezést *Auersperg* Károly herczeg-

nek, aki az összes magyarok szívét egy csapásra megnyerte, hogy az ut fátalmait megosztotta a társasággal s őt és az osztrák erdészeti egyesület éltezésével végzi szavait, annak a reménynek adva kifejezést, hogy néhány év múltán ismét Magyarországon üdvözölhetjük osztrák kollégáinkat!

Jugowiz erdőtanácsos, a brucki felsőbb erdészeti tanintézet igazgatója a steierországi erdészeti egyesület nevében üdvözölte a magyar vendégeket és lendületes beszédben vázolta a magyarság történeti szerepét a múltban, amidőn az Európa védőbástyája volt a törökkel szemben, hangsúlyozta az osztrák németiség és a magyarság összetartásának szükségességét.

De *Pottere* Gerard a mi részünkről rendkívül sikerült beszédben az osztrák egyesület két alelnökét, a 82. évében álló Berg Vilmos bárót és a 74 éves Guttenberg Adolf lovagot köszöntötte fel, akikre reáillik az a mondás, hogy akit az Isten szeret, annak megadatik, hogy a patriarcha-korban is meg nem tört testtel és lélekkel tevékeny tagja marad az emberi társadalomnak, aminek legjobb tanujelét láttuk, amidőn a két öreg ur sok ifjabbat megszégyenítő fürgeséggel velünk tartott.

Báró Berg Vilmos, dr. Guttenberg Adolf, Leeder Károly, Bund Károly, dr. Hufnagl Lipót, Petraschek Károly és Kier Róbert szólaltak még fel, s későre járt az idő, amidőn a leglelkesebb hangulatban lefolyt társas vacsora, amelyen Stainer Gyula bőkezűségéből a leobeni bányászzenekar szolgáltatta a zenét, véget ért.

*

Páratlan volt a kirándulás rendezése, lelkes és őszinte a fogadtatás, sok és tanulságos a látnivaló, de kegyes volt hozzánk az Ég is, mely ugyszólván egész utunk alatt derűs kedélyünket mosolygó napsugarakban fűrésztötte. Hála és köszönet mindazon osztrák kollégáknak, akik az ut sikeréért oly odaadóan fáradoztak!

A Duna-ártéri szigeterdők felújításáról.

Irta: Roth Gyula.

A Duna-ártéri szigeterdők felújításáról legutóbb két érdekes cikk látott napvilágot,¹⁾ ráterelve a figyelmet ezekre az erdőkre, amelyek ugyan igaz, hogy hazánk erdőségeihez képest aránylag csekély terjedelműek, de speciális viszonyaiknál fogva nagyon érdekesek és amint az említett cikkek mutatják, az érdekelt vidékekre igen nagy fontossággal bírnak; mindenképen megérdemlik tehát, hogy igyekezzünk azoknak az erdőgazdaságát lehetőleg magas fokra emelni, annál is inkább, mert ezeket a területeket csakis erdőgazdaság útján lehet hasznosokká tennünk.

Nem akarok reáitérni az erdőművelés, illetőleg gazdaság módjaira, mert természetes, hogy e tekintetben kizárólag a helyi viszonyok irányadók és azok ismerőinek ítélete. A magam részéről csak egynehány oly külföldi fajra óhatom reáitérni az érdekeltek figyelmét, amelyeknek nézetem szerint a Duna-ártéri szigete-ken jövőjük volna.

Az ottani viszonyok a mesterséges erdősités elé igen nagy nehézségeket gördítenek.

Ezeket azonban itt most szintén figyelmen kívül hagyom, mert hisz ezek a nehézségek egyaránt felmerülnek, akár hazai, akár külföldi fajok csemetéinek elültetéséről van szó és ha nem is érzik a fajok csemetéi egyenlő mértékben a hátrányokat, ez nem azon mulik, hogy hazai vagy külföldi-e a faj, hanem azon, milyen a természete és lassu-e vagy gyors a növekvése?

Hogy külföldi fajoktól — megfelelő körülmények között — nem szabad idegenkednünk, arra éppen hazánk ákáczerdőségei szolgáltatják kerek e világ legszebb bizonyítékait; az amerikai kőrís és a virginiai boróka pedig — úgy látszik — szintén igazolni fogják a külföldi fajokkal való kísérletek szükségességét.

Természetes — és nem is szabad így felfognunk ezeket a kísérleteket — nem lehet az a célunk, hogy hazai fajainkat kiszorítsuk termőhelyeikről és eddigi tapasztalataim alapján nyíltan

¹⁾ A Duna-ártéri szigeterdők felújításáról: Hamernyik Béla, E. L. 1913. XIX. és Kőfalusi Győző, E. L. 1913. XXII.

kifejezést adok ama nézetemnek, hogy pl. a hazai tölgyet, a luczot, jegenyefenyőt és veresfenyőt *megfelelő termőhelyén* sem amerikai, sem japán rokon fafajjal pótolni nem lehet és ily irányu kísérlet céljavesztett.

De legnagyobb fontosságot tulajdonítok evvel szemben annak a törekvésnek, hogy oly területekre, ahol hazai értékes fafajaink csak szynlődnek vagy egyáltalán nem tudnak megélni és ahol jelenlenleg csak csekély értékű fák állanak, gondosan megválasztott külföldi fajokot telepítsünk be és ily módon fokozzuk az erdők értékét és jövedelmét.

Az *amerikai kőris* — helyesebben talán *fehérkőris* —, amint ennek a fajnak igényei és természete után ítélve, várható is volt, eddig bevált. Ez annyival inkább figyelemre méltó, mert ezt a fajt magasabbra kell értékelnünk, mint a hazai kőrist.

Dessauban, Gross-Kühnaunál, az Elba termékeny lapályán állanak Európának legöregebb és elegyetlen amerikai kőrisállományai, amelyek javarésze 100—120 év között váltakozik, de van közöttük 150 éves is. Tenyésztésükkel azonban felhagynak — amint a helyszinén értesültem erről —, mert a szarvas oly mértékben támadta meg őket, hogy fentartásuk lehetetlenné vált. Mivel pedig nagy súlyt fektetnek itt a vadászatra — a hód is menedék-helyet talált itt az Elba partjain —, kivágásra ítélték a kőrist, miután mindenféle eljárás annak védelmére sikertelennek bizonyult. Az igen nagy mértékben elszaporodott szarvas ugyanis a fákat és pedig különös kedvvel éppen a fehérkőrist hántotta, télen még a vén fákat is.

Mivel a Duna-ártéri erdőkből is említi már *Hamernyik* a szarvaskárt, mindjárt reámutatok itt arra, hogy a nagyobb mennyiségben tenyésztett szarvas károsításai ellen biztos ellenszer nincsen, legalább olyan nincsen, amelynek költségeit a normális erdőgazdaság elbirná. Ameddig mérsékelt a vadállomány és különösen amíg a szarvas rá nem kapott a hántásra, addig a károsítás nem jelentékeny, de ha nagy az állomány és ha már hántanak a szarvasok, akkor óriási nagyra nőhet a kár, sőt az erdőnek teljes pusztulását okozhatja; a már lábrakapott hántás ellen pedig nincsen más orvosság, csak a golyó. Praeventiv óvóintézkedés — úgy látszik — használ és pedig: a szarvasnak lehetőleg természetes viszonyok között

való tartása, vagyis mérsékelt számú állomány és lágy gyomfák tenyésztése, hogy annak rügyeiben és hajtásaiban a szarvas télen is természetes és kielégítő táplálékot találhasson. Ezért szükségesnek tartom, hogy a Duna-ártéri edőkben is hagyjunk kellő mennyiségű lágyfát és cserjét, amiről különben itt a természet bőven gondoskodik.

A fehérkőrís nemcsak hazai tapasztalataink, hanem külföldi adatok¹⁾ szerint is nedves talajon megfelel és még tenyésztési időszakában is sokáig elbirja az elárasztást s kifogástalanul nő oly helyeken, ahol a hazai közönséges kőrís a tulságos nedvesség miatt már sinylődik. Hazai tapasztalataink *Kőfalusi* szerint csak a homokos talajra vonatkozólag vannak, külföldi tapasztalatok után ítélve a lazább anyagú talajokon is meg kell felelnie, de erőteljes tápláló anyagokban dús földet követel.²⁾

Fája — a grosskühnauai erdőgondnokság és odavaló faiparosok egybevágó adatai szerint — könnyebben munkálható, mint a hazai közönséges kőrísé, minősége kitűnő, mert szívósabb és rugalmasabb mint amaz, amiért a hazai kőríst ott m^3 -ként 20—30 M-val, az amerikaiat 60—70 M-val fizették (1904-ben), bár nagy tömegek kerültek már a piacra.

Az amerikai kőrísnek nagyon sok faja van, amelyek nem egyenlő értékűek. A legjobb faanyagot adja a *Fraxinus americana* L., amely *Fraxinus alba* Marsh., sőt a hibás *Fraxinus americana alba* név alatt is kerül forgalomba; ezt a fajt értik rendszeren az „amerikai kőrís” neve alatt.

Hasonlóan értékes fát ad a *Fraxinus nigra* Marsh. = *sambucifolia* Lam., amelyet nagyon gyakran szállítanak a kereskedők előbbinek neve alatt. Ez még jobban birja a vizet, de fiatal korában

¹⁾ *Schwappach*: Die Ergebnisse der . . . Anbauversuche mit fremdlaendischen Holzarten. *Cieslar*: Über Anbauversuche mit fremdlaendischen Holzarten. *Mayr*: Fremdlaendische Wald- und Parkbaeume. *Pardé*: Arboretum National des Barres. *Comie Visart et Bommer*: L'introduction des essences exotiques. *Hongh*: Handbook of the Treces.

²⁾ Lenhard Antal is kísérletezett amerikai kőríssel. (L. Erdészeti Lapok 1900. évi 114. old.) Közleményeik még csak nagyon fiatal ültetésekre vonatkoztak, amiért kívánatos volna azok kiegészítése az eddig elért eredményekkel.

lassabban nő. Levélkéi élesebben fűrészesek, mint az előbbié, a pontos meghatározás meglehetősen nehéz, mert a leírások eltérők.

A többi amerikai kőrisfajokkal az ártéri erdőkben aligha lesz érdemes kísérletezni.

Az *ákác*ot is ajánlja *Kőfalusi* egyes helyekre, amelyeket az árvíz el nem ér; tegyük hozzá azt is, hogy a talajvíz se érjen fel nagyon magasra. Különösen ott, ahol tűzifára van szükség (*Hamernyik*: Téglá- és cserépegető kemencék), tényleg ajánlatos az *ákác*. Erről a fafajról nagyon elterjedt az a nézet, hogy üde talajt nem bír, pedig mint ezt a görögényszentimrei park remek *ákác*zai mutatják,¹⁾ — amelyek üde, már majdnem nedvesnek mondható, de *laza* áradványtalajon állanak, kőrisek, égerek, füzek, juharok, nyárfák stb. társaságában —, az *ákác* sem idegenkedik az üde talajtól, csak hogy nem szabad annak szívós, tömött agyagnak lennie, amely a gyökerektől elzárja a levegőt. Gondosan kiválasztott helyekre tehát bátran tehetjük az *ákác*ot, amelynek megvan az az előnye is, hogy gyors növekedésével rövid idő alatt fölibe kerül a gyomoknak, ha legelső éveiben kellő helyet kapott. Tüzelőnek a fája a legjobbak közül való és zölden is jól ég (*Vadas*, l. c. 100. old.).

A tölgyeket illetőleg a magam részéről külföldi fajt nem nagyon ajánlanék kísérletezésre.

Az amerikai tölgyek közül nincs egy sem, amelynek fája jobb volna a hazainál; a *Quercus alba* L. és ennek rokonai jó fát adnak ugyan, de nem jobbat, mint a mi kocsányos tölgyünk, amelylyel szemben semmi egyéb előnyük sincs. Hogy az elárasztást jobban bírja-e egyik-másik, arra ugyan nincs még konkrét adat, de alig hiszem, hogy akadjon közöttük ilyen.

A *Qu. palustris* Münch.-nek előnye a szép, fenyőkre emlékeztető törzsalakulás, a *Qu. rubra* L.-val együtt gyorsabban nőnek, mint a kocsányos, de fájuk minősége korántsem ér fel azéval; az az előny, hogy — különösen a *rubra* — szárazabb és silányabb talajon is jól fejlődik, az ártéri talajon nem jut érvényre. A *palustris*-nak — neve után ítélve — az a hire, hogy vizenyős, mocsaras talajon él, ami azonban nem áll, a vizet legfeljebb csak úgy bírja, mint a mi kocsányos tölgyünk és ha — *Hamernyik* szerint — ennek

¹⁾ L. *Vadas*: Az *ákác*fa monografiája. 187—188. old.

fejlődése nem kecsegtet sikerrel a tulságos nedvesség miatt, akkor a palustris jövőjéhez sincs remény.

Az apatin-vidéki tölgyről különben már több ízben hallottam, hogy annak növekvése nem elégit ki, sőt — ha jól emlékszem — a bélyei uradalomban folynak összehasonlító kísérletek a szlavóniai és a bácskai tölgy között, amelyek eddigi eredményei tényleg kedvezőtlenek a bácskai tölgyre.

Ugy látszik, itt a származási kérdés tüneteivel állunk szemben. Kísérleti állomásunknak is vannak ugyan saját összehasonlító kísérletei eziránt, de ezek még nem értek meg annyira, hogy biztos következtetésekre jogosítanának. Egyelőre azonban, már a kérdés tisztázása érdekében is, ajánlatosnak tartanám, ha az ártéri talajon — természetesen ott, ahol ültetésnek vagy makkrakásnak sikere lehet — megkísérlenők a szlavóniai kocsányos tölgyet, mielőtt éppen ezt a nagyértékű hazai fajt kirekesztenők onnan.

A *Quercus phellos* L. parkok számára nagyon érdekes fa, a nedvességet jól állja és ezért talán nálunk az ártereken is használhatjuk, de nagyobb szerephez aligha jut, épügy a *Quercus prinus* L. sem, amelynek előnyére csak nagy csersavtartalmát lehetne felhozni.

A *Platanus*-okkal való kísérletezés inkább ajánlatos, bár ennek a hatalmas méretű fának a faanyaga nem nagy értékű; de üde talajban, sőt vízfolyások mellett is megél, ahol a víz a gyökereit mossa; hogy azonban stagnáló nedvességet kibír-e, az még kétes és alig valószínű.

A *Pinus Strobus*-t nem tartom az ártérre valónak. Hazánk hegységeiben ugyan ez a faj meglehetősen nagy magasságig jóformán mindenütt megélne, de a lapályos nedves helyeket aligha bírná sokáig. A lipitújvári szakiskola parkjában áll sok sima fenyő, de sűrűn pusztulnak a kéregnek rákosodása miatt anélkül, hogy ennek biztos okát tudnók kimutatni. A magam részéről azt hiszem, hogy a kötött, vizerektől átjárt, nedves talaj okozza ezt a betegségekhez hajlammal bíró állapotot.

Mély fekvésű, nedves, lapályos talajon alig találunk *Pinus-féléket*, ez olyan utmutatása a természetnek, amelyet nem jó mellőzni.

Mint iszapos vagy mocsaras talajon termő fát a következő

fajt ajánlanám elsősorban kísérletre az enyhe éghajlattal bíró Duna-ártéren.

A *mocsári cziprus*. *Taxodium distichum* Rich. Eredeti hazája Északamerika és pedig: az Atlanti-tenger mellékén Virginia délkeleti sarkától kezdve Karolinán, Georgián, Luisianán és Texason át egész Mexikóig megy. (Ott alkalmasint a Sierra Madre hegyláncza vett terjedésének gátat.) A Mississippi mentén Arkansas, Missouri, Illinois és Indiana államokig hatol fel északra. (*Hough*: *The Trees*.) Optimuma a Golf-áramlattól körülmosott Florida élsziget és a Mississippi vidékének mocsaraiban található. (*Mayr*.)

Ez a faj a mocsár viszonyaihoz annyira hozzáalkalmazkodott, hogy külön szervei fejlődtek — a víz felszine fölé gyakran *m*-nyi magasságig felemelkedő méhkasalaku, üreges fakupok, — amelyek a mocsár vize által elzárt gyökerekhez juttatják a levegőt.¹⁾ Azonban csak meleg éghajlat alatt bírja ennyire a nedvességet, hűvösebb vidéken már csak jóval kisebb fokát tűri annak; amint különben általánosságban tapasztaljuk, hogy a klíma melegségével arányosan emelkedik, illetőleg csökken a fának a nedvesség iránt való igénye. Parkokban is meglehetősen ritkán látni ezt a fát, erdőben csak egy helyről tudok, ahol egynehány öreg példány áll: Rothenfels, Baden nagyhercegségben. A *Klein* által ismertetett, a budapesti Városligetben álló példány ritka szép darab.

Fája nagyon könnyű, szép vereses-sárgás színű, szívós és nagyon tartós, ennél fogva értékes is. Mivel pedig az Aldunánál jóval északabbra fekvő területeken is hatalmas fákká tudott fejlődni, erdőgazdasági kísérletezés ott vele nagyon megokolt volna.

A kísérleti állomás kisiblyei arboretumában is megél még, de egyrészt a talaj silánysága, másrészt az éghajlat zordsága miatt csak nagyon lassan fejlődik.

Van ezenkívül még egynehány faj, amely nedves, mocsaras talajt bír, mint például a *Glyptostrobus*, a *Pterocarya* egyik-másik faja. Az irodalmi adatok ezekről eltérők, úgy hogy erdészeti jelentőségükről nem lehet biztosabb képet alkotnunk; amiket

¹⁾ Részletesebb ismertetését l. a Természettudományi Közlöny múlt évi kötetének 519. és következő oldalain. *Klein* Gyula: A mocsári cziprus és a fent idézett munkákban.

magam láttam ezek közül, azok még nem értek el oly kort és nagyságot, hogy ítéletet mondhatnék ezek alapján.

Az egyik faj, a *Pterocarya sorbitolia (rhoifolia) Sieb. et Zucc.* pár év óta ki van ültetve dendrológiai kertünkben, de az itteni telet megsínyli. Ezzel a fajjal talán érdemes volna az Alduna víznyós területein kísérletezni.

A kedvezőbb, nem nedves, hanem csak üde, jó talajokra a Duna mentén, ahol aránylag nagy a levegő nedvessége, még a következő fajok volnának kipróbálandók, amelyek Európában már sok helyen vannak erdőkben kisebb-nagyobb csoportok alakjában kiültetve és amelyek jó fejlődése a Dunamenti, üde, de nem mocsaras talajon biztosra vehető.

Libocedrus decurrens Torr. Hazája Nyugat-Amerika, ahol a Cascade Range és a Sierra Nevada nedves talajával és páradús levegőjével bíró szűk völgyeiben áll a hegyi vizek partjain. Meglehetősen nagyfokú nedvességet bír el, de nem a stagnáló mocsár vizét. Vereses-barna, illatos, puha, könnyű, emellett tartós fája elsőrangú, hasonló az európai fafajok között nincsen. Hatalmas méreteket ér el. Parkokban elég gyakran találkozunk vele, sokszor a Thuja neve alatt. Szereti az enyhe éghajlatot, páratelt levegőt, de elég nagy hideget és szárazabb levegőt is elbir. Selmezbányán védelem nélkül, exponált helyen baj nélkül telet. Les Bares-ben (Középfranciaország) nagy példányok állanak. Sdpronban is ismernek két szép fát. Az ártéri erdők megfelelő helyén nagyon megokoltnak tartom a vele való kísérletezést, mert azok klímája igényeinek előreláthatólag nagyon jól felelne meg.

Chamaecyparis és *Thuja*-félék:

Ezek közül legfontosabbak a *Chamaecyparis Lawsoniana Parl.*, *Ch. nutkaënsis Spach.*, *Ch. obtusa Sieb. et Zucc.* és *Ch. pisifera Sieb. et Zucc.*

Thuják közül a *Th. occidentalis L.* és *Th. gigantea Nutt.*

Valamennyien szeretik az üde, jó talajt és a páradús levegőt. Megélnek ugyan hidegebb vidéken is, ha nem hiányzik a levegő nedvessége, de a száraz levegőt nem bírják, java fejlődésükhöz pedig meleg is kell. Kedvező viszonyok között nagyon gyors növekedést mutatnak.

Méreteik hatalmasak, vetélkednek a hazai fenyőkkel, fájuk kivétel nélkül elsőrangú és hazai fafajaink között nem leli párját.

Megtelepítésük az ártéri erdőkben annál kívánatosabb, mert hazánk kontinentális, száraz levegővel bíró klimája alatt ezek az egyetlen termőhelyek, amelyek paradís levegőt és meleget együtt nyújthatnak; a síkságainkon hiányzik a levegő vizgőztartalma, a hegységekben már a meleg nincs meg oly mértékben, amilyenben azt ezek a fajok kevés kivétellel hazájukban is élvezik.

Az említett hat faj parkokban gyakori. Kisiblyei arboretumunkban is nagyobb számban vannak kiültetve, a főiskola botanikus kertjében már szép nagy példányokban láthatók, kettő közülök, a *Ch. Lawsoniana* és a *Thuja gigantea* a főiskola erdejében is szerepel már. Valamennyi jól fejlődik; az erdőben, fák védelme alá ültetett fiatal példányok különösen szép növekvést mutatnak, sajnos, a legszebbeket ellopták.

A vizet legjobban bírja közülök a *Thuja occidentalis*, ennek hazája az észak-amerikai Öt tó környéke, ahonnan kelet felé egész a Hudson-öböl széléig és majdnem New-Foundland szigetéig terjed. Délfelé a Chicago-Newyork vonal adja körülbelül a határát, csak az Alleghany Mountainsban halad délfelé egész Georgiáig (Hough). Hazájában mocsarakban is él.

Fája kitünő, a legtarósabbak közül való, könnyű, sárgás-barna.

Ez volna a hat közül elsősorban kísérlet alá veendő a Duna árterein.

A *Thuja gigantea* igényei valamivel kedvezőtlenebbek. A nedvességet kevésbé bírja, mint előbbi és a tél hidege ellen érzékenyebb, növekvése azonban valamennyi Thuja és *Chamaecyparis*-fajt tulszárnyal. Külföldön sokat szenvedett a *Pestalozzia funerea* nevű gombától. Szürkés-barna fája ennek is kiváló.

Hazája szintén Észak-Amerika, de annak nyugati része a Rocky Mountaintól egész Csendes-oczeánig, a Kolumbia folyó vizkörnyéke.

Selmezbánya vidékén nagyon szépen fejlődik, de exponált helyzetben megsynli a telet.

A *Chamaecyparis*-félék igényei körülbelül azonosak. Európában legelterjedtebb a *Lawsoniana*, amelynek eredeti hazája Észak-Amerika nyugati partvidéke, Oregon és Kalifornia államok. Szereti

az üde talajt és nedves levegőt, de stagnáló vízben, mocsárban nem él meg.

Fája sárgás, selyemfényű, könnyű, olajtartalmu és illatos. Könnyen megmunkálható és tartós.

A *Chamaecyparis nutkaënsis* előbbtől észak felé fordul elő egészen Alaszkáig; egyébiránt igénye is, értéke is ugyanaz.

A másik két *Chamaecyparis*-faj hazája Japán.

A *Chamaecyparis obtusa* rózsaszínű, illatos fáját a japánok *Mayr* szerint a legértékesebb faanyagának tartják, amit a fajokban oly gazdag japán fenyőerdő termelni tud; a pisifera-t kevesebbre becsülik.

A fentemlitett *Chamaecyparis*- és *Thuja*-fajokat egymással gyakran fel szokták cserélni, amiért itt felemlítem azokat a szabad-szemmel is könnyen felismerhető jellegeket, amelyek alapján a fenti hat fajt meg lehet különböztetni, tisztán leveleik és külső alakjuk alapján.

Valamennyinek alakja monopodiális, ágaik nem állanak örvösen és levélzetük pikkelyek alakjában borítja a hajtást, a kis levélkék közül kettő-kettő felváltva átellenesen áll, a fiatal hajtások laposak.

A *Chamaecyparis*ok csucsá nem áll egyenesen felfelé, hanem többé-kevésbé lehajlik, illetőleg lecsüng, ellenben a *Thuja*-féléknél egyenesen fölfelé irányul.

A *Thuja gigantea* sudara hosszú, vékony csucshajtással nyulik egyenesen fölfelé, oldalág csak kevés van rajta. A *Thuja occidentalis* csucshajtása pedig kissé zeg-zugosan törekszik fölfelé és sűrűn hajt oldalágakat, ami bodros külsőt kölcsönöz neki. Ez a külső habitus oly tipikus, hogy még idősebb fák is ennek alapján messziről felismerhetők. Egy-egy ágacska, sőt a termés és a mag alapján ez a két faj alig különböztethető meg egymástól. Én csak egy biztos ismertető jelet tudok, amely eddig még nem hagyott cserben; *a gigantea levelei, illetőleg hajtásai fényesek, az occidentalisé pedig nem, vagy csak nagyon kevésbé*; emellett még a szét-dörzsölt száradó ágak illata is segít a meghatározásnál, mert az az *occidentalis*-nál kellemetlenebb, mint a *gigantea*-nál (*Mayr*).

Mind a kettőnél a hajtás és a levél színe egyenletesen zöld, kissé sárgásba hajló.

A *Chamaecyparis Laros* levele és hajtása sötétzöld, gyakran kékesbe játszó, az egész hajtás színe egyenlő, legfeljebb a pikkelyek szélénél az alul levő pikkely kissé hamvas. A pikkelyek simulnak az ághoz, csak csucsuk kissé elálló. A levélzet széles, lapos, emlékeztet a páfránylevélre.

A *Chamaecyparis nutkaënsis* hajtása és levele haragos zöld, lapos, pikkelyei oly élesen elállók, hogy a levélzet katározottan fűrészszeknek látszik.

A *Chamaecyparis pisifera* levélzete nem oly lapos, hanem szélein elhajló, bodrozott; pikkelyei kissé elálló, színük világosabb zöld és a pikkelyek tövében élesen körülhatárolt háromszögalaku élénk, fehér foltokat látunk, különösen a korona belsejében levő leveleken.

A *Chamaecyparis obtusa* levélzete sötétzöld, pikkelyei simulnak a hajtáshoz, csak a csucsán elálló, a pikkelyek szélén keskeny, élénk fehér sáv van, amely a pikkelyt teljesen körülövezi, úgy hogy a szomszédos pikkelyek sávjai összefolynak, X alakot képezve.

A kiültetésnél figyelembe kell vennünk a fent elősorolt fajoknak azt a közös tulajdonságát, hogy *nem valók fiatal korban nyílt helyre, hanem csak álló* — egyébiránt bármily rossz állapotban levő — *erdő védelme alá*. Fiatal korban nagyon meghálálják ezt a védelmet, amelyre annál inkább szükségük van, mennél kedvezőtlenebb és szélsőségesebb a klíma. Ezért gyérebb záródású, esetleg kigyéritett erdő alá telepítendő. A mocsári cziprus és a keleti tuja vízenyős, mocsaras helyen is megpróbálható, a többiek ellenben csak olyanra, amely legfeljebb rövid időre kerül víz alá.

A fentiekén kívül még egy fafajra szeretném felhívni szaktársaim figyelmét, ez a *Zelkova Keaki* Dipp., amelyet *Mayr* is és osztrák kollegánk, dr. *Amerigo Hoffmann* nagyon ajánlanak Japánban szerzett tapasztalataik alapján. Hazánkban nincs még tapasztalatunk róla, a szabédi telepen már régebben ültettük, de az a klíma nem felel meg igényeinek, mert tulságos száraz; kisiblyei arboretumunkban pedig a hidegtől szenved. Megfelelő helyen eddig hazánkban tudtommal nincs kiültetve (t. i. erdőben). Fontossága abban rejlik, hogy oly kiváló talajjavító képességgel bír, mint a bükk, üde talajt és levegőnedvességet követel, emellett meleg éghajlatot,

ennélfogva olyan helyeket foglalhatna el Alföldünkön, amelyeken a bükköt nem találjuk már. Méretei hatalmasakká fejlődnek, fája pedig kiváló, szép és tartós. Száradásnál alig apad, ezért és szép színe, könnyű megmunkálhatósága, valamint szép szövete miatt butorfának kiválóan alkalmas.

Az elősorolt fák, véleményem szerint, megfelelő termôhelyre találnának a Duna-ártéri szigeteken, amiért azoknak egyes kisebb csoportokban, gondosan megválogatott helyre való kiültetését nagyon ajánlanám ott működô szaktársainknak. Természetes, hogy ezek az ültetvények, különösen eleinte, meglehetősen gondot igényelnének és bizonyos rizikóval járnak, de ezt az áldozatot megéri az a cél, hogy ártéri erdeink, hacsak egy-két fajfaj válnék is be fentiek közül, nagyértékű állományokká alakulnának át és oly különlegességgé, amilyent messze földön nem találhatunk.

FAKERESKEDELEM.

A tűzifa szállításának megnevezése. Számos uradalom foglalkozik tűzifatermeléssel és szállítással. Ezeket közelről érinti a Máv. azon újabb intézkedése, mely szerint a tűzifaszállítványok fuvarlevelein részletesen fel kell tüntetni a fa minőségét: hasábfá, ágfa, tuskófa, rózse, gyökérfa, husáng stb, valamint meg kell jegyezni, hogy a küldemény tüzelési célokra van szánva és tényleg e célra is fog szolgálni. Ez az új intézkedés sok kellemetlenségre és reklamációra fog okot szolgáltatni, mert a szállítólevél hiányos kitöltése magasabb díjtételek kivetésével fog járni. Kívánatos volna, hogy a Máv. a régi állapotot állítsa vissza, mert hiszen a „tűzifa” megjelölés elég világosan adja meg a felhasználás módját.

Az erdélyi puhafakartell központi feladási irodájának előmunkálatai már befejezést nyertek, amennyiben az érdekelt termelők elvileg teljesen megegyeztek egymással.

A detailfakereskedelem ezen új alakulással szemben foglalt állást, amennyiben egyesülete legutóbbi választmányi ülésén elhatározta, hogy a központi irodával szemben minden rendelkezésére álló fegyverrel veszi fel a harcot.

A Máv. tarifáinak fölemelése. Az államvasutak kedvezőtlen anyagi helyzetének szanálása céljából a kereskedelemügyi miniszter a teherárudíjtételek újabb, jelentékeny felemelését tervezi. Állítólag 7°/_o-kal emelik a díjtételeket, amiből a Máv.-ra évente körülbelül 20 millió K bevételi többlet háramlik. A díjtételek felemelése újabb megterhelést jelent és különösen a csekély belértékű fánál súlyosan esik a latba.

Hirek a faipar köréből. Nagyváradon faáru- és ládagyár létesült *Nagyvárad* *faáru- és ládagyár r.-t.* cég alatt.

Az *Avas-szatmári gőzfűrész r.-t.* eddigi veszteségeinek kiűszöbölésére alaptőkét 5000 K-ra csökkentette.

A budapesti *Spitz Arnold* cég az ogulini vagyonközségtől vett erdőség faállományának feldolgozására Plaskiban fűrésztelepet épít.

KÜLÖNFÉLÉK.

Az erdőbirtokok házikezelésének kihatása a szociális érdekekre. A házikezelésnek szociális szempontból való hatása e lapok hasábjain már tárgyalva volt.

Most megkísérlem annak megállapítását, hogy az erdei termékek, kiváltképen a főhasználatok kitermelése és értékesítése mennyiben függ össze az erdőgazdaság jövedelmezőségével és a szociális érdekek előmozdításával és fejlesztésével.

A besztercebányai erdőigazgatóság területében a házikezelés elején és azelőtt a vágásoknak terület szerint való értékesítésénél sok esetben a fatörzsek lefelé döntettek, mely eljárásnál kedvező fekvésű vágásokban is a ledöntött törzs a csusztatásnál 3—5 m-nyire furódott a völgy nedves talajába, ez látható mindenütt a régebbi vágásoknál. Ez a része a törzsnek, mely jelentékeny fatömeget képvisel, örökre elveszett.

De egyébként is veszedelmes a lecsusztatott épületi fákra az utána eresztett törzseknek a vágási lapokra való befuródása következtében előálló roncsolás. Bármilyen szorgos felügyelet mellett a

töréseket elkerülni nem lehet. Így keletkezik a hosszfa helyett a sok rönkö és hulladék.

Ezek folytán a termelők is kevesebbet kerestek, akik köbméter után voltak fizetve, a fuvarosok 3—4 óráig vesztegeltek a vágásokban, télen sokszor dermesztő hidegben, míg a szállítandó törzset oly helyzetbe hozták, hogy felterhelhető legyen, mert a vastag végével teszik az első tengelyre.

Ezen időpazarlás folytán közeli vágásból is csak egyszer fordultak.

Ezt tapasztalva megindult a kísérlet a karámi erdőgondnokság két vágásában a felfelé való döntéssel. Daczára annak, hogy a munkások ezt eddig nem gyakorolták, az első kísérlet elég jól sikerült, mert a 25%-ra becsült apadékkal szemben az egyik vágásban 200, a másikban 300 m^3 -el volt több és a törzsek nem törtek.

A lecsusztatott szálfák vastag végükkel a völgy hosszában lefelé feküdve, a fuvarosok terhelése gyorsabb és a kifuvározás rövidebb idő alatt fejeztetett be.

E kísérletek alapján az erdőigazgatóság főnöke az egész vonalon elrendelte a felfelé való döntést.

Meg kell jegyezni ezen döntési módnál azt, hogy vannak törzsek, melyeket felfelé dönteni segédeszköz nélkül nem lehet; ezek a csusztatásnál kellemetlen zavarokat okoznak. Azonban a Bartha-féle fadöntőcsavarral ezen bajon is már segítve van, ugyanis a megejtett kísérletek amellet bizonyítanak, hogy ezen bámulatosan egyszerű döntőeszköz különféle terepviszonyokon, különböző állású törzseknél teljesen megfelelt.

500 év óta gyógyítanak csuizt, köszvényt, ischiast, bőrbajokat stb. *Trencsén-Teplíc* 36—42 C° természetes forrású gúnes hév- és iszapfürdői, Felső-Magyarország, a berlin-oderberg-wieni fővonalon. Szállodák fürdőkkel egybeépítve, azért egész éven át nyitva. Hidegvízgyógyintézet. Diétetikus konyha. Festői fekvés. Enyhe éghajlat. Legnagyobb kényelem. Új fürdők. Új szállodák. Új iszapfürdők. *Házikurákhöz kúnes iszap- és vízszékküldés.* Művészi prospektussal szívesen szolgál a fürdőigazgatóság.

Egyesületi tagok és azok hozzátartozói tagsági igazolványuk felmutatása mellett következő kedvezményeket élveznek: június 15-ig és szeptember 1-től kezdődőleg napi 8 koronáért jó szobát, teljes ellátást, fürdőt és fürdőruhát. Azon tagok, kik fent leirt időszakban ezen kedvezményes „Hivatalnoki penziót” nem veszik igénybe, de a fürdőigazgatóság tulajdonát képező házak egyikében laknak, a fürdőknél 50% kedvezményt kapnak. Június 15-től augusztus végéig 25%. Iszapszétküldésnél 10%.

Most már a törzsek teljes hosszban érkeznek a rakodókra, sőt 5—6 m^3 -esek is. A teljes hosszban termelt haszonfának nagyobb bece van a favásárlóknál, nagyobb a forgalmi értéke.

A fadöntőmunkások meggyőződvn, hogy a keresetük a régi lefelé való döntéssel szemben nagyobb, a régi rendszerről már hallani sem akarnak. A fuvarosok is belátták, hogy erős és jól tartott vonóállatokkal több keresetet érdemelnek ki.

Hogy a házikezelés szociális szempontból miféle eredményeket ért el, azt bizonyítja az a tényállás, hogy a kincstári munkások szemlátomást vagyonosodnak, részvényeken alapuló hitelszövetkezeteket állítanak fel; Breznóbánya város határában pedig tömegesen vásárolják a termékeny földeket.

A munkásnép boldog és megelégedett, feltétlen bizalommal viseltetik kenyéradójával, a kincstárral szemben, kivándorlásra nem kívánczik és szívesen tanul magyarul.

Igy ezekből következtethető, mit teremthet szociális téren az okszerűen és humánusan vezetett nagybirtok és miként nevelhetünk jólétnek örvendő adófizető polgárokat szeretett magyar hazánknak.

Pataki József.

Árvizkárók a Maros árterében. Makó és Lele község határában a város, illetőleg a csanádi püspök tulajdonát képező füzeserdőknek tölgy-, kőris-, szil- és amerikai dió állományokká való átalakítása még a múlt évtized első felében megindult. Később, a 10 éven át tartó alacsony vizállás a birtokosokat arra indította, hogy az ákáczfának megtelepítését szorgalmazzák. Bár a szakemberek óva intették a birtokosokat az ákácznak a nagyobb mérvben való ültetésétől, az ákácznak magasabb részekben való kitünő növekedése annyira támogatta a birtokosok kívánságát, hogy a kissé alacsonyabb részleteknek ákáczczal való telepítése is engedélyeztetett.

Az 1911. év őszeig telepített ákáczállományok még másfél méter mélyen kigödrözött részekben is oly hatalmas növekedést mutattak, hogy a legszebb reményekre jogosították fel a birtokosokat.

1912. év április hó 18-án a Maros vize medréből kilépett s nemcsak a mélyebben kikubikolt részeket lepte el, hanem helyen-

ként a többi területeken is megjelent; innét azonban a 25—30 cm magas víz 12 nap mulva visszavonult.

Ugyanezen év június hó 3-án előbbihez hasonló áradás volt, mely ugyancsak 12 napig lepte el a talajt. Ennek káros hatása már észlelhető volt a mélyebb részeken levő 3—4 éves ákáczosokban.

1912. évi szeptember hó 17-én harmadszor lépett ki a Maros vize medréből, ez az áradás azonban olyan nagymérvű volt, hogy október hó 3-án a legmagasabban fekvő erdőterületen is mintegy 1.5 m magas víz volt. Csak október hó 30-án vonult vissza az árvíz, amikor már csak a kikubikolt részek állottak víz alatt.

Ez utóbbi magas vízállás sem tett a három éven felüli ákáczerdőkben, a mélyebb részeket kivéve, nagyobb mérvű kárt, ellenben az 1—2 éves ákácültetések 90⁰/₀-át tönkretette, a 3 és 4 éves ültetések csak a területen áthaladó mélyebb árkokban száradtak ki. Az 1—5 éves szil-, amerikai dió-, amerikai kőris-, magas kőris- és kocsányos tölgyültetésekben káros nyoma az elárasztásnak nem volt észlelhető.

PÖSTYÉN

ma már kétfős fogalom

1. Hires iszapforrásai esuz-, kőszvényeseteiben az egész világon elismert páratlan gyógyhatásuak.

2. Kitünően felszerelt hideggyógyintézetében neuraszténiák, szívbajok pompás eredménnyel kezelhetők. 1912-ben 18.000 fürdővendég. Télen nyáron nyitva. Felvilágosítást nyújt a

Fürdőigazgatóság.

Egyesületünk tagjai utalvány alapján
:: kedvezményben részesülnek. ::

Bővebbet az elnökségnél.

Az 1913. évben az árviz megismétlődött, még pedig a mult évinél jóval nagyobb mértékben. Ugyanis július hó 6-án került víz alá az erdő s e hó 20-án a legmagasabb területeken is 150—160 *cm* magas víz volt; július hó 30-án a magas víz visszavonult ugyan a mederbe, a kubikokba s a hajlatokba, de a Maros állandó magas vízállása folytán az erdőterület olyan vizes volt, hogy szeptember hó közepéig az erdőben járni még nem lehetett.

Ilyen szokatlanul hosszú ideig tartó nagy áradás éppen a nyári hónapokban nem maradhatott tartós hatás nélkül.

Az összes erdőrészetek közül a Porond nevű 6 éves ákác, kocsányos tölgy és amerikai dióval elegyített erdőkben nem mutatkozott a vízkár; amennyiben az előbb említett fafajok közül egyetlen szárazfa sem találtatott, sőt a levágott ákácztörzsek ez évi évgyűrűje is rendesen talátatott. Innét azonban a legmagasabb víz is visszavonult 15 nap alatt.

A lelei erdő 11 éves kocsányos tölgy és magas kőrissel s helyenként ákáczczal elegyített részében csak egy mélyebb helyen levő kisebb ákácscsoport száradt ki, ellenben a 35—40 *cm*-rel magasabb részéleten levő ákácok egészségesek maradtak, míg a tölgy és magas kőrisek ritka szép növekvést mutatnak s egy sem száradt ki közülök.

A mostanihoz hasonló területen levő s az 1911. évi árviz által megkímélt 5—6 éves elegyes állományokban az amerikai dió mind, a magas kőrís 25%-a, akác 65%-a kiszáradt, a 3—4 éves állományok pedig teljesen tönkrementek.

Ellenben ugyanezen talajon a 2—4 éves kocsányos tölgyek és szélek semmi kárt sem szenvedtek, az amerikai kőrísnek pedig csak 28%-a pusztult el.

A fehér nyárra és füzre semmi káros befolyást sem gyakorolt az árviz. Bár az előbb leirt árvizek, az időszakot, huzamosságát és magasságát tekintve, a ritkaságok közé tartoznak, mégis káros következményüket az artéri területeknek befásításánál számításon kívül hagyni nem lehet.

Kiss Ferencz.

Érdekes fénytűnemény. Igen érdekes fénytűneményt észleltem november hó 13-án este 10 óraker Királyhalmán. A teljességébe lépő hold (holdtölte 14-én) a környéket fénypompájával uralja. Alatta sebesen usznak a tiszta égbolton a gyöngé, szaka-

dozott felhők, melyek remek holdkoszoru szivárvány színeit bocsátják át.

A csaknem teljes holdat széles, világos-sárga gyűrű veszi körül, mely a holdtól távolabb levő széle felé egyre erősödik, utána az igen keskeny és erős, vörhenyes lila, kék és kékes-zöld körök következnek; befejező a sárga szín, egyenletesen áthaladva az ég szürkességébe.

E tűnemény csupán a magas szélességek alatt gyakori, míg nálunk igen ritka. Okozója a cirrusz felhő.

Az igen magasán, 9—10.000 *m* magasságban járó, s a dél-nyugati passzát szelek hatása alatt északkelet felé haladó cirrusz szálás szerkezetű. A kis tömegűnek látszó fehér felhő ugyanis a nagyon magas, tehát a levegő hideg rétegeiben, hatszögű rendszerbe tartozó jég-részecskékből áll, melyeken a holdsugara megtörik és visszaverődik, alkotva a festőien szép fénytűneményt.

Harkó Lajos.

Kogutowicz-Littke: Viláगतlaszának 8-ik füzete is megjelent már és ezzel a mű fele elkészült. Lapozgatva elnézzük ezt a remek 63 térképlapot és örömmel látjuk, hogy a szerkesztők és a kiadó nemcsak hogy megígérte, de dicsőre méltóan be is tartotta, meg is valósította az első magyar nagy kézi atlaszt. Immár nem kell idegen szeművegen át látnunk a világot, Magyarországot sem látjuk abban a torztükörben, amelyet akarva, nem akarva elénk tartott minden idegen kézi atlasz. De nemcsak az válik dicsőségére ennek az új munkának, hogy Magyarország áll az egész középpontjában — ami különben természetes is —, lévén egy eredeti magyar készítésű műben, hanem különösen az, hogy gazdaságilag bennünket leginkább érdeklő területek is, tehát a bennünket körülvevő szomszédos államok, főképen pedig a Balkán-államok, szokatlan nagy méretben, rendkívül pontos és részletes térképlapokon vannak ábrázolva. Különösképen figyelmébe ajánljuk a karácsonyi vásárló publikumnak. Ez a magyar Viláगतlasz lesz az első a világon, amelyik már a balkáni átalakulások alapján az új Szerbiát, Bulgáriát, a hatalmasan megnövekedett Görögországot, Albániát, Montenegrót, Romániát és a szegény Törökországot is külön lapokon fogja bemutatni. Véletlen, hogy ez így sikerült, de a szerkesztők helyes belátással minden lapot visszatartottak mostanáig és azok most a békeszerződés megkötése és ratifikálása után, amikor az új határokat már pontosan ismerjük, hagyják el a sajtót.

Éppen ezért karácsonyi ajándéknak a serdülő ifjuság számára bárminél jobban ajánlhatjuk ezt a művet. A karácsonyig megjelenő 9 füzet a díszes félbőr-kötésű gyűjtőtokkal együtt 34 koronáért kapható, a hátralévő füzetek kényelmes havi részletekben utána vásárolhatók. Az egész mű ára 60 korona lesz és 1914. évi júliusáig elkészül.

Bővebb felvilágosítással a könyvkereskedők, vagy a kiadó Magyar Földrajzi Intézet R.-T. (Budapest, V., Rudolf-tér) szolgál.

VÁLTOZÁSOK ÉS KITÜNTETÉSEK AZ ERDÉSZETI SZOLGÁLAT KÖRÉBŐL.

(Kérjük az uradalmak t. vezetőségeit, hogy erdőtiszti létszámukban beálló változásokról bennünket levelező-lapon értesíteni sziveskedjenek.)

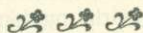
A m. kir. földművelésügyi miniszter Ő Császári és Apostoli kir. Felségének legmagasabb engedélye alapján *Ocsárd* Károly m. kir. főerdőtanácsost sok éven át teljesített hű szolgálatainak elismerése mellett — saját kérelmére — nyugalomba helyezte.

A m. kir. földművelésügyi miniszter *Haderdány* András m. kir. erdőmérnököt ideiglenesen nyugalomba helyezte.

A m. kir. földművelésügyi miniszter az állami erdőtisztek összesített közös rangsorozati létszámába kinevezte ideiglenes minőségű m. kir. erdőmérnökgyakornokokká a következő díjtalan m. kir. erdőmérnökgyakornokokat: *Koprić* Andrást (Zágrábba), *Bodor* Sándort (Beszterczére); továbbá a következő erdészeti főiskolai hallgatókat: *Apáti* Lászlót (Tótsóvárra), *Thomea* Ernőt (Beszterczére), *Tomcsala* Ernőt (Brassóba); végül díjtalan erdőmérnökgyakornokokká a következő végzett erdészeti akadémiai, illetőleg főiskolai hallgatókat: *Miletic* Zsarkót (Liptóújvárra), *Oláh* Gyulát (Marosvásárhelyre), *Máthís* Gyulát (Désre) és *Bukovcsán* Bélát (Besztercebányára).

A m. kir. földművelésügyi miniszter áthelyezte *Zai* Ádám m. kir. erdőmérnököt a tótsóvári m. kir. erdőhivatal kerületéből Ujhatárról az orsovai m. kir. erdőhivatal kerületébe Berszászkára.

Borsiczky Ottó magánerdőmérnököt gróf *Zichy* Béla kinevezte főerdészsé és 1914. január 1-től kezdődőleg megbízta a nagyvázsonyi uradalom kezelésével.

Elszámolás a Gayer-Károly-emlékre történt gyűjtésről.

Az Országos Erdészeti Egyesület igazgató-választmányának határozatából gyűjtést indított *Gayer* Károly müncheni egyetemi tanár, az erdőgazdasági tudományok egyik legkiválóbb művelőjének emlékére, csatlakozva ezzel a külföld minden művelt államában megindult mozgalomhoz, amelytől a magyar erdészet sem maradhatott el adományával. A tagtársak áldozatkészségéből befolyt adományokat alábbiakban nyugtazzuk. Beérkezett:

A m. kir. földmívelésügyi miniszterium gyűjtőívén: Horváth Sándor 50, Téglás Károly 30, Kaán Károly 20, Arató Gyula 20, Balogh Ernő 3, Biloveszky Béla 1, Pukács Endre 1, Szécsi Imre 1, Ratkovszky Károly 3, Korzenszky Antal 2, Térfi Béla 2, Intzedy Géza 1, Nagy Károly 5, Rádai János 1, Selymessy Ferencz 1, Spettmann János 1, dr. Hammersberg Géza 1, Czillinger János 1, Barys Richárd 2, Ambrus Lajos 2, Biró Zoltán 1, Pájer István 2, Kovács Gábor 5, Pfeiffer Gyula 2, Lőfi Jenő 1, Papp László 1, Kozma István 5, Kovács Aladár 3, Tomassek Miklós 2, Tomasoovszky Imre 1, Konok Tamás 2, Petényi Keresztély 1, Frölich Brunó 1, Doroszlay Gábor 1, Lászlóffy Gábor 5, Bund Károly 17.45 korona. Összesen: 198 korona.

A beszteczebányai m. kir. erdőigazgatóság gyűjtőívén: Kócsy János főerdőtanácsos 5, Chrenóczy Nagy Antal 5, Hubert Aladár 2, Medveczky Ernő 2, Kolossy Imre 2, Zachár Gyula 2, Wilhelm Gyula 1, Hering Albert —.50, Riestler Hugó —.50, Kovács Béla 1 korona. Összesen: 21 korona.

A kolozsvári m. kir. erdőigazgatóság gyűjtőívén: Marosi Ferencz 5, Nagy Károly 2, Szabó Ferencz 1, Chabada Géza 1, Schwartz Béla —.50, Rejtő Adolf 1, Szilágyi Bertalan 1, Matavovszky Árpád 1, Béky Albert 1 korona. Összesen 13.50 korona.

A lugosi m. kir. erdőigazgatóság gyűjtőívén: Bereczky Gyula 5, Fekete János 2, Fenyves Lajos 1, Lipoczy Béla —.50, Kőfalusi Győző 1, Murányi Károly 1, Molnár Károly 2, Kauffmann Béla 5, Egyed Miklós 1, Vaitzik Ede 1 korona. Összesen 19.50 korona.

A máramarosszigeti m. kir. erdőigazgatóság gyűjtőívén: Hubay Zsigmond 5, Emericzy Győző 2, Miskolczy János 2, Hoós Ernő 1, Gyarmathy Mózes 1, Bohuniczky Endre 1, Czékus György 2, Glós László 2, Benkő Rezső 1, Spanyol Géza 2, Koloz József 5, Szetelcsky Géza 2, Juhász József —.50, Illiczky Jenő —.50, Tamás Ernő 40, Kintses József 2, Bartha Gábor 2, Nyitray József 1, Fáy Ede 1, Ruzsnyák Győző 1, Hoffmann Dezső 2, Gruber József —.50, Jeney András —.50, Lahner Gyula —.50, Répási Tódor —.20, Bészler Kálmán 1, Günther József 1, Meier Ferencz 5, Kovács Kálmán 3, Szliepcsevics Illés 2, Röhrich Ernő 5, Kacsó András 1, Salix Gyula 1 korona. Összesen 57.10 korona.

A lippai m. kir. főerdőhivatal gyűjtőívén: Ormai Kálmán 1, Földes János 1, Szepessy Elek —.50, Puchreiner Henrik —.50, Schillinger Béla —.40, Ruttkay Elemér —.50, Nechay Oszváld —.50, Osterlam Ernő 1, Seenger Lajos —.50, Terény Sándor 1, Kerényi Zoltán —.50, Héjj János István —.50, Fail Ernő 1, Bögözy Antal 1, Huszár Pál —.50, Jávorszky Zoltán —.50, Rónay Imre —.50, Tompa Ferencz —.50, Balogh Dezső —.50, Cseleji József —.50, Cséres Gyula 1, Révay Ferencz —.50 korona. Összesen 14.40 korona.

A lipótújvári m. kir. főerdőhivatal gyűjtőívén: Orosz Antal 3, Volnhofer Pál 1, Vaitzik Emil 1, Papp Jenő 1, Kutas János 1, Spengel Sándor 1, de Pottere Gerard 2, Balaton Antal 2, Toperczer Árpád 1, Fromm János 1, Kozony József 1, Izsapi Gyula 2, Bartók Ernő 1, Onczay László 1, Bachó János 1, Glock Géza 1, Kővári György 1, Loványi Heribert 1 korona. Összesen 23 korona. —.55 portóra levonva, marad összesen 22.45 korona.

A nagybányai m. kir. főerdőhivatal gyűjtőivén: Szabó József 5, Burdát János 3, Mika Imre 2, Kővári György 1, Pellion Árpád 1, Mayer Aurél 1, Szécs Béla —.50 korona. Összesen 13.50 korona.

Az ungvári m. kir. főerdőhivatal gyűjtőivén: Bekény Aladár 5, Zachár Jakab 2, Lánczy Antal 1, Takács Miklós 1, Soltész Gyula —.50, Matusovits Károly 1.50 korona. Összesen 11 korona.

Az apatini m. kir. erdőhivatal gyűjtőivén: Párnai Attila 20, Daniek Géza 2, Szalóky Sándor 2, Sándor Elek 2, Trauer Gyula 3 korona. Összesen 29 korona.

A gödöllői m. kir. erdőhivatal gyűjtőivén: Ritter Károly 3, Ocsárd Károly 1, Plech József 2, Bachmann Ottó 2, Winkler Miklós 2, Günther Frigyes 2, Dobrovits László 2, Balogh M. 1, Vermes Viktor 1, Lágler Gyula 2, Mauser Ernő 2, Mezey Rezső 1, Krause Géza 2, Rajtsán János 2, Ivanich Ferencz 2, Fűrher János 2 korona. Összesen 29 korona.

A bustyaházai m. kir. erdőhivatal gyűjtőivén: Temesváry Béla 3, Gréger Géza 2, Dragan Gyula 2, Ondrus Gyula 2, Ressel István 2, Hofmann Brunó 2, Sebők Ernő 2, Ziegler Mihály 2, Guáry Kálmán 2, Jeszenszky Ferenc 2, Hollós Gyula 2, Figuli Lajos 1, Lux Árpád 2, Füstös Zoltán 2, Petricsek István 2, Török Béla 2, Szepessy Artur 2, Törzs István 1, olvashatlan aláírás 1, Barna Endre 1, Adriányi Pál 1, Eröss Gyula 1, Schmotzer N. 1, Rochlitz N. 2 korona. Összesen 42 korona.

Az orsovai m. kir. erdőhivatal gyűjtőivén: Bécsy Dezső 5, Szilvay József —.50, Várnay Ödön 5, Gasparez Lajos 2, Törzs Artur 1 korona. Összesen 13.50 korona.

A szászsebesi m. kir. erdőhivatal gyűjtőivén: Levitzky Albert 1.50, Földes Tamás 1, Keleti Lajos 1, Füzy Zoltán —.50, Jánosi Pál —.50, Gura Károly —.50 korona. Összesen 5 korona.

A tótsóvári m. kir. erdőhivatal gyűjtőivén: Nemes Károly 5, Orosz Tamás 1, Várjon Géza 1, Merényi Gyula 2, Rezy Vilmos 1, Ujházy Ágoston 1, Buday Kálmán —.50, Szilárd N. 1, N. N. 1, Papp István 2, Klimkó Gyula 3, Hámon József 3, Szabó Lajos 2, Linszky Károly 2 korona. Összesen 25.50 korona. Lásd zsrnóczei erdőhivatalnál.

A zsrnóczei m. kir. erdőhivatal gyűjtőivén: Muzsnay Géza 5, Szorkovszky Libor 1, Partos Gyula 1, Till Dénes 1, Koller János 2, Eröss Gyula 1, Kolecsányi László 1, Kriska Samu 1, Egry Ferencz 1, Jákó Jenő 2, Hajdu Dezső 1, Kőrös László 2, Pászthory Ödön 1, Böhm Vilmos 1, Pálka Gyula 2, Bertram J. Albert 1, Divald Béla 2, Muttnyánszky Jenő 1 korona. Összesen 27 korona. A portó levonásával marad 26.80 korona.

A cinkovcei kir. főerdőhivatal gyűjtőivén: Bokor Róbert 5, Dianovszky Pál 1, Czeizberger Ernő 1, olvashatlan aláírás 1, Jurovich Ottó 1, Jovics Lázár 1, Kayser Sándor 1, Jakab István 1 korona. Összesen 12 korona.

A susáki kir. erdőhivatal gyűjtőivén: Mariányi János 2, Hantos Ernő 2, Reschner Rudolf 2, Suszter Rezső 2, Hohoss János 1, Berzenkovits Antal —.50, Bevelaqua István 2, Kakódy Dániel 2, Zudor Béla 2, Musdeka Demján —.60,

Zsurilla Pál —.60, Horváth Sándor 2, Márics Antal 1, Glumičic N. 1. Kuezević Milán 1. Pielic Franyó 1, Skultéty Viktor 1, Stojánovic Illés 1, Melsiczky Pál 1, Jellmann Béla 1, Ott Károly —.60 korona. Összesen 27.30 korona.

A beszteczcei m. kir. erdőigazgatóság gyűjtőivén: Puskás Ferencz 2, Bodoni Miklós 1, Jüngling János 2, Kuka József 1, Koralevsky Géza 1, Pavuner N. 1 korona. Összesen 8 korona.

A budapesti m. kir. erdőhivatal gyűjtőivén: Gruber Gyula 1, olvashatlan aláírás 1, Machovich Ferencz 1, Déry Károly 1 korona. Összesen 4 korona.

A nyitrai m. kir. állami erdőhivatal gyűjtőivén: Tóth Gyula 5, Weszely Alajos 3, Bossányi István 3, Fridrik Árpád 3 korona. Összesen 14 korona.

A trencséni m. kir. állami erdőhivatal gyűjtőivén: Környey Ferencz 2, Zachár László 1, Lange Pál 1, Székács Vincze 1, Hyna Ottó 1, Pascu Viktor 1 korona. Összesen 7 korona.

Az alsókubini m. kir. erdőhivatal gyűjtőivén: Porubszky Gyula 2.50, Herrmann János 1, Liha Valér 1, Vorák Sándor 1, Zseleznyák Péter 1 korona. Összesen 6.50 korona.

A lipótszentmiklósi m. kir. állami erdőhivatal gyűjtőivén: Schmidt Ferencz 2, Novák György 2, Zuskin Ferencz 2, Csemiczky Aladár 2, Roszinszky János 3 korona. Összesen 11 korona.

A beszteczcebányai m. kir. állami erdőhivatal gyűjtőivén: Karvas Emil 1 korona. Összesen 1 korona.

A balassagyarmati m. kir. állami erdőhivatal gyűjtőivén: Kondor Vilmos 2, Kellényi Armand —.50, Botka György —.50, Urszinyi György 1, Hajdu János 1, Csatay Gyula 1, Kotzmann Géza 1, Parragh Béla 1 korona. Összesen 8 korona.

A lőcsei m. kir. állami erdőhivatal gyűjtőivén: Nádas Béla 5, Riesz László 2, Kelecsényi Mihály 2, Zimann Ede 2, Hornung Gusztáv 2, Bertók Andor 2, Kégel Árpád 2, Lollok József 2 korona. Összesen 19 korona.

Az eperjesi m. kir. állami erdőhivatal gyűjtőivén: Szántó Mihály 2, Bodor Zoltán 1, Fekete Béla 1, Dávid János 1, Berecz János 1, Hábel Lambert 1 korona. Összesen 7 korona.

A sátorlajuhelyi m. kir. állami erdőhivatal gyűjtőivén: Bodor Gábor 5, Bächer Adolf 2, Léber György 1, Ujfalussy Mihály 5, Papp Béla 3 korona. Összesen 16 korona.

Az ungvári m. kir. állami erdőhivatal gyűjtőivén: Hibbján János 2 K. Összesen 2 korona.

A beregszászi m. kir. állami erdőhivatal gyűjtőivén: Förster Gyula 2, Gaál Ferencz 1, Sperling Viktor 1, Koschatzky Rezső 1, Pálffy Mihály 1 korona. Összesen 6 korona.

A máramaroszi m. kir. állami erdőhivatal gyűjtőivén: Török József 2, Gulyás Jenő 1, Kálmán Béla —.50, Gyenge István 1, H. Karácsony Sándor 2, Papolczy József 2, Pokorny István 1 korona. Összesen 9.50 korona. Utólagosan beküldetett még 3 korona. Összesen tehát 12.50 korona.

A nagykarolyi m. kir. állami erdőhivatal gyűjtőivén: Gábor Sándor 2, Asbóth Mihály 1, Kovács Pál 1, Nemetz János 1 korona. Összesen 5 korona.

A nagyváradi m. kir. állami erdőhivatal gyűjtőivén: Rónay Antal 2, Molnár Antal 1, Comanicu János 1, Nagy Mihály 1 korona. Összesen 5 K.

A zilahi m. kir. állami Erdőhivatal gyűjtőivén: Derzsi Gábor 2, Szvoboda Mihály 1, Simony Gotthárd 1, Witting Albert 1 korona. Összesen 5 korona.

A beszterczei m. kir. állami erdőhivatal gyűjtőivén: Egly József 1, Daum Alfréd 1 korona. Összesen 2 korona.

A kolozsvári m. kir. állami erdőhivatal gyűjtőivén: Zareczky Pál 5, Csanády Attila 2, Egyed György 1, Nagy Jenő —.50, Prunyi Albert 2 Zavitsa József 2, Biró Béla 1 korona. Összesen 13.50 korona.

A tor dai m. kir. állami erdőhivatal gyűjtőivén: Ercsényi Béla 2, Zarándi Knöpfler Károly 2, Gyurcsó József 1, Stefány Gyula 1 korona. Összesen 6.—korona.

A marosvásárhelyi m. kir. állami erdőhivatal gyűjtőivén: Imre Dénes 2, Garda János 1.50, Horváth József 1, Demény Lajos 1, Nyiri Dénes 1 korona. Összesen 6.50 korona.

A csikszeredai m. kir. állami erdőhivatal gyűjtőivén: Bodor Gyula 2, Daempf István 2, Mamira József 1, Sztankó Zoltán 1, Nagy Kálmán 1, Tóber Samu 1 korona. Összesen 8 korona.

A székelyudvarhelyi m. kir. állami erdőhivatal gyűjtőivén: Esztegar Bálint 1, Lukátsffy Elek 1, Pál János 1, Háger Gyula 1 korona. Összesen 4 korona.

A sepsiszentgyörgyi m. kir. erdőhivatal gyűjtőivén: Nagy György 1, Magyar János 1, Borbáth Gerő —.50, Valics János 1, Márton Benedek —.50, Joós Elek 1, Muresiánu Aurél —.50, Imrech Ferencz 1 korona. Összesen 6.50 korona.

A brassói m. kir. állami erdőhivatal gyűjtőivén: Jakab József 5, Cseh Pál 2, Tompa Kálmán 2, Donáth Sándor 3, Schuster András 2, Wehofer Mihály 2 korona. Összesen 16 korona.

A fogarasi m. kir. állami erdőhivatal gyűjtőivén: Várnai Sándor 2, Arnaut Miklós 1, Zankó Emil 1, Wildmann Kálmán 1, Donáth Sándor 1 korona. Összesen 6 korona.

A segesvári m. kir. állami erdőhivatal gyűjtőivén: Somogy Lajos 3, Kadácsi Bálint 2, Pfundtner Károly 2, Horváth Valter 1, Schmidt Vilmos 1, Franciscy Vilmos 1, Szalántzy László 1 korona. Összesen 11 korona.

A nagyszebeni m. kir. állami erdőhivatal gyűjtőivén: Sümegh Ignác 4, Lencsés Ambrus 1, dr. Andrea E. ügyvéd 1, Craciun Bain 1, Spielhaupter György 1, Schwarz Rezső 1, Seemayer Bódog 1, Henrich Győző 1, Plachy Teofil 1 korona. Összesen 12 korona.

A dicsőszentmártoni m. kir. állami erdőhivatal gyűjtőivén: Szántner János 5 korona. Összesen 5 korona.

A nagyenyedi m. kir. állami erdőhivatal gyűjtőivén: Nagy Samu 2, Dudutz Károly 2, Horváth Viktor 2, Orbán József 1, Dezső Zsigmond 5 korona. Összesen 12 korona.

A dévai m. kir. állami erdőhivatal gyűjtőivén: Bodnár Richárd 5, Michalusz Sándor 5, Ács Sándor 5, Borbély Sámuel 5, Fröhlich György 5, Popovits Ottó

5, Jáczó András 3, dr. Sziogyártó József 4, Nagy Lajos 2, Sallak János 2, Tamás István 1 korona. Összesen 42 korona.

Az aradi m. kir. állami erdőhivatal gyűjtőivén: Páll Miklós 5, Ittu Mihály 2, Jancsó István 2, Schurina Vilmos 5 korona. Összesen 14 korona.

A szegedi m. kir. állami erdőhivatal gyűjtőivén: Kiss Ferencz 10, Kallivoda Andor 8 korona. Összesen 18 korona. — A királyhalmi erdőőri szakiskola együtt szállította be a pénzt.

Az ujvidéki m. kir. állami erdőhivatal gyűjtőivén: Horvát Ferencz 1, Márton Sándor 1 korona. Összesen 2 korona

A pécsi m. kir. állami erdőhivatal gyűjtőivén: Almássy István 2, Kovács Pál 1, Seh Jenő 1, Halász Géza 1 korona. Összesen 5 korona.

A kaposvári m. kir. állami erdőhivatal gyűjtőivén: Fás Gyula 2, Horváth Miklós 1, Bükkel Sándor 1 korona. Összesen 4 korona.

A zalaegerszegi m. kir. állami erdőhivatal gyűjtőivén: Apáti László 2, Monspart István 1, Ihrig Vilmos 1, Vigh József 1, Halász József 1 korona. Összesen 6 korona.

A szombathelyi m. kir. állami erdőhivatal gyűjtőivén: Szigeti Rezső 2, Vég Gyula 1, Tomka Jenő 1, Szabó Kálmán 1 korona. Összesen 5 korona.

A komáromi m. kir. állami erdőhivatal gyűjtőivén: Pékh József 3, Pöschl Ferencz 2, Körmendy Károly 1 korona. Összesen 6 korona.

A veszprémi m. kir. állami erdőhivatal gyűjtőivén: Hangay Géza 3, Porubszky Károly 1, Binder Béla 1 korona. Összesen 5 korona.

A budapesti kir. erdőfelügyelőség gyűjtőivén: Neogrády Kálmán 5, Hauszmann Béla 5 korona. Összesen 10 korona.

A pozsonyi kir. erdőfelügyelőség gyűjtőivén: Sághy Kálmán 5 korona. Összesen 5 korona.

A turócszentmártoni kir. erdőfelügyelőség gyűjtőivén: Kelecsényi Ferencz 2, Konczvald Ferencz 1 korona. Összesen 3 korona.

A besztercebányai kir. erdőfelügyelőség gyűjtőivén: Laukó Sándor 2 korona. Összesen 2 korona.

A kassai kir. erdőfelügyelőség gyűjtőivén: Pető Lajos 2, Czimra József 2 korona. Összesen 4 korona.

Az ungvári kir. erdőfelügyelőség gyűjtőivén: Napholtz Jenő 2, Ferentzy Lajos 1 korona. Összesen 3 korona.

A máramarosszigeti kir. erdőfelügyelőség gyűjtőivén: Szentimrey Dániel dr. Hoffmann Gyula 1, Lehrmann Béla 1 korona. Összesen 4 korona.

A nagyvárad kir. erdőfelügyelőség gyűjtőivén: Kolosy Béla 2, Véssei Mihály 1 korona. Összesen 3 korona.

A kolozsvári kir. erdőfelügyelőség gyűjtőivén: Gyöngyössy Béla 2, Simonfy Ákos 1 korona. Összesen 3 korona.

A marosvásárhelyi kir. erdőfelügyelőség gyűjtőivén: Krajcsovits Béla 3, Hepke Arthur 1, Szabó Kálmán 1 korona. Összesen 5 korona.

A brassói kir. erdőfelügyelőség gyűjtőivén: Garlathy Oszkár 5, Eránosz Antal János 2.50 korona. Összesen 7.50 korona.

A nagyszebeni kir. erdőfelügyelőség gyűjtőivén: K. Bogdán Géza 2, Pászthy Ferencz 1 korona. Összesen 3 korona.

A dévai kir. erdőfelügyelőség gyűjtőivén: Székely Mózes 3, Goró Ferencz 1 korona. Összesen 4 korona.

A temesvári kir. erdőfelügyelőség gyűjtőivén: Dömötör Tihamér 4 korona. Összesen 4 korona.

A szegedi kir. erdőfelügyelőség gyűjtőivén: Jausz Sándor 5 korona. Összesen 5 korona.

A pécsi kir. erdőfelügyelőség gyűjtőivén: Pánczél Ottó 5 korona. Összesen 5 korona.

A szombathelyi kir. erdőfelügyelőség gyűjtőivén: Kögl Árpád 2 Földváry Miksa 1 korona. Összesen 3 korona.

A győri kir. erdőfelügyelőség gyűjtőivén: Véssey Ferencz 1 korona. Összesen 1 korona.

A déliablai m. kir. kincst. birtokkezelőség gyűjtőivén: Ajtay Jenő 1 Bársony József 1 korona. Összesen 2 korona.

A m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszterium VIII. és IX. főosztály tisztikara gyűjtőivén: Trsztvánszky László 3, Szalai Ernő 5, Hinfner György 3, Náray Lajos —.50, Zvarik Egyed —.50, Tarcányi Kálmán —.50, Szép Géza —.50 korona. Összesen 13 korona.

A Kassa városi erdőhivatal gyűjtőivén: Karsai Károly 3 korona. Összesen 3 korona.

A Körmöcbánya városi erdőhivatal gyűjtőivén: Lende Ede 5 korona, pótlólag az erdőhivatal 10 korona. Összesen 15 korona.

A vadászerdői m. kir. erdőéri szakiskola gyűjtőivén: Illés Vidor 1, ifj. Fekete Lajos 1, Török Sándor 3 korona. Összesen 5 korona.

A lipótújvári m. kir. erdőéri szakiskola gyűjtőivén: Benkő Rezső 5, Szaltzer Lajos 1, Horváth Dezső 1, korona. Összesen 7 korona.

A királyhalmi m. kir. erdőéri szakiskola gyűjtőivén: Teodorovits Ferencz 3, Tihanyi László 1, Takács János 1, Harkó Lajos 1 korona. Összesen 6 korona.

A görgényzentimrei m. kir. erdőéri szakiskola gyűjtőivén: 5 korona. Összesen 5 korona.

A selmecbányai bányászati és erdészeti főiskola gyűjtőivén: Vadas Jenő 5, Jankó Sándor 5, Fekete Zoltán 5, dr. Kövessi Ferencz 5, Krippel Móricz 5, Bencze Gergely 5 korona. Összesen 30 korona.

A Brassó városi erdőhivatal gyűjtőivén: Orlovsky Gyula 5, Hain Gusztáv 4, Gunesch Gottfried 4, Király Dénes 2, Albrich Gyula 2 korona. Összesen 17 korona.

A Selmeczbánya városi erdőhivatal gyűjtőivén: Selmeczbánya város nevében: Horváth Kálmán kir. tanácsos, polgármester 20 korona. Összesen 20 korona.

A Lőcse városi erdőhivatal gyűjtőivén: Halmi László 4, Tar József 2 korona. Összesen 6 korona.

A Debreczen városi erdőhivatal gyűjtőivén: Botos Lajos 2, László János 1, Szüts Kálmán 2, Török Gábor 4 korona. Összesen 9 korona.

A Kőszeg városi erdőhivatal gyűjtőivén: Hárs István 2 korona. Összesen 2 korona.

A Zólyom városi erdőhivatal gyűjtőivén: 10 korona. Összesen 10 korona.

A besztercebányai r. kath. püspökség erdőhivatala Lutilla gyűjtőivén: Barrois Andor 5, Mihályfi Mihály 8 korona. Összesen 13 korona.

Az esztergomi hercegprímási erdőhivatal gyűjtőivén: Csupor István 5 korona. Összesen 5 korona.

A jolsvai Coburg herceg uradalmi erdőigazgatóság gyűjtőivén: Fülöp Szász Coburg-Cothai herceg őfensége erdőigazgatósága 10, Hering Samu 4, Csoma Gusztáv 1, Szénássy Béla 2, Tindly József 1, Gál György 1 korona. Összesen 19 korona.

A garamszécsi Coburg herceg uradalmi erdőhivatala gyűjtőivén: Okolicsányi Lajos 10, Kolbenhayer Gyula 5, Szontagh Nándor 5, Fozmán Gyula 2, Wolfram Sándor 2 korona. Összesen 24 korona.

A murányaljai Coburg herceg uradalmi erdőhivatala gyűjtőivén: Pribiszlavszky Adolf 1, Holéczy Gusztáv 1, Kochen Valdemár 1, P. I., olvashatatlán aláírás 1 korona. Összesen 5 korona.

A nagyrócei Coburg herceg uradalmi erdőhivatala gyűjtőivén: Gasner Imre 1, Lukovich Attila 1, Bárdossy Miklós 1, Aschner István 1, Szilvássy László 1 korona. Összesen 5 korona.

A meleghegyi Coburg herceg balogvári erdőhivatala gyűjtőivén: Csaczkóczy Károly 2, Benczkó József 1, Szepesházy Kálmán 1 korona. Összesen 4 korona.

Az edelényi Coburg herceg uradalmi erdőhivatala gyűjtőivén: Kachelmann Walter 10 korona. Összesen 10 korona.

A cserépfalui Coburg hercegi uradalom erdőhivatala gyűjtőivén: Antony Károly 2 korona. Összesen 2 korona.

Az ipolynyéki Coburg hercegi uradalom erdőhivatala gyűjtőivén: Plenczner Rezső 2, Feister Ede 2, Pokorny Károly 2 korona. Összesen 6 korona.

A szentantali Coburg hercegi uradalom erdőhivatala gyűjtőivén: Hoznek Gyula 2, Weinert Gyula 1, Neuschwandner N. 2, Wolfram Sándor 1, Pintér Sándor 1 korona. Összesen 7 korona.

A pusztavacsi Coburg hercegi uradalom gyűjtőivén: Bradovka Károly 2 K. Összesen 2 korona.

A rimamurány-salgótarjáni vasmű erdőhivatala gyűjtőivén: Erdőhivatal 30 korona. Összesen 30 korona.

A sajtóvárkonyi főkáptalan erdőhivatala gyűjtőivén: Tornay Gyula 1 K. Összesen 1 korona.

A gróf Károlyi Mihály parádi erdőhivatala gyűjtőivén: Ferenczi Ede 5, Weiner Tivadar 2, Zemanek Adolf 2, Urbancsek Ignác 2, Pintér Lajos 1 korona. Összesen 12 korona.

A nadrági vasipar társaság erdőhivatala gyűjtőivén: Ifj. Zadrzil János 1, Erdőhivatal 2 korona. Összesen 3 korona.

A szab. osztrák-magyar államvasutak igazgatósága Oravicabánya gyűjtőivén: Igazgatóság 25 korona. Összesen 25 korona.

A gróf Teleki család dolhai erdőhivatala gyűjtőivén: Dolhai uradalom 20 korona. Összesen 20 korona.

A gróf Zichy-féle divényi erdőhivatal gyűjtőivén: Giller János 10, Horváth Antal 2, Mayer László 2, Giller Albert 1 korona. Összesen 15 korona.

A veszprémi püspökség karádi erdőhivatala gyűjtőivén: Csik Gyula 1 korona. Összesen 1 korona.

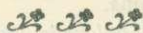
A herczeg Eszterházy Miklós dombóvári hitb. erdőhivatala gyűjtőivén: Schréter Károly 3, Miklosz Károly 2, Löv Jenő 2, Konecsni Gyula 1, Kutassy Béla 2, Furmann Antal 2 korona. Összesen 12 korona.

A gróf Károlyi Alajos erdői hitb. erdőhivatala gyűjtőivén: Ajtay János 2, Oszadál Jenő 1, Burda Károly 1, Fóris József 1, Lotterhof Márton 1 korona. Összesen 6 korona.

A szász egyetem százhétbirói nagyszebeni erdőhivatala gyűjtőivén: Pfalz Károly 5, Witting Emil 3, Michaelis Frobert 2 korona. Összesen 10 korona.

A karánsebesi román-bánáti vagyonközség erdőhivatala gyűjtőivén: Dragalina Patricius 5, Balás Sándor 2, Diaconovich Sándor 1, Segercian Vazul 1, Piso János 1, Maritia Vazul 1, Mihalescu Péter 1, Dabramirescu János 1, Jian Döme 1, Pepa Szilárd 1 korona. Összesen 15 korona.

Együttesen 1410 korona.

ERDÉSZETI RENDELETEK TÁRA.

I.

KÖRRENDELET

az erdei utak és vasutak által érintett vízfolyások és belvizek legmagasabb vizállásainak megfigyelése tárgyában.

Valamennyi kincstári erdőigazgatóságnak, főerdőhivatalnak és erdőhivatalnak

129393/I/B/4. Földmiv. min. szám. — A folyó évben megindított erdei vasuti nyomjelzési és tervezési munkálatok során tapasztaltam, hogy egyes igazgatási hivatalok az erdei utak és vasutak által érintett vízfolyások és belvizek legmagasabb vizállásainak megfigyelése tárgyában kiadott múlt évi 47067. számú körrendeletem utasításainak hiányosan tettek eleget, holott a folyó évben országszerte lezajlott s helyenként katasztrofális jellegű árvizek ezen megfigyelésekhez értékes adatokat szolgáltatottak volna.

Minthogy ezen vizállási adatok ismerete, éppen a gyakori árvizekre való tekintettel, a tervbe vett nagyobbszabású erdei

vasuti és egyéb erdőfeltárási építkezések sikeres megoldása érdekében felette nagy jelentőséggel bír, felhivom az igazgatási hivatalt, hogy a fent idézett körrendeletem utasításainak megfelelően, a kerületében meglevő, vagy tervbe vett erdei utak és vasutak által érintett, illetve egyéb építmények közelében levő mindennemű vízfolyások és belvizek legmagasabb vízállásainak megfigyelése, továbbá a természetben maradandó fixpontokon való megjelölése, jegyzékbe foglalása és a tervezési munkálatoknál a szükség és czélszerűség követelményeihez képest leendő felhasználása körül a lelkiismeretesebben és legszigorubban járjon el, különös figyelmet fordítván elsősorban azokra a vízfolyásokra, amelyek mentén erdei vasutak építése már a közel jövőre tervbe van véve.

Figyelmeztetem az igazgatási hivatalt, hogy amennyiben e tekintetben ezentul mulasztásoknak jönnék nyomára, azokért az igazgatási hivatal főnökét személyesen fogom felelőssé tenni.

Budapest, 1913. évi november hó 20-án.

A miniszter rendeletéből:

Téglás
min. tanácsos.

II.

KÖRRENDELET

az engedélyezett építkezések költség számláinak sürgős előterjesztése tárgyában.

Valamennyi kincstári erdőigazgatóságnak, főerdőhivatalnak és erdőhivatalnak.

129521/I/B/4. Földmiv. min. sz. — Tapasztaltam, hogy a legtöbb igazgatási hivatal az innen engedélyezett építkezésekre vonatkozó költség számlákat a munkálatok befejezése után igen gyakran több hónapra, néha egy évre menő késedelemmel terjeszti előm.

Tekintettel arra, hogy ezen késedelem folytán az építkezés befejezése alkalmával esetleg felmerülhető tullépések mikénti fedezése és a netalán mutatkozó megtakarításoknak más célra való fordítása rendszerint nehézséggel jár, sőt lehetetlen és mert emiatt a vállalatban végzett építkezéseknél a felülvizsgálatok tulságos kitolódása folytán a vállalkozók jogos kijárandóságaikhoz s szerződésük értelmében már esedékessé vált felülvizsgálati díjaik és biztosítékaikhoz késedelmesen jutnak hozzá, — ezen hátrányok

megszüntetése érdekében, — hivatkozással az e tárgyban folyó évi január hó 10-én 413. szám alatti körrendeletemben foglaltakra, — felhívom a Czimet, hogy az innen engedélyezett építkezések befejezése, illetve az építményeknek használatba vétele után, a vonatkozó költség számla és annak netalán tartozékát képező kiviteli művelet összeállítását azonnal vegye munkába és azt oly erővel szorgalmazza, hogy a költség számlát és esetleg kiviteli műveletet, minél előbb, de legkésőbb a jelzett időponttól számított hat (6) hét alatti a további intézkedések meglétele végett elem terjeszthesse.

Tudomására hozom, hogy amennyiben ezen határidőt pontosan be nem tartaná és különösen abban az esetben, ha vállalkozók kijárandóságának és biztosítékának késedelmes kiutalványozása miatt hozzám panasz tételik, avagy ha az esetleg felmerült túllépés fedezése, avagy a megtakarítás czélszerű felhasználása tekintetében nehézségek támadnak, a Czim főnökét és építésvezetőjét személyesen fogom felelősségre vonni.

Budapest, 1913. évi november hó 22-én.

A miniszter rendeletéből:

Téglás

miniszteri tanácsos.

Az Országos Erdészeti Egyesület pénztáránál teljesített befizetések 1913. évi november hóban.

A rövidítések magyarázata :

Az akáczia monografiája	Am.	A tenyőfélék fájának összehasonlító	
Alapítványi kamat	ak.	szövetana	Fösz.
Alapítványi tőketörlesztés	att.	Hazánk házi faipara (Gaul Károly)	H. F.
Áltiszti segélyalap	Asa.	Hirdetési díj az E. L.	hd.
Átutó bevétel	áb.	Hirdetési díj az „Erdő”-ben	Ehd.
Báró Bánffy D. alapítvány	BBa.	Időközi kamatok (takarékpénztári)	ik.
Bedő Albert alapítvány	B.Aa.	Kedvezményes lapdíj	kid.
Bükküzi fa romlása stb.	Btr.	Készpénzalapítvány	k. a.
Egyéb bevétel	Egy.	Külföldi fanemek tenyésztése	Kft.
Erdői facsemeték nevelése	Ecs.	Lakbér	lb.
Erdészeti Géptan	Egt.	Lapdíj (Erd. Lapok)	ld.
Erdészeti Lapok egyes füzetel.	EL.	Legelő-erdők berendezése	M. L.
Erdészeti Növénytan II. rész	Nvt. II.	Magyar Erdészeti Oklevéltár	EOT.
Erdészeti rendeletek tára	Ert.	Népszerű növénytan	N. Nvt.
Erdészeti zsebnaptár	Npt.	Perköltség	Prk.
„Erdő” című lap	Eld.	Postaköltség	pk.
Erdőbecslés tan II. kiadás	Ebt.	Rendkívüli bevétel	rb.
Erdőőr	Eö.	Rendszeres növénytan I. R.	Rnt. I.
Erdőrendezést tan (Bel.)	Rz.	Szálló Erdők Berendezése	Szeb.
Erdőrendezést tan (Fekete)	Rzf.	Tagsági díj	td.
Erzsébet királyné alapítvány	F. a.	Tangens-táblázatok	Tt.
Értékpapírok kamatai	Ék.	Gr. Tisza Lajos-alapítvány	TLa.
Értékezesek az erdőrendezés köréből	Ée.	Titkári nyugdíjalap	t. ny. a
Fából készült cukor és alkohol	Fcza.	Tölgy és Tenyésztése	Töt.
		Wagner Károly alapítvány	Wka.

Andrássy S. gróf erdőgond. ld. 8.—. Athenaeum Hf. 4.20. Arz Károly td. 16.—. Bund Károly tnya. 26.—, üb. 2.50. Becker Róbert td. 10.—. Bagyinszky Pál npt. 2.—, pk. —.12. Barsy Nándor td. 16.—. Bedő Zoltán td. 16.—. Barczarozsnyó község hd. 27.85. Bosnyák kormány hd. 20.31. Bayer Ágost td. 48.—. Bayer Róbert td. 48.—. Bende Mihály td. 16.—. Barsy Árpád td. 16.—. Benkő Rezső td. 16.—. Brassó város hd. 23.35. Dr. Bedő Albert lb. 175.—, üb. 3.50. Blockner I. hd. 2.40. Berghoffer József ld. 4.—. Budapesti tanszerműhely Fösz. 25.—. Bohacsek Nándor Eö. 6.—, pk. —.60. Boross Marcell td. 8.—. Batthyány-Strattmann urad. npt. 4.—, pk. —.45. Bodor Jenő td. 16.—. Csapodi Sándor npt. 20.—. Csoma Gusztáv td. 8.—. Czillinger János lb. 300.—, üb. 1.—, td. 16.—. Csetneki közbirt. Eö. 6.—, pk. —.12. Csóti Viktor ld. 8.—. Özv. Domokos Sándorné ak. 5.—. Dancsfalvai v. urb. hd. 35.65. Debrődi v. urb. hd. 47.—. Engel Jerta lb. 500.—, üb. 1.—. Eggenberger könyvkeresk. Fcza. 10.—. Ifj. Erőss Rezső npt. 2.—. Ernst és Schultz ld. 16.—. Erdő cz. lapra 646.02. Fekete György dr. lb. 180.—, üb. 1.—. Földmiv. min. hd. 136.25. Földhitelintézet ék. 19.80. Fábry Alajos td. 16.—. Fenyves Lajos ak. 13.—, att. 37.—. Farkas József ld. 4.—. Földmiv. min. hd. 185.75. Faragó Béla hd. 48.—, áb. 148.40. Gaal Károly lb. 150.—, üb. 1.50. Giller Zoltán td. 8.—. Gödöllői erdő-urad. hd. 27.95. Hornyánszky Viktor Eö. 6.—. Habel Lambert td. 8.—. Hohenlohe urad. hd. 44.95. Hofmann Ede npt. 3.—, pk. —.12. Herrmann János td. 16.—. Hermány község hd. 23.35. Hoffmann Ede hd. 32.90. Ipach Ede lb. 225.—, üb. 1.50. Junghaus E. erdőgond. hd. 5.55. Özv. Kováts Gusztávné td. 32.—. Körmöczbánya város hd. 80.05. Király István Eö. 6.—, pk. —.55. Kostyál N.

npt. 3.—. Karánsebesi vagyonszétosztás hd. 36.85. Kenczler Sándor npt. 3.—, pk. —.45. Kakódy Dániel td. 8.—. Kassa város hd. 89.95. Kalenói v. urb. hd. 48.20. Libohorszky József tnya. 3.75. Lantos Izsóné lb. 400.—, üb. 1.50. Lehoczky János lb. 60.—, üb. 1.—. Lochian Viktor ld. 16.—, npt. 3.—, pk. 1.—. Lóránt István Eő. 6.—, pk. —.55. Lippai főerdőhiv. hd. 26.15, és 25.15. Lehrmann Béla npt. 2.—, pk. —.45. Ménlak község hd. 15.35. td. 16.—. Mágocsy-Dietz S. Fősz. 16.—. Mándry József npt. 3.—, pk. —.45. Máthé Ambrus td. 16.—, Mazanecz János td. 20.—. Marsalkó Ferencz td. 16.—. Mészár Imre npt. 3.—, pk. —.45. Nagy Károly min. tan. td. 16.—. Neogrády Kálmánné att. 320.—, ak. 16.—. Neuhöfer & Sohn hd. 10.50. Nyisztor Bocza hd. 22.15. Ósinka község hd. 11.95. Orsovai erdőhiv. hd. 53.65. Pasztorek Sándor Eő. 6.—, pk. —.55. Persián Iván lb. 53.—, üb. 1.—. Petrutiu Juon pk. 1.50. Pető János td. 8.—. Plotényi Nándor hd. 16.15. Dr. Reitzer László lb. 440.—, üb. 1.—. Rozer Jenő npt. 3.—, pk. —.45. Sándor Imre hd. 45.60 és 112.—. Özv. Székács Ferenczné lb. 680.—, üb. 2.50. Szabó Kálmán (battonyai) td. 8.—. Szatmárnémeti város hd. 37.83. Szunyogh József Eő. 6.—, pk. —.55. Sebők Ernő td. 25.—. Somogyi Géza Eő. 6.—, pk. —.55. Szabó Kálmán Eő. 6.—. Szombathelyi erdőhiv. npt. 14.—, pk. —.40. Sopron város hd. 15.85. Dr. Sreznys János ld. 4.—. Stainer Gyula hd. 96.—. Sósmezői közbirt. hd. 62.60. Selmecz- és Bélabánya város hd. 24.35. Takács Ferencz hd. 10.20. Tőkösi herczegnd. hd. 21.35. Tilj Dénes td. 16.—. Tiszolcz község hd. 28.15. Vadászerdei szakiskola Eő. 120.—, pk. 1.87. Vinkovczei főerdőhiv. hd. 34.45. Wény János td. 5.—. Wundszám S. Rnt. I. 8.—, Fcza. 1.50, pk. —.90. Zsarnóczai erdőhiv. hd. 20.95. Zágrábi erdőig. hd. 73 70. Zsolnai cellulózegyár td. 16.—, pk. —.87. Zaláni körjegyző hd. 89.95.

1

Az „Erdészeti Lapok“ 1913. évi XXIV. füzetének
HIRDETÉSEI.

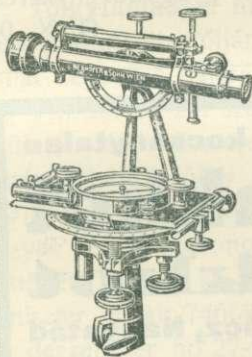
Az ERDÉSZETI LAPOK mellett mérsékelt közlési díjért
a lap irányával nem ellenkező hirdetések kiadatnak.

Dijszabás. Kéthasábos szélességben (107 mm) garmond betűvel vagy
ennél nagyobb betűfajttával szedett hirdetés milliméterenkint a) faeladási hirde-
téseknel 30 fillér, b) más hirdetéseknel 20 fillér. Táblázatos és garmond betűnél
kisebbs betűfajttával szedett hirdetések másfél-szeres egységárral számíttatnak.
Méreteit megjelenés esetén megfelelő árkedvezmény.

Külön mellékletek 25 gramm súlyig 70 koronáért, azontul 25 grammon
vént 25 koronával magasabb árért mellekeltnek.

Aranyérem, párisi
világkiállítás 1900.

(7. XII. 12.)

Egyetemes busszóla-műszereket és erdei-busszólákat

mérészetalokat és távesöves vonalzó-
kat, valamint mindennemű mérőszközt
készít a legjobb kivitel és legpontosabb rekti-
fikáció biztosítása mellett

NEUHÖFER ÉS FIA

es. és kir. udvari műszereszek

BÉCS, V. Hartmann-gasse 5.

Az eredeti svéd szövédékfurók
főképviselete.

Köpes árjegyzék ingyen és bérmentve. Minden
közhasználatu műszer állandóan készletben van.
Javitások és átalakítások — akkor is, ha a mű-
szerek nem a mi gyárunkból
származnak — legjobban és leg-
gyorsabban eszközöltetnek. —
Szállítás kívánatra magyar özé-
gek utján is lehetséges.

Peremartoni NAGY SÁNDOR

Erdőértékesítési és erdőmérnöki iroda,

Budapest, VI., Liszt-Ferencz-tér 13. sz.

TELEFON: 50.

TELEFON: 50.

Erdőbirtokok, faállományok, erdei termékek értékesítése megbízás
alajján. Adás-vételi szerződések, üzleti kötlevelek felülbirálása. Erdő-
becslések. Kihasznaási tervek. Erdei és fűrészüzemek szakellenőrzése.
Házi kezelések berendezése, ellenőrzése. Fakereskedelmi szakvélemény
peres és perenkivüli ügyekben. Usanceok ismertetése. Calculatiok.

Fadóntó-csavar

• **Ára 40 korona.** •

megrendelhető Bartha Ábel m. kir.
főerdőmérnöknel Beszterczén. (Ismer-
tetését lásd az Erdészeti Lapok 1911.
évfolyam 455. lapján.) (1. IX. 9.)

Ajtay Sándor erdőmérnöki irodája Arad, Karolin-utcza I/a szám.

Elvállalja az erdészet körébe vágó összes műszaki tervek készítését és keresztülvételét, u. m.: üzemtervek készítését, erdők becslését és felmérését, parcellázásokat, iparvasutak tervezését és nyomjelzését, erdőbirtokok felügyeletét, erdészeti ügyekben tanácsadást, erdők vételét és eladását, vadászterületek értékesítését. (3. XIV. 13.)

Nadragulyalevelet, hársfavirágot, tölgyMohát és tisztított
taplót napi legmagasabb áron vesz *Lévai Jenő* gyógynövénykeres-
kedő, Óbecse. (4. X. 9.)

Őszi és tavaszi idényre **kocsányos és kocsánytalan**

tölgyvetőmakkot és csermakkot

aianl legjutányosabb áron **Wimmer Ignác, Nagyatád**
(Somogy megye). (6. VI. 6.)

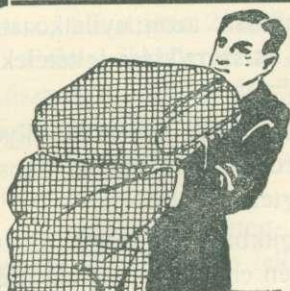
PIEPER-féle „STOCKBÖLLER“

német birod. szab.

fatuskó robbantásához.

PIEPER ADOLF gyára, MOERS a. RHEIN.

Uri ruhának való
brünni posztót

legolcsóbb áron

Etzler és Dostal cégénél

Brünn, Schwedengasse 5/g, a tanárok és állami tisztviselők egyesületeinek szállítójánál lehet beszerezni.

A magánember sok pénzt takarít meg, ha a posztót közvetlenül a gyártelepről szerzi be. — Bármely árban eladott áru új és divatos. — A legkisebb mennyiség is szállítva lesz. Gazdag tartalmu mintacsomag megtekintésre díjtalanul és portómentesen szállítatik. (5. VII. 7.)

Tölgyfaeladási hirdetés. ény. 581/1913. sz. — Illyefalva nagyközség alulírott előljárósága közhírré teszi, hogy a község tulajdonát képező s határában fekvő erdeje „B” üzemsztály 13., 15., 16., 17., 20. és 24. számú osztagainak összesen 176·52 kat. hold területén lévő, összesen 10.714 szál- 15—106 cm mellmagassági átmérővel bíró tölgy faanyagát, mely a hivatalos becslés szerint 9997·4 m³ kéregnélküli műfát, 1985·3 m³ hasábtüzifát, 3074·1 m³ vegyes tüzifát (dorong- és ágfa), vagyis összesen 15·056·8 m³ fatömeget teszen ki, a nagyméltóságu m. kir. földmivelésügyi miniszter urnak 74668/I/A/2/1913. számú engedélye alapján 1913. évi december hó 27-ik napján délelőtt 10 órakor Illyefalva nagyközség házánál megtartandó zárt írásbeli ajánlatokkal egybekötött nyilvános szóbeli árverésen eladja.

Kikiáltási ár 315.008 korona, azaz háromszáztizenötezer nyolcz korona.

Bánatpénz a kikiáltási ár 20%-a, vagyis 63.001 korona, azaz hatvanháromezeregy korona.

Árverési és szerződési feltételektől eltérő, vagy későn érkező és utóajánlatok nem fogadtnak el.

Szabályszerűen kiállított írásbeli zárt ajánlatok, a szóbeli árverés kezdete előtt az árverező bizottság elnökénél nyújtandók be.

Az írásbeli zárt ajánlatok csak akkor vétetnek figyelembe, ha szabályszerűen vannak kiállítva és olvashatóan azon nyilatkozatot tartalmazzák, hogy ajánlattevő az árverési és szerződési feltételeket ismeri és azoknak magát aláveti.

A részletes fabecslés, árverési és szerződési feltételek Illyefalva községhezánál és a m. kir. járási erdőgondnokságnál Sepsiszentgyörgyön a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Árverezni szándékozóknak szabadságukban áll, hogy az árverés tárgyát képező faanyagot a helyszínén előzőleg megtekintsék és esetleg saját közegeikkel megbecsüljék a községi előjárásánál való előzetes jelentkezés és engedélykérés kötelezettsége mellett.

Az erdő a községtől 3·4, Uzon vasuti állomástól 9·4 km távolságra van. A kiszállítás igen kényelmes.

Illyefalva, 1915. évi október hó 20-án.

Farkas Mihály
bíró.

(9. IV. 4.)

Valzer Ferencz
jegyző.

Csemeteszükséglet 1914. évi tavaszi ültetésekre. 100.000 drb. 3 éves, erős, átiskoláztatott és 120.000 drb. 3 éves, erős és jól kifejlődött, nem átiskoláztatott luczfenyőt (*Picea excelsa*), 80.000 drb. jól kifejlődött, nem átiskoláztatott, 2 éves fehérfenyőt (*Pinus silvestris*) magasabb fekvésű faiskolákból venne Trencsén megye máriatólgyesi uradalmi erdőhivatala. (10. II. 2.)

Bükkfaeladás. A viski (Máramaros m.) koronavárosi közbirtokosság 1914. évi január hó 8-án d. e. 10 órakor Visken a városházán tartandó zárt írásbeli ajánlatok tárgyalásával egybekötött nyilvános szóbeli árverésen eladja 15 évi kihasználásra a nagyméltóságu m. kir. földmívelési minisztérium 1913. évi 2246. és 8272/1/A/2. sz. rendeletével kihasználásra engedélyezett Mogyoróspatak és Sajánvölgy nevű erdőrészekben fekvő 990·08 kat. hold, továbbá az 1913—1915. évi rendes vágásterületekből 76·12 kat. hold, mindössze 1066·2 kat. hold. területen tővön levő bükkfaállományát, amelynek fatömege a m. kir. állami erdőhivatal becslése szerint 318.000 m^3 , amiből 71.700 m^3 (21.630 drb. törzs) 42—80 cm, átlagosan 52 cm középméretű műfa.

Kikiáltási ár, mint hivatalosan megállapított becsérték 213.000 korona, bánatpénz 21.300 korona.

Ezen vágásterületek Visk városától 9—10 km távolságra fekszenek, onnan pedig a tiszaparti tutajrakodó 3 km-nyire, a Máv. bustyaházai vasúti állomása 7 km-nyire van.

Az erdőtől a városig vezető 9.16 km hosszú utat a vevő köteles kiépíteni.

A részletes fatömeg- és értékbecslési munkálat, továbbá az árverési és szerződési feltételek betekintheők a máramarosszigeti m. kir. állami erdőhivatalnál, a huszti m. kir. járási erdőgondnokságnál és Visk városházán a főjegyzőnél, akihez az érdeklődők a helyszin megtekintése végett is fordulhatnak.

Visk (Máramaros m.), 1913. évi november hó 26-án.

(11)

Héder János
közbirtokossági elnök.

Pályázati hirdetmény. 3925/1913. sz. — A lipitújvári m. kir. főerdőhivatal kerületében újabb szervezés folytán 2 főerdőőri, 1 erdőőri, illetve előléptetés és az üresedésben levő 3 főerdőőri és 1 erdőlegényi állás betöltése esetén 5 főerdőőri, 6 erdőőri és több erdőlegényi és segéderdőőri állás üresedik meg, amelyekre az alábbi állományszerű illetmények élvezetével ezennel a következő pályázat nyitattik:

I. A pályázatra kiirt 2 főerdőőri (vagy erdőőri) állás a műszaki segédszolgálat ellátása végett szervezetvén (még pedig egy az építkezésnél és egy az erdőrendezőségi segédszolgálatnál), az ezen állásokra pályázók felhivatnak, hogy az erdőőri szolgálathoz megkivánt, a II. pont alatt megnevezett törvényes kellékeken kívül igazolják még a nagyméltóságú kir. földművelésügyi miniszter urnak folyó évi 76783/I/B/1. sz. szabályrendelete folytán az államerdők vagy az állami kezelésbe vett egyéb erdők valamely igazgatási hivatalának bizonyítványával, még pedig

a) Az építkezési műszaki segédszolgálat ellátására szervezett állásokra pályázók:

1. hogy kisebb tervek és költségvetések elkészítésével, nagyobb tervek másolásában, épületek, építmények és azok helyszinrajzában felvételében és ugyancsak helyszini kitűzésében, utak lejtmerete-

zésében, a lejtméretezési adatok megrajzolásában, utak és vasutak keresztaszvélvnyevinek felvétélében és megszerkesztésében, az utépitési munkák végrehajtásában. végül a vízi és magasépitési munkáknál felmerülő kisebb műszaki teendőkben kellő gyakorlati ismeretekkel bírnak;

2. hogy az építészeti műszaki szolgálatnál legalább két évig teljesítettek gyakorlati szolgálatot.

b) Az erdőrendezési műszaki segédszolgálat ellátására szervezett állásra pályázók:

1. hogy a delejtűtájolóval (boussole) való felmérésben, a felmérések eredményeinek felhordásában (térképelésben), a térképrajzolásban, valamint az egyszerűbb térszámítási eljárásban a kellő gyakorlati ismeretekkel bírnak;

2. hogy az erdőrendezési műszaki szolgálatnál legalább két évig teljesítettek gyakorlati szolgálatot.

Ezen utóbbi feltétel (ugy az erdőrendezési, mint az építkezési műszaki szolgálatra pályázóknál) a m. kir. erdőőri szakiskolák továbbképző tanfolyamát jó sikerrel végzett egyéneknél odamódosul, hogy azoknál egy évi gyakorlati szolgálat igazolása is elégséges.

Megjegyeztetik, hogy a fent megszabott kellékekkel bíró, az építkezési műszaki segédszolgálat ellátására alkalmasnak talált azon legjobb minősítésű erdőőr, aki igazolja, hogy

1. ezen műszaki segédszolgálatnál kifogástalanul hat évet töltött el;

2. aki ezenkívül a kőmives- és ácsmesteri vizsgát is letette és erről oklevelet mutat be, mindjárt főerdőőrré fog kineveztetni.

Tájékozásul közölnetik még, hogy azok az altisztek, kik a műszaki segédszolgálatnál hat évet kifogástalanul töltenek el, az igazgatási hivatal altiszti állományában történő *első üresedés alkalmával* a fentidézett szabályrendelet értelmében főerdőőrré léptetendők majd elő.

II. Az esetleges előléptetés folytán megüresedő és az üresedésben levő erdőőri stb. állásra pályázók felhivatnak, hogy az 1879. évi XXXI. t.-cz. 37. szakaszában körülírt szakképzettséget, a m. kir. kincstári erdészeti szolgálatába ujonnan belépni kívánók ezenfelül még ép és erős testalkatukat, különösen jó halló-, látó- és beszélőképességüket kincstári erdészeti orvos, vármegyei fő-

orvos vagy honvédtörzsorvos által kiállított bizonyítvánnyal, valamint az életkorukról, illetékességükről, eddigi alkalmaztatásukról, nyelvismereteikről, katonai kötelezettségükről szóló bizonyítványokkal felszerelt és sajátkezüleg irt kérvényeiket *1914. évi január hó 1-ig* alulírott főerdőhivatalnál, még pedig az állami szolgálatban állók felettes hatóságuk, mások pedig az illetékes közigazgatási hatóság útján nyujtsák be.

A főerdőőri állásokkal 800 K fizetés és 200 K személyi pótlék, az erdőőri állásokkal 600 K fizetés és 100 K személyi pótlék, továbbá természetbeni lakás vagy ennek hiányában a törvényszerű lakbér és egyéb rendszeresített illetmények, az erdőlegényi és segéderdőőri állásokkal 700, illetve 600 K évi szegődménybér, természetbeni lakás vagy törvényszerű lakbér és egyéb rendszeresített illetmények élvezete van egybekötve.

Liptóújvár, 1913. évi november hóban.

(12)

M. kir. főerdőhivatal.

Pályázati hirdetmény. A pécsi püspöki uradalomnál egy erdőmérnökgyakornoki állás 1914. évi január hó 1-ével következő javadalmazással betöltendő.

Évi fizetés 1200 korona, egy szobából álló lakás, 24 köbméter hasábfu, külső szolgálat alkalmával egy hátaslónak használata.

Kérvények ő méltósága dr. gróf Zichy Gyula megyés püspök urhoz czimezve alulírott jószágigazgatóságnál beterjesztendők.

Pécs, 1913. évi november hó 26-án.

(13)

Pécsi püspöki uradalom jószágigazgatósága.

Termelt fenyőhaszonfaeladás. 79809/1913. F. M. sz. A liptóújvári m. kir. főerdőhivatal a kerületéhez tartozó maluzsinai és oszadai m. kir. erdőgondnokságokban az 1913. évben kitermelt és az 1914. év folyamán a kincstár által a rakodókra kiszállítandó, valamint a fenyőházai m. kir. erdőgondnokság kerületében az 1913—1915. években a kincstár által termelt, illetve termelendő és az 1914—1915. években a rakodóra kiszállítandó lucz-, jegenye-, erdei- és vörösfenyőműfát Liptóújvárt 1913. évi december hó 18-án d. e. tiz (10) óraker nyilvános írásbeli versenytárgyalás útján értékesítés alá fogja bocsátani,

A szabályszerűen kiállított ajánlatok legkésőbb 1913. évi december hó 17-én délután 5 óráig nyujtandók be a lipitújvári m. kir. főerdőhivatalnál.

A részletek csoportosítására, valamint a kikiáltási árakra vonatkozó bővebb felvilágosítást a lipitújvári m. kir. főerdőhivatal ad, ahol az általános árverési és szerződési feltételek, valamint ajánlati űrlap és borítékok is megtekinthetők és beszerezhetők.

Budapest, 1913. évi november havában.

(14)

Földmivclésügyi miniszter.

Bükk- és egyéb elszórtan előforduló lombfanemekből termelendő faanyagok eladása tővön és termelt állapotban. 9791/1913. szám. — A kolozsvári m. kir. erdőigazgatóság kerületéhez tartozó bihardobrosdi m. kir. erdőgondnokság ugynevezett Reu völgyében, összesen 992·8 kat. hold kiterjedésű 1914—1916. évi vágásterületen, a vevő által termelendő bükk- és elszórtan található gyertyán-, cser- és lágylombfaállomány tővön, — s ezzel kapcsolatosan a m. kir. kincstár által az ezen területen kitermelendő tölgy-, juhar-, kőris- és sziltüzifa, — nemkülönben a terület szerinti eladásból kivont erdőrészetekben kitermelendő bükkhaszonfa és vegyes tűzifa, az erdei rakhelyekre kihozott állapotban, zárt írásbeli ajánlatok útján eladás alá bocsáttatik.

Az ajánlatok legkésőbb 1913. évi december hó 29-én déli 12 óráig nyujtandók be Kolozsvárt a m. kir. erdőigazgatóságnál és 1913. évi december hó 30-án délelőtt 10 órakor fognak az erdőigazgatóság főnöki irodájában nyilvánosan felbontatni.

— Az árverési és részletes szerződési feltételek, kikiáltási árak kimutatása, ajánlati űrlap és boríték a kolozsvári m. kir. erdőigazgatóságnál szerezhetők be.

Budapest, 1913. évi november hóban.

(15)

M. kir. földmivclésügyi miniszter.

Pályázati hirdetmény. Néhai gróf Pálffy János bajmóczi uradalmában egy segéderdómérnöki állás töltendő be.

Pályázhatik: szakképzettséggel bíró, erdőrendezési teendőkből kellő jártassággal bíró, 30 éves életkort meg nem haladt egyén. Nőtlenek előnyben részesülnek.

Javadalmazás: 3000 K évi fizetés; 500 K utiáltalány. Természetbeni lakás, tüzifa. Pályázatok, bizonyítványmásolatokkal ellátva, erdőhivatal, Bajmócz czimre legkésőbb 1914. január hó 15-ig küldendőek. (16. II. 1.)

Erdőeladási hirdetmény. 5349/1913. sz. — A kolozsvári m. kir. telepítési felügyelőség folyó évi december hó 22-én délelőtt 11 órakor hivatalos helyiségében (Kolozsvár, Bocskay-tér 19 sz. II. emelet) zárt írásbeli ajánlattal egybekötött szóbeli árverésen eladja Gyalu és Egerbegy község határában (Kolozs megye) fekvő 7764 kat. hold kincstári erdőterület összes faanyagát.

Kikiáltási ár 210.000 korona. Bánatpénz 21.000 korona, mely az árverési bizottságnak fizetendő az árverés megkezdése előtt. Azok, kik zárt írásbeli ajánlatot tesznek, vagy ahhoz kötelesek mellékelni, vagy posta útján beküldeni. A zárt írásbeli ajánlat 1 koronás bélyeggel látandó el és kívül a boritékon jelzendő: „Ajánlat a gyalui erdő faanyagra“.

A zárt ajánlatok beérkeztek sorrendjében a szóbeli árverezés befejezte után nyomban felbontatnak.

Bánatpénzként csak készpénz, vagy óvadékképes értékpapír fogadtatik el.

Későn, vagy távirati uton érkezett ajánlatok nem fogadtatnak el. Kitermelési határidő 1916. évi márczius hó 31.

A részletes feltételek a telepítési felügyelőségnél a hivatalos órák alatt 8—2 óráig megtekinthetők.

Az árverés eredménye felett végérvényesen a m. kir földmivelésügyi miniszter ur fog dönteni, aki a szabad választás jogát is fentartotta.

Kolozsvár, 1913. évi november hó 17-én.

(17)

M. kir. telepítési felügyelőség.
Bocskay-tér, 19. szám, II. em.

Faárverési hirdetmény. 774/913. Kj. sz. — Százhalom község a folyó évi december hó 22-én délelőtt 10 órakor a községi irodában tartandó írásbeli zárt ajánlatokkal egybekötött nyilvános szóbeli árverésen egy tömegben eladja a rendes évi vágásterületén levő épület- és dongafának kiválóan alkalmas 812 drb. tölgytörzset,

melyből I. osztályu igen jóminőségű 54 *cm* átlag átmérőjű 270 drb. és II. osztályu szintén jóminőségű 45 *cm* átlag átmérőjű 542 drb. törzs találtatik.

A törzsek összes fatömege 1339 tömör m^3 , melyből 531 m^3 a mű- és 808 m^3 a tűzifa.

Az egész fatömeg becsértéke és kikiáltási ára teszen 13.400 koronát, mely összeg en alul a fa el nem adható.

Az árverési feltételek a község házánál a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Százhalom, 1913. évi november hó 26-án.

(18)

A községi előljáróság.

Fenyőhaszonfaeladás termelt állapotban. 129770/1913. szám. — A besztercebányai m. kir. erdőigazgatóságnál folyó évi december hó 30-án délelőtt 10 órakor a karámi és dobrócsi erdőgondnokság kerületében az 1913. évtől kezdve három (3) éven át a m. kir. kincstár részéről termelendő, évenként mintegy 35.000—45.000 m^3 , legfőképen luczfenyő és jegenyefenyő épület- és műszerfának, a zólyomjárású kincstári gőzfűrésznek bérletével kapcsolatos eladása iránt, nyilvános írásbeli versenytárgyalás fog tartatni.

Az ajánlatok legkésőbb 1913. évi december hó 29-én déli 12 óráig nyújtandók be a besztercebányai erdőigazgatóságnál.

Árverési és szerződési feltételek a besztercebányai m. kir. erdőigazgatóságnál megtekinthetők, ahol ajánlati ürlap és boríték is beszerezhető.

Budapest, 1913. évi november hóban.

(19)

M. kir. földmivelésügyi miniszter.

Árverési hirdetmény. 6890/1913. sz. — A kolozsvári m. kir. erdőigazgatóság kerületéhez tartozó dési m. kir. kincstári erdőgondnokság Ördöngösfüzes község határabeli *Malomcsere nevű 1914. évi vágásterületen* összesen felbecsült 23 m^3 tölgyépületi fa, 783 $ürm^3$ hasáb-, 662 $ürm^3$ dorong-, 444 $ürm^3$ galy- és ágbükk-, tölgy- és gyertyántűzifa részletekre (nyilakra) felosztva *folyó évi december hó 20-án délelőtt 10 órakor a helyszínén* kezdetét

veendő nyilvános szóbeli árverés útján készpénz lefizetése mellett tövön fog eladatni.

Az árverési feltételek és kikiáltási árak a dési m. kir. erdőgondnokságnál tudhatók meg.

Kolozsvár, 1913. évi november hóban.

(20)

M. kir. erdőigazgatóság.

Árverési hirdetmény. 1913/6944. szám. — A kolozsvári m. kir. erdőigazgatóság kerületéhez tartozó dési m. kir. kincstári erdőgondnokság Désakna nagyközség határabeli „Szakadás“ nevű 1914. évi vágásterületen levő, összesen 296 drb. 132.332 m^3 -re becsült s épületi és műszerfára alkalmas tölgyfatörzs egy tömegben, az összesen felbecsült 205 $\ddot{u}rm^3$ hasáb-, 385 $\ddot{u}rm^3$ dorong- és 197 $\ddot{u}rm^3$ ág- és galy-, bükk- és gyertyántüzifa pedig részletekre (nyilakra) felosztva folyó év december hó 22-én d. e. 9 órakor a helyszínén kezdetét veendő nyilvános szóbeli árverésen készpénz lefizetése mellett tövön fog eladatni.

Az árverési feltételek és kikiáltási árak a dési m. kir. erdőgondnokságnál tudhatók meg.

Kolozsvár, 1913. évi november hóban.

(21)

M. kir. erdőigazgatóság.

Faeladási hirdetmény. 287/913 h. ü. sz. — Maros-Torda vármegye alispánja, mint Osmarosszék 127 községe egyeteme, illetve községe tulajdonát képező szovátai havasbirtok rendelkező kezelője közhírré teszi a nevezett havasbirtokra vonatkozó rendszeres gazdasági üzementerv „B“ üzemosztály 32., 36. és 38. osztagaiból a legelő erdőnek kijelölt területen képezendő tisztásokon, és pedig:

1. alsósófalvi szálláson felüli részben lévő 5 darabban, mintegy 20 hold területen lévő 1780 m^3 bükk-tüzifa 4200 (négyezerkettőszáz) korona becsáron felül;

2. az alsósófalvi szálláson alól lévő két darabból álló bükk-erdőrészből, mintegy 14,6 hold területen lévő mintegy 1306 m^3 bükkmúfa és 3050 m^3 tűzifa 3000 (háromezer) korona becsáron felül;

3. az alsósófalvi szálláson alól lévő három darabból álló bükk-erdőrészből, mintegy 20·4 hold területen lévő mintegy 1830 m^3 bükkmúfa és 4260 m^3 tűzifa 4800 (négyezernyolczszáz) korona becsáron felül zárt írásbeli ajánlatokkal egybekötött szóbeli nyilvános árverésen eladatik.

Ezen zárt írásbeli versenytárgyalással egybekötött nyilvános szóbeli árverés folyó évi deczember hó 19-én délelőtt 9 órakor lesz megtartva Szovátán a havasgondnoksági irodán.

Bánatpénz akár a fent megjelölt 1—3. erdőrészekre külön-külön, akár mindháromra egy összegben a fent megjelölt összegek 10⁰/₀-a.

A zárt, 1 K-ás bélyeggel és a fenti bánatpénzzel ellátott írásbeli ajánlatok a szóbeli árverés megkezdése előtt az árverést vezető tisztviselőhöz benyújtandók.

Ajánlatok tehetők az 1—3. pontban felsorolt erdőrészekre együttesen is.

Részletes árverési és szerződési feltételek megtekinthetők a szovátai m. kir. erdőgondnokságnál, Ősmarosszék havasbirtoka külső vagyongazdálkodásánál Szovátán a havasgazdasági irodában és Maros-Torda vármegye alispánjánál Marosvásárhelyt (vármegyeház).

Marosvásárhely, 1913. évi november hó 30-án.

(22)

Dr. Balla
főjegyző.

Árverési hirdetmény. 6781/1913. szám. — Az alulirott kir. főerdőhivatalnál 1913. évi deczember hó 22-én délelőtti 10 órakor, kizárólag írásbeli ajánlatok útján eladásra kerül a lipovljanei kir. erdőgondnokság „Jamaricko brdo“ nevű védkerület I-ső tagjának 7. és a II. tagjának 13., 14. és 17. számú részletekben 79·54 kat. holdnyi területen kijelölt 13.458 bükk-, 30 nyár- és égetörzs 24.851 (huszonnégyezernyolczszázötvenegy) K kikiáltási ár mellett.

A részletes árverési és szerződési feltételek alulirott kir. főerdőhivatalnál és a lipovljanei kir. erdőgondnokságnál tekinthetők meg és kívánatra posta útján is megküldetnek.

Vinkovce, 1913. évi deczember hóban.

(23)

Kir. főerdőhivatal.

Termelt kemény tűzifa eladása. 4190/1913. sz. — A lippai m. kir. főerdőhivatal kerületéhez tartozó tótváradi erdőgondnokság vágásaiban termelt és a soborsini, közvetlenül a vasuti állomás mellett fekvő s az állomással iparvágánnyal összekötött faraktárban készletezett következő tűzifaválasztékok kerülnek írásbeli versenytárgyalás útján eladásra, ugymint: 200 *ürm*³ bükkhasáb-, 432 *ürm*³ gyertyánhasáb-, 500 *ürm*³ tölgyhasáb-, 172 *ürm*³ kőris-, szil- és juharhasáb-, 300 *ürm*³ bükkdorong-, 320 *ürm* gyertyándorong- és 646 *ürm*³ tölgydorongtűzifa.

Kikiáltási ár: 13.201 korona 60 fillér.

Bánatpénz: 1330 korona.

Az ajánlatok *folyó évi december hó 22-ik napjának déli 12 órájáig* nyújtandók be a lippai főerdőhivatalnál, ahol is azok december hó 23-án délelőtt 9 órakor nyilvánosan felbontatni fognak.

Ajánlati űrlapok és boriték, valamint a versenytárgyalási s egyszersmind szerződési feltételek a lippai m. kir. főerdőhivatalnál és a tótváradi m. kir. erdőgondnokságnál díjmentesen szerezhetők be.

Lippa, 1913. évi december hóban.

(24)

M. kir. főerdőhivatal.

Füz- és nyárfaeladás tövön. 4420/1913. sz. — Az apatini m. kir. erdőhivatalhoz tartozó Sziga szigeten lévő vágásterületeken álló füz- és nyárfaanyag két csoportra megosztva, zárt írásbeli ajánlatok útján kerül eladásra.

Az írásbeli ajánlatok legkésőbbén *folyó évi december hó 22-én délután 4 óráig* nyújtandók be az apatini m. kir. erdőhivatalhoz, ahol azok a következő napon délelőtt 10 órakor nyilvánosan felbontatni fognak.

Az eladási feltételek, az eladási csoportok megosztása és kikiáltási árak, ajánlati űrlap és boriték az apatini m. kir. erdőhivatalnál szerezhetők meg.

Apatin, 1913. évi november hóban.

(25)

M. kir. erdőhivatal.

Faeladási hirdetmény. 1/913. sz. — Az aradvármegyei Halmágy-Csucs községbeli volt urbéri közbirtokosság tulajdonát képező mintegy 110·6 kat. holdnyi, természetben kellően ki- és megjelölt

Doszu Maguri nevü erdőrészen tövön található mintegy 11.711 tömörköbméterre becsült bükk, cser, gyertyán és tölgyből álló fakészlet az 1914. évi január hó 20-án d. e. 10¹/₂ órakor Halmágy-Csucs községházánál megtartandó írásbeli zárt ajánlatok benyújtásával egybekötött nyilvános szóbeli árverésen el fog adatni.

Kikiáltási ár 16.649 (tizenhatezerhatszáznegyvenkilencz) K.
Bánatpénz 1665 K.

Az egykoronás bélyeggel ellátott, szabályszerűleg kiállított s jelzett bánatpénzzel készpénzben, vagy óvadékképes magyar állami értékpapirokkal felszerelt zárt írásbeli ajánlatok a szóbeli árverést megelőzőleg nyújtandók be az árverelő bizottság elnökéhez s postán megküldhetők: *Körjegyző, Halmágy-Csucs* czimén. A postán beadott ajánlatokra reá jegyzendő: *Ajánlat az urb. erdőre.*

A kellően fel nem szerelt, illetve a feltételektől eltérő ajánlatok figyelmen kívül hagyatnak.

Utóajánlatok nem fogadtatnak el.

A részletes árverési és szerződési feltételek Halmágy-Csucs községházánál és az aradi m. kir. állami erdőhivatalnál megtekinthetők, kívánatra megküldetnek.

Halmágy-Csucs, 1913. évi december hó 4-én.

Jonescu György
v. urb. jegyző.

(26)

Nikora Mákávei
v. urb. elnök.

Pályázati hirdetmény. Alulírott keres egy havasi erdőkihasználásban jártas, komoly, józan és értelmes erdőőrt.

Járandósága havi 120 korona fizetés 20 korona havasi pótlékkal, havasi lakással és szabad tüzelővel.

Kettő segédőrt 80, illetve 60 korona törzsfizetés és 20—20 korona havasi pótlékkal, havasi lakás és szabad tüzelővel.

Román nyelv ismerete szükséges.

Ezen állások csak 2, esetleg 6 évre szerveztetnek, további szolgálat kizárva nincsen, de nem biztosítottak.

Erdőőri szakvizsga és szolgálati bizonyítványokkal felszerelt folyamodványok alulírotthoz nyújtandók be.

(27)

Salgótarjáni Kőszénbánya Részvénytársulat
erdészeti hivatala Szászváros.

Fűrészhulladékból előállított fenyőcelluloze- és tűzifa eladása. 129917/1913. sz. — A szomolnoki m. kir. erdőgondnokság nagymedenczevölgyi fűrésztelepén előállított és előállítandó fűrészárúk hulladékaiból termelt, illetve termelendő mintegy 225 vasuti kocsirakomány kötegelt fenyőcellulozefa és körülbelül ugyanannyi kötegelt fenyőtűzifa két eladási csoportra megosztva zárt írásbeli ajánlatok útján el fog adatni.

Az ajánlatok 1913. évi december hó 29-én déli 12 óráig nyújtandók be Tótsóvárt a m. kir. erdőhivatalnál, ahol azok december hó 30-án délelőtt 10 órakor fognak nyilvánosan felbontatni.

Az árverési és szerződési feltételek, ajánlati űrlap és boríték a tótsóvári m. kir. erdőhivatalnál megszerezhetők.

Budapest, 1913. évi november hóban.

(28)

M. kir. földmivelésügyi miniszter.

Termelt fenyőhaszonfaeladás. 130156/1913. sz. — A körmőcbányai erdőgondnokság kerületében termelt és Jánoshegy vasuti állomásnál lévő rakodóra kiszállított 2976 drb., mintegy 1748 köbméter fenyőszálfa kettő értékesítési csoportra megosztva, zárt írásbeli ajánlatok útján el fog adatni.

Az ajánlatok legkésőbb 1913. évi december hó 29-ik napján déli 12 óráig nyújtandók be Zsarnóczán az erdőhivatalnál, ahol is azok 1913. évi december hó 30-án délelőtt 10 órakor nyilvánosan fognak felbontatni.

Az eladási csoportokra való megosztás, a faanyagokra, kikiáltási árakra és bánatpénzekre vonatkozó adatok, valamint az árverési s egyuttal szerződési feltételek, ajánlati űrlap és boríték a zsarnóczai m. kir. erdőhivatalnál szerezhetők be.

Budapest, 1913. évi december hóban.

(29)

M. kir. földmivelésügyi miniszter.

Árverési hirdetmény. 53/1913. sz. — Ozmánbük község nemesi közbirtokosságának tulajdonát képező erdőben 545 drb. 1078 m^3 mű- és 107 m^3 tűzifatörzsre becsült tölgy, 41 drb. és 113 m^3 tűzifatörzsre becsült bükk 1913. évi december hó 29-én délelőtt

10 óraker Ormánbük község (Zala vármegye) birájának házánál megtartandó — zárt írásbeli ajánlatokkal összekötött — nyilvános szóbeli árverésen el fog adatni.

Kikiáltási becsár 22.469 korona, bánatpénz 2246 korona.

A szóbeli árverés megkezdése előtt 2246 korona bánatpénzzel, vagy megfelelő óvadékképes értékpapirokkal és 1 koronás bélyeggel ellátott zárt írásbeli ajánlatok, melyekben a felajánlott vételár számokkal és betűkkel olvashatóan kiirandó, valamint kinyilatkoztatandó ajánlattevő által az is, hogy az árverési és szerződési feltételeket ismeri és magát azoknak feltétlenül aláveti, alulírott által a szóbeli árverés megkezdése előtt postán, úgy közvetlenül benyújtva elfogadtatnak, ellenben utó- vagy távirati ajánlatok figyelembe nem vétetnek.

Az árverési és szerződési feltételek a zalaegerszegi m. kir. járási erdőgondnokságnál és Ozmánbük község közbirtokosságai elnökénél a hivatalos órákban megtekinthetők.

Zalaegerszeg, 1913. évi december hó 6-án.

(30)

Monspárt István
m. kir. erdőmérnök,

Árverési hirdetmény. 5910/1913. sz. — Bihar vármegye Élesd járásában fekvő Czéczke község volt urbéréseinek Czéczke község határában levő erdejében a m. kir. földmívelésügyi miniszter urnak 3384/1913. számú rendeletével kihasználásra engedélyezett 55.6 kat. hold területen mintegy 2319 m^3 -re becsült kocsányos tölgyhaszon- és műfa, 148 m^3 -re becsült cserhaszonfa és 1060 m^3 -re becsült vegyes tűzifa 1914. évi január hó 13-án d. e. 10 óraker Czéczke község házánál írásbeli zárt ajánlatokkal egybekötött nyilvános szóbeli árverésen tövön, becsáron felül el fog adatni. A hivatalosan megállapított becsérték, mint kikiáltási ár 35.373 K, azaz harminczötezerháromszázhetvenhárom korona. Bánatpénz 3540 K.

Szabályszerüleg kiállított és 10% bánatpénzzel felszerelt zárt írásbeli ajánlatok szóbeli árverés kezdete előtt az árverelő bizottsághoz nyújtandók be, ellenben szabálytalanul és hiányosan felszerelt utó- és távirati, nemkülönben becsáron aluli ajánlatok visszatartatnak. A részletes árverési feltételek és becslési adatok

Czeczke községhezánál és a nagyváradai m. kir. állami erdőhivatalnál a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Nagyvárad, 1913. évi deczember hó 9-én.

(31)

Dr. Fráter László
vármegyei aljegyző.

Fenyő-, bükk- és juharfaeladási hirdetmény. Alulírott kir. erdőigazgatóságnál 1913. évi deczember 29-én délelőtti 9 órakor kizárólag írásbeli ajánlatok után a következő tövön lévő fatömegek kerülnek eladásra és pedig:

1. A jaszenáki kir. erdőgondnokság IV. vágássorozatában a Jaszenák-Begovasztasa nevű ut tűzpásztáján kijelölt 1945 m^3 fenyő-, 1632 m^3 bükk- és 106 m^3 juharfatömeg 10.769 korona kikiáltási árral.

2. A ravnagorai kir. erdőgondnokság I. vágássorozatában kijelölt 1440 m^3 fenyő- és 860 m^3 bükkfatömeg 9030 korona kikiáltási árral.

3. Ugyanezen erdőgondnokság III. vágássorozatában kijelölt 718 m^3 fenyő- és 728 m^3 bükkfatömeg 7670 korona kikiáltási árral

4. Az ogulini kir. erdőgondnokság II. vágássorozatában kijelölt 407 m^3 fenyő- és 2166 m^3 bükkfatömeg 6630 korona kikiáltási árral.

5. fuzsinei kir. erdőgondnokság I. vágássorozatában kijelölt 335 m^3 fenyő és 1077 m^3 bükkfatömeg 5400 korona kikiáltási árral.

6. A mrkopalji kir. erdőgondnokság I. vágássorozatában kijelölt s 753 m^3 fenyő- és 14 m^3 bükkfatömege becsült széldöntött törzsek 5571 korona kikiáltási árral.

Több eladási tárgyra tett komulativ ajánlatok nem fognak figyelembe vétetni, azért az ajánlatban az egyes tárgyakra megajánlott vételárak külön megjelölendők.

A részletes árverési és szerződési feltételek az alulírott kir. erdőigazgatóságnál és az illető kir. erdőgondnokságoknál megtekinthetők s kívánatra posta útján is megküldhetők.

Zágráb, 1913. évi deczember hóban.

(32)

Kir. erdőigazgatóság.

Faeladási hirdetmény. 2462/1913. sz. — Kozmás község eladja a községhezánál 1914. évi január hó 5-én d. e. $\frac{1}{2}$ 10 órakor kezdődő árverésen a Csik vármegye Kozmás községe határában levő Bojzaspatakfeje nevű erdejének mintegy 2071 kat. hold

területén a rendszeres gazdasági üzemterv szerint kihasználható luczfenyő- és tölgyfaállományát.

A vágás területe a csikszentkirály-kézdivásárhelyi országúttól 5 kilométerre, a Máv. tusnádi állomásától pedig 14 kilométer távolban van.

Az eladás tárgyát képező faállomány törzsenkénti bemérés szerint 3572 drb. 3691 m^3 bruttó, 2868 m^3 nettó luczfenyő és 402 drb. 148 m^3 bruttó, 96 m^2 nettó tölgy kereskedelmi fát tartalmaz.

Kikiáltási ár 20.710 K, bánatpénz a kikiáltási árnak 10⁰/o-a. Kihhasználás időtartama 2 év.

Az árverési és szerződési feltételek az erdőbirtokos alulírott képviselőjénél, továbbá a csikszentmártoni m. kir. járási erdőgondnokságnál rendelkezésre állanak. Az erdőgondnokságnál megtekinthető a részletes becslési munkálat is.

Olyan ajánlatok, melyek az árverési és szerződési feltételektől eltérnek, vagy bánatpénzzel ellátva nincsenek, figyelembe nem vétetnek; utóajánlatok el nem fogadtnak.

Írásbeli zárt ajánlatok a szóbeli árverés megkezdése előtt az árverező bizottság elnökénél nyújtandók be. A megajánlott összeg számokkal és betűkkel is kiírandó s az ajánlatban kifejezendő az, hogy ajánlattevő az árverési és szerződési feltételeket teljesen ismeri és magát azoknak aláveti.

Kozmás, 1913. évi december hó 9-én.

Lőrincz János
körjegyző.

(33)

Orbán Dénes
kbiró.

Bükk- és gesztenyefaeladási hirdetmény. 10379/1913. sz. — Az alulírott kir. erdőigazgatóságnál 1913. évi december hó 31-én délelőtti 11 óraker, kizárólag írásbeli ajánlatok után a következő fatömegek kerülnek eladásra és pedig:

1. A vranovinai kir. erdőgondnokság V. vágássorozatában kijelölt 10.798 m^3 gesztenye- és 1762 m^3 bükkfatömeg 26.763 korona kikiáltási árral.

2. A vranovinai kir. erdőgondnokság VI. vágássorozatában kijelölt 8025 m^3 gesztenye- és 2959 m^3 bükkfatömeg 22.518 korona kikiáltási árral.

Mindkét eladási tárgyra tett kumulatív ajánlatok nem fognak figyelembe vétetni, azért minden ajánlatban külön megjelölendők az egyes tárgyakra megajánlott vételárak.

A részletes árverési és szerződési feltételek az alulírott kir. erdőigazgatóságnál és a vranovinai kir. erdőgondnokságnál (u. p. Topusko) megtekinthetők s kívánatra posta útján is megküldhetők.

Zágráb, 1913. évi december hóban.

(34)

Kir. erdőigazgatóság.

Tölgy-, gesztenye- és egyéb törzsek és termelt tölgy-rönköeladási hirdetmény. 9968/1913. sz. — Az alulírott kir. erdőigazgatóságnál 1913. évi december hó 30-án déletőtt 11 órakor, kizárólag írásbeli ajánlatok útján a következő fatömegek kerülnek eladásra és pedig:

1. az ivanskai kir. erdőgondnokság VIII. vágássorozatának 1. tagjában kijelölt 305 m^3 tölgyfatömeg 1720 K kikiáltási árral;
2. az ivanskai kir. erdőgondnokság VIII. vágássorozatának 6. tagjában kijelölt 213 m^3 tölgyfatömeg 1051 K kikiáltási árral;
3. a draganeczi kir. erdőgondnokság I. vágássorozatában kijelölt akonczok 1187 m^3 tölgy-, 663 m^3 nyár- és 13 m^3 gyertyánfatömegeg és 3807 K kikiáltási árral;
4. a glinai kir. erdőgondnokság kerületében levő 104 drb. tölgyrönkő 44 m^3 fatömegeg és 1110 K kikiáltási árral;
5. a rujeváczi kir. erdőgondnokság II. vágássorozatában kijelölt 2062 m^3 gesztenyefatömeg 5660 K kikiáltási árral;
6. a rujeváczi kir. erdőgondnokság III. vágássorozatában kijelölt 1951 m^3 gesztenyefatömeg 4404 K kikiáltási árral.

Több eladási tárgyra tett komulatív ajánlatok nem fognak figyelembe vétetni, azért az ajánlatban az egyes tárgyakra megajánlott vételárak külön megjelölendők.

A részletes árverési és szerződési feltételek az alulírott kir. erdőigazgatóságnál és az illető erdőgondnokságoknál megtekinthetők s kívánatra posta útján is megküldetnek.

Zágráb, 1913. évi december hóban.

(35)

Kir. erdőigazgatóság.

Termelt épületfa-, szerszámfa- és tűzifa-eladás. 4900/1913. szám. — A lippai m. kir. főerdőhivatal kerületéhez tartozó pécskai m. kir. erdőgondnokság remeteági vágásában termelt mintegy 27 m^3 tölgy-, 35 m^3 szilrönkfa, 998 darab kőrslőcsfa és mintegy 908 *ürm* kemény- és 2365 nyártűzifa négy csoportba felosztva, zárt írásbeli ajánlat útján fog eladatni.

Az ajánlatok 1913. évi december hó 29-én déli 12 óráig nyújtandók be a lippai m. kir. főerdőhivatalnál, ahol azok december hó 30-án délelőtt 9 órakor fognak nyilvánosan felbontatni.

Az eladási feltételek, a faanyagok csoportosítása és a kikiáltási árak kimutatása, ajánlati űrlap és boríték az alulírt m. kir. főerdőhivatalnál, valamint a pécskai m. kir. erdőgondnokságnál díjmentesen szerezhetők be.

Lippa, 1913. évi december hóban.

(36)

M. kir. főerdőhivatal.

Árverési hirdetmény. 353/1913. kb. sz. — Bihar vármegye magyarcsékei járásában fekvő Körösszáldobágy volt urbéreseinek Körösszáldobágy község határában levő erdejében a 99940/1912. sz. földmivelésügyi miniszteri rendelettel kihasználásra engedélyezett 29 hold területen mintegy 1271 m^3 -re becsült tisztán tölgy-műfa és 56 m^3 -re becsült tölgy és cser vegyes tűzifa 1914. évi január hó 9-én d. e. 10 órakor Körösszáldobágy községhezánál írásbeli zárt ajánlatokkal egybekötött nyilvános szóbeli árverésen tövön becsáron felül el fog adatni. A hivatalosan megállapított becsérték, mint kikiáltási ár 25.000 korona, azaz huszonötezer korona. Bánatpénz 2500 korona.

Szabályszerűleg kiállított és 10% bánatpénzzel felszerelt zárt írásbeli ajánlatok szóbeli árverés kezdete előtt az árverező bizottsághoz nyújtandók be, ellenben szabálytalanul és hiányosan felszerelt, utó- és távirati, nemkülönbén becsáron aluli ajánlatok visszautasíthatnak.

A részletes árverési feltételek és becslési adatok Venter községhezánál és a nagyvárad m. kir. állami erdőhivatalnál a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Nagyvárad, 1913. évi december hó 11-én.

(37)

Dr. Fráter László
várm. aljegyző.

Árverési hirdetemény. 12111/1913. sz. — Rózsahegy r. tan. város 1914—1918. évekre esedékes és az 1914., 1915., 1916., 1917., 1918. évekre esedékes és az 1914., 1915., 1916., 1917., 1918. években a rendszeres gazdasági terv szerint megállapított évi részletekben tarolandó, összesen 331·7 kat. hold kiterjedésű erdővágásokban kiszámlált mintegy 67.402 drb. fenyőszálfára, kéreggel együtt mintegy 54.268 m^3 fenyőfatömegnek terület szerint tövön az erdőn való eladására a második írásbeli árverés 1913. évi december hó 29-én délelőtt 11 órakor fog megtartatni az 1913. évi XXIII. lapszámban közölt feltételek szerint.

Rózsahegy, 1913. évi december hó 10-én.

(38)

Voll Béla
polgármester.

Tölgyfaeladási hirdetemény. 7150/1913. sz. — A vinkovcei kir. főerdőhivatalnál 1913. évi december hó 29-én délelőtt 10 órakor írásbeli ajánlatok elfogadásával nyilvános versenytárgyalásra kerül:

1. A Morovicson székelő jaminai kir. erdőgondnokság.

„A“ üzemosztály 7. vágássorozat „Vraticna“ nevű erdőrészen 20·00 kat. holdat kitevő vágásterületen a tő mellett fekvő 136·820 m^3 fűrész-, 769·182 m^3 hasított árura, 6940 m^3 épület- és 518·705 m^3 tűzifára, összesen 1431·647 m^3 -re felbecsült 189 darab tölgytörzs, kikiáltási ár 48.193 korona.

2. A novagradiškai kir. erdőgondnokság.

„A“ üzemosztály I. vágássorozat „Prašnik“ nevű erdőrészében 20·00 kat. holdat kitevő, a tő mellett fekvő 540 darab tölgytörzs (4) négy csoportra felosztva, és pedig:

I. csoport: 132 darab 265·75 m^3 fűrész-, 369·31 m^3 hasított árura és 319·25 m^3 tűzifára, összesen 954·31 m^3 -re becsült 1—22, 24—44, 48, 50—124, 126—130, 132—133, 139—141, 146—148 folyó számokkal megjelölt tölgytörzs, kikiáltási ár 35.854 K 06 fillér.

II. csoport: 116 darab 246·39 m^3 fűrész-, 330·43 m^3 hasított árura és 352·96 m^3 tűzifára, összesen 929·78 m^3 -re becsült 131, 134—138, 142—145, 149—174, 177—183, 185, 186, 188—234,

257—278, 288, 292 folyó számokkal megjelölt tölgytörzs, kikiáltási ár 33.040 korona 87 fillér.

III. csoport: 124 darab $216 \cdot 26 m^3$ fűrész-, $327 \cdot 50 m^3$ hasított árura és $361 \cdot 36 m^3$ tűzifára, összesen $905 \cdot 12 m^3$ -re becsült 235—245, 247, 249—256, 279—287, 289—291, 293—369, 392—404, 420, 421 folyó számokkal megjelölt tölgytörzs, kikiáltási ár 31.445 korona 82 fillér.

IV. csoport: 168 darab $273 \cdot 10 m^3$ fűrész-, $555 \cdot 21 m^3$ hasított árura és $552 \cdot 98 m^3$ tűzifára, összesen $1381 \cdot 29 m^3$ -re becsült, 370, 371, 373—380, 382—391, 405—419, 422—435, 437—445, 447—450, 452, 454—500, 502—508, 510—512, 515—521, 523—541, 544—550, 552—562, 565—568 folyó számokkal megjelölt tölgytörzs, kikiáltási ár 46.905 korona 07 fillér.

Bánatpénz mind az öt csoportnál a kikiáltási ár 10 (tiz) százaléka.

A minden egyes csoportra külön-külön tett s borítékába zárt ajánlatok a versenytárgyalás napján annak megkezdése előtt, vagyis délelőtt 10-óráig nyújtandók be a vinkovcei kir. főerdőhivatal házi pénztárához, ahol azután a főerdőhivatal tanácsstermében nyilvánosan fognak felbontatni.

A versenytárgyalási s egyszersmind szerződési feltételek a vinkovcei kir. főerdőhivatalnál, a novagradiskai és a Morovicson székelő jaminai kir. erdőgondnokságnál tekinthetők meg s kívánatra a nevezett főerdőhivatal által meg is küldetnek.

Vinkovce, 1913. évi deczember hóban.

(39)

Kir. főerdőhivatal.

MOST JELENT MEG:
A FENYŐFÉLÉK FAJÁNAK
ÖSSZEHASONLÍTÓ SZÖVEGTANA

**Az „Erdészeti Lapok“ 1913. évi XXIV. füzetének
 tartalma :**

	Oldal
<i>Borsiczky Ottó</i> : Magyar erdészek tanulmányutja az Osztrák Birodalom erdőségeiben (Befejező közlemény).....	1041
<i>Roth Gyula</i> : A Duna-ártéri szigeterdők felújításáról	1069
FAKERESKEDELEM. A tűzifa szállításának megnehezítése. — Az erdélyi puhafakartell. — A Máv. tarifáinak felemelése. — Hírek a faipar köréből.....	1079
KÜLÖNFÉLÉK. Az erdőbirtokok házikézelésének kihatása a szociális érdekekre (<i>Pataki József</i>). — Árvizkárok a Maros medrében (<i>Kiss Ferencz</i>). — Érdekes fénytümemény (<i>Harkó Lajos</i>). — Kogutovicz-Littke : Világatlasz	1080
VÁLTOZÁSOK ÉS KITÜNTETÉSEK	1086
Elszámolás a Gayer Károly emlékére történt gyűjtésről	1086
ERDÉSZETI RENDELETEK TÁRA	1094
Az Országos Erdészeti Egyesület pénztáránál teljesített befizetések 1913. évi november hóban	1097
HIRDETÉSEK	I—XXII

MOST JELENT MEG:

A FENYŐFÉLÉK FÁJÁNAK ÖSSZEHASONLÍTÓ SZÖVETTANA

40 TÁBLÁVAL

ÍRTA:

DR. HOLLENDONNER FERENC

MŰEGYETEMI TANÁRSEGÉD

Az Országos Erdészeti Egyesület Deák Ferenc
alapítványából 100 arannyal jutalmazott munka

A magyar, de a külföldi irodalomban is mindeddig hiányzott olyan összefoglaló munka, mely a fenyőfélék fájával abból a szempontból foglalkozott volna, hogy mikroszkóp segítségével végezzük el a fa meghatározását, mikor a szabadszemmel való felismerés már nem lehetséges, vagy kétséges.

Mindazok, kiknek faipari termékek vizsgálásával van dolguk (erdészek, anyagvizsgálók stb.), tudják, hogy mily könnyebbségre szolgál oly munka, mely az irodalomban szétszórt, néha ellentmondó vagy téves adatokat összefoglalja, összeegyezteti és helyreigazítja.

A fosszilis fák meghatározásával foglalkozó phytopaleontológusok szintén nagy — sőt talán még nagyobb — hiányát érezték egy összefoglaló munkának, mert kövült állapotban a fenyők olyan fajai is előfordulnak, melyeknek vagy csak távoli világ részben vannak élő képviselői, vagy már ki is haltak. Az előbbi esetben az azonosság, az utóbbiban a rokonság megállapításánál mindenesetre tekintettel kell lenni az összes fenyőkre és így természetesen igen nagy szolgálatot tesz egy összefoglaló munka.

Ezeket a célokat szolgálja és ezt a hiányt pótolja a szerző munkája, melyben részint saját vizsgálatait, részint az irodalom alapján, 227 fenyőfaj van feldolgozva.

A munka „általános részének“ első fejezete magában foglalja az ezirányú eddigi vizsgálódások történetét; a második fejezete betűrendben felsorolja és megmagyarázza a műkifejezések értelmét, a harmadik fejezet szól a fenyőfélék fájában levő faelemek alaktanáról, fejlődéséről és a fatestben való eloszlásukról, elhelyezkedésükről. A „részletes részben“ azután sorra kerül a természetes rend szerinti sorrendben a 227 faj leírása, mely magában foglalja a latin nevet az összes szinonimával, a különböző magyar, német, angol, francia, továbbá az illető faj eredeti termőhelyén használt neveket, azután elterjedését, a fa szabadszemmel észrevehető és fizikai tulajdonságait, használhatóságát, ipari jelentőségét, végül „hisztológiai jellemzés“ cím alatt mikroszkópi leírását, mely a fa haránt-, sugár- és érintőirányú metszeteiben látható tulajdonságok alapján készült.

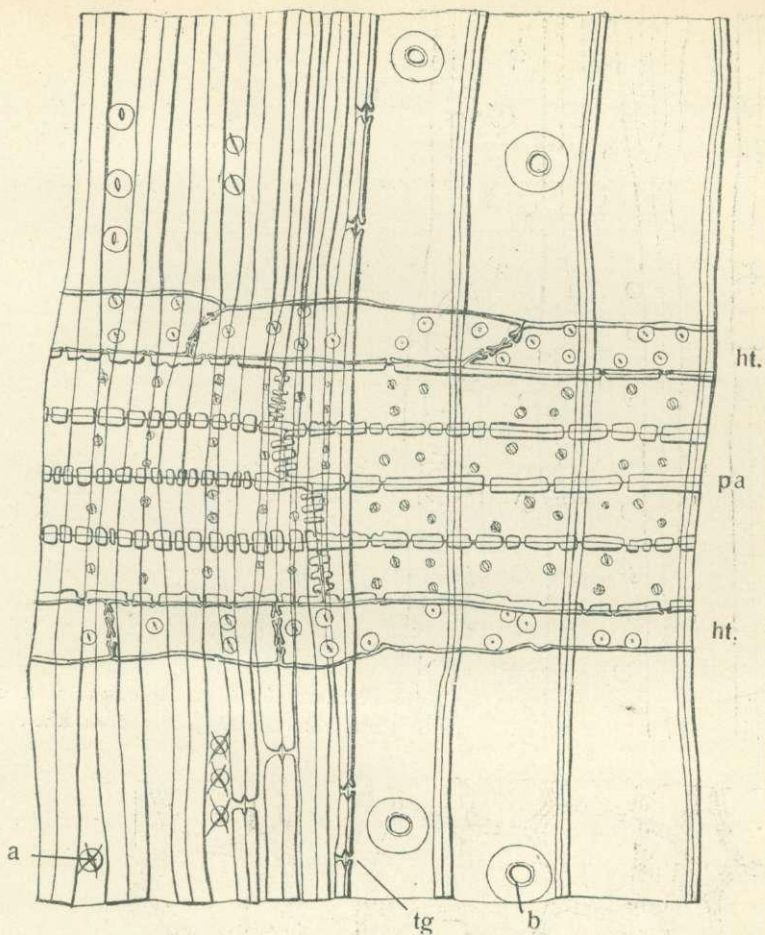
A mű végén „Meghatározó kulcs“ van összeállítva, mely a fenyők nemeinek (genus) meghatározására szolgál és ezt követi az irodalom (358 mű) felsorolása.

A munkának legfontosabb része a 40 darab eredeti tábla. Ismeretes ugyanis, hogy a mikroszkópban látható kép leírásának a megértését mennyire elősegíti a rajz, illetve mennyivel gyorsabban és könnyebben magyaráz meg ilyen dolgokat a kép, mint a néha nagyon is hosszú leírás. Mivel a fahisztológiára vonatkozó irodalomban éppen a helyes rajzokban van a legnagyobb hiány, azért a szerző különös nagy súlyt fektetett a táblák elkészítésére.

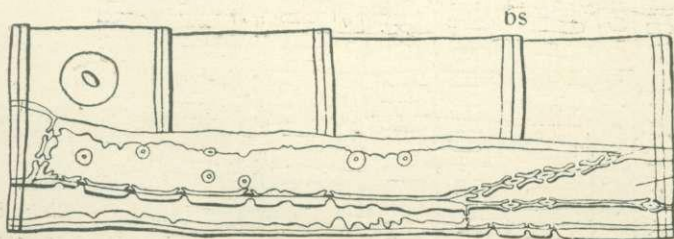
A munka a 40 darab táblán kívül 187 oldalra (4° alak) terjed.

Bolti ára füzve 25 korona. Az „Országos Erdészeti Egyesület“ tagjai az egyesület útján (Budapest, V., Alkotmány-u. 6.) 16 K kedvezményes áron szerezhetik be.

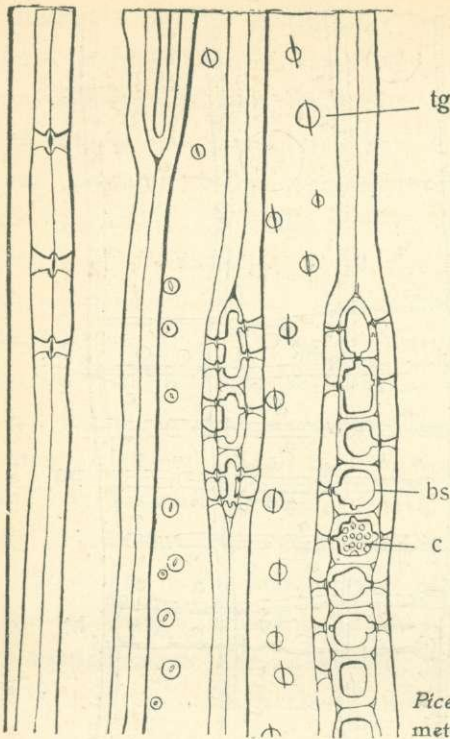

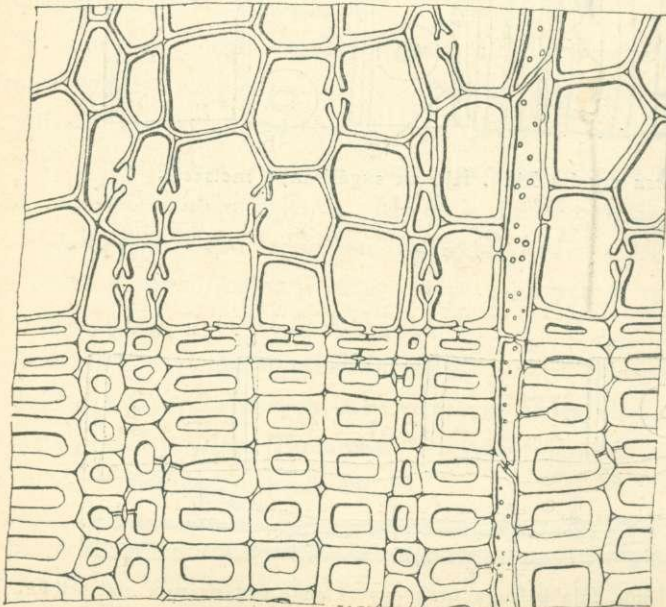
Picea excelsa Link. fájának sugárirányú metszete.

Picea excelsa Link. fája bélsugarának egy részlete sugárirányú metszetben.

Picea excelsa Link. fájának érintőirányú metszete tangentiális gödörkéekkel.

Picea excelsa Link. fájának keresztmetszete.

RENDSZERES NÖVÉNYTAN. Irta: dr. Tuzson János. I. Általános rész és a virágtalan növények. Ára egyesületi tagoknak 8 K. Bolti ára 10 K.

A TÖLGY ÉS TENYÉSZTESE. Irta: Fekete Lajos. Ára tagoknak és könyvkereskedőknek 4 K, másoknak 6 K.

AZ ÁKÁCSFA MONOGRAFIÁJA. Irta: Vadas Jenő. Ára tagoknak és könyvkereskedőknek 6 K, másoknak 8 K.

ERDEI FACSEMETÉK NEVELÉSE. Irta: Tomcsányi Gusztáv. Ára tagoknak 3 K, nem tagoknak 4 K; 4 K 45 fill. előzetes beküldése esetén bérmentve küldetik.

MAGYAR ERDÉSZETI OKLEVÉLTÁR. Szerkesztette és történeti bevezetéssel ellátta: Tagányi Károly. 3 kötet. 1906. Ára tagoknak 20 K, nem tagoknak 40 K.

ERDÉSZETI RENDELETEK TÁRA. 1880—1889. (I—IX.) évfolyam teljesen elfogyott. (Ezen évfolyamokat az egyesület mérsékelt áron visszaváltja.) Elfogyott továbbá az 1890. (X.), 1892—5., 1899. (XIX.) 1901—3.: (XXI—XXIII.) évfolyam.

Az 1891. (XI.) évfolyam ára tagoknak 60 fill., nem tagoknak 1 K 20 fill.

Az 1896. (XVI.) évfolyam ára tagoknak 50 fill., nem tagoknak 1 K.

Az 1897. (XVII.) évfolyam ára tagoknak 60 fill., nem tagoknak 1 K 20 fill.

Az 1898. (XVIII.) évfolyam ára tagoknak 70 fill., nem tagoknak 1 K 40 fill.

Az 1900. évfolyam ára tagoknak 60 fill., nem tagoknak 1 K 20 fill.

Az 1904. évi (XXIV.) évfolyam ára tagoknak 1 K 50 fill., másoknak 2 K 40 fill.

Az 1905. évi (XXV.) évfolyam ára tagoknak 50 fill., másoknak 1 K.

Az 1906. és 1907. évi egyesített füzet ára tagoknak 1 K 50 f, másoknak 2 K 50 f.

Az 1908. évi XXVIII. évf. ára tagoknak 1 K, másoknak 2 K.

Az 1909. évi XXIX. évf. ára tagoknak 1 K, másoknak 2 K.

Az 1910. és 1911. évi (XXX. és XXXI.) évf. ára tagoknak 2 K, másoknak 4 K.

Az Erdészeti Rendeleték Tára egyes füzetei 45 fill. postaköltség beküldése esetén bérmentve küldetnek.

TANGENS-TÁBLÁZATOK. Összeállította Pohl János. Ára tagoknak 1 K, nem tagoknak 2 K. (Kapható a szerzőnél is Oraviczán.)

A LEGELŐERDŐK BERENDEZÉSE, KEZELÉSE ÉS HASZNOSÍTÁSA. Irta: Márton Sándor. Ára tagoknak 4 K 80 fill., másoknak 6 K.

HAZÁNK HÁZI FAIPARA. Irta Gaul Károly. Ára tagoknak és könyvkereskedőknek 1 K 40 fill., másoknak 2 K. Bérmentesítésre 45 fill. küldendő.

A BÜKKTŰZIFA ROMLÁSA ÉS AZ ELLENE VALÓ VÉDEKEZÉS. Irta: Gellért József. Ára tagoknak 60 fill., másoknak 1 K. Bérmentesítésre 35 fill. küldendő.

A KÜLFÖLDI FANEMEK MEGTELEPÍTÉSE STB. Irta: Péch Dezső. Ára tagoknak és könyvkereskedőknek 3 K, másoknak 4 K. Bérmentesítésre 45 fill. küldendő.

ÉRTEKEZÉSEK AZ ERDŐRENDEZÉS KÖRÉBŐL. Irta: Bund Károly. Ára 4 K.

A SZÁLALÓ ERDŐK BERENDEZÉSE. Irta: Fekete Lajos. Ára 1 K 20 fill., ill. 90 fill.

ERDÉSZETI GÉPTAN. Irta: Kövesi Antal. Ára tagoknak 4 K, másoknak 5 K.

FÁBÓL KÉSZÍTETT CZUKOR ÉS ALKOHOL. Irta: dr. Zemplén Géza. Ára tagoknak 1 K 50 f, másoknak 2 K. Bérmentesítésre 45 f küldendő be. Kapható az Eggenberger-féle könyvkereskedésben is. (Budapest, IV., Kecskeméti-u. 3.)

NÉPSZERŰ ERDÉSZETI NÖVÉNYTAN. I. füzet. Spórás növények. Elfogyott II. füzet. Mohók, edényes virágtalanok, tülevelűek. Ára 2 K. III. füzet. Magházas növények. Ára 3 K. Irta Fekete Lajos.

Az Országos Erdészeti Egyesületnél továbbá megrendelhetők a következő művek, melyek után egyesületi tagok és könyvkereskedők 25 százalék árengedményben részesülnek:

ERDŐRENDEZÉSTAN. Irta: Fekete Lajos. Ára 12 K, ill. 9 K.

ERDŐÉRTÉKSZÁMITÁSTAN. II. kiad. Irta: Fekete Lajos. Ára 6 K, ill. 4.50 K.

ERDÉSZETI NYERESÉGSZÁMITÁSTAN. Irta: Fekete Lajos. Ára 4 K, ill. 3 K.

A szerzőknél rendelhetők meg:

ERDŐBECSLÉSTAN. Irta: Sóltz Gyula és Fekete Lajos. Ára 8, ill. 6 K. Kapható Fekete Lajos min. tanácsosnál Selmeczbányán.

ERDŐMIVELÉSTAN. Irta: Vadas Jenő (Selmeczbánya). Ára tagoknak 7 K, nem tagoknak 10 K.

A SELMECZBANYAI M. K. ERDŐAKADÉMIA TÖRTÉNETE ÉS ISMERTETŐJE. Irta: Vadas Jenő. Ára 4 K (erdőgyakornokoknak 3 K, akadémiai hallgatóknak 2 K). Kapható a szerzőnél (Selmeczbányán).

ERDÉSZETI ÉPÍTÉSTAN. Irta: Sobó Jenő (Selmeczbánya). I. rész. 1. és 2. kötet: Középités. Egy-egy kötet ára tagoknak 11 K 20 fill., nem tagoknak 16 K. — II. rész: Ut-, vasút- és hidépités. Ára tagoknak 12 K, nem tagoknak 16 K.

ERDŐREND ZÉSÜNK FEJLESZTÉSÉRŐL. Irta Muzsnay Géza, Zsarnócza (Bars m.). Ára 5 K, bérmentesítve 5 K 45 f.

ERDŐRENDEZÉSTAN. Irta: Muzsnay Géza, Zsarnócza (Bars m.). Ára 10 K bérmentesítve, ajánlva 10 K 55 f.

Egyébűtt megrendelhető magyar erdészeti művek:

A MAGYAR ÁLLAM ERDŐSÉGEINEK GAZDASÁGI ÉS KERESKEDELMI LEÍRÁSA. Szerkesztette: dr. Bedő Albert. 4 kötet, egy térképpel. Kiadta a földművelésügyi miniszterium. 1896. Magyar, német és francia nyelven.

A BÜKKFA KÖRHADÁSA ÉS KONZERVÁLÁSA. Irta: dr. Tuzson János. Kapható Kilián Frigyes utódánál. Budapest, Váci-utca. Ára 4 K.

AZ ERDŐHASZNÁLATTAN KÉZIKÖNYVE. Irta: Szécsi Zsigmond. II. kiadás. Ára tagoknak 12 K, nem tagoknak 16 K. (Kapható Joerges A. özv. és fiainál Selmeczbánya).

ÁLTALÁNOS FOLDMÉRÉSTAN. Irta: Cséti Ottó. II. kiadás. (Kapható ugyanott.) Ára 9 K.

ERDŐVÉDELEMTAN. Irta: Téglás Károly. (Kapható ugyanott.) Ára 5 K 40 f.

ERDÉSZETI TALAJTAN. Irta: Fekete Lajos. II. kiadás. 1891. (Kapható ugyanott.)

Ára 5 K.

GRAFOSZTATIKA ÉS VASSZERKEZETEK. Irta: Kövesi Antal. Ára tagoknak

8 K, másoknak 10 K. (Kapható ugyanott.)

BETŰSOROS TÁRGYMUTATÓ AZ ERDÉSZETI RENDELETEK TÁRA I—XXIV. ÉVFOLYAMAIHOZ. Összeállította Tomasovszky Imre. (Kapható ugyanott.) Ára 1 K.

ERDÉSZETI SEGÉDTÁBLÁK. Ára: 8 K és ERDEI ROVATOS NAPLÓ. Ára 1 K 20 fill. Megrendelhetők a földművelésügyi miniszteriumnál Budapest.

TERMÉSI TÁBLÁK. 1886. Kiadta Fülöp Szász-Coburg herceg erdőrendező-sége. (Jolsva, Gömör m.) Ára 2 K.

AZ ÁRVÉDELMI FÜZESEK TELEPÍTÉSE ÉS MŰVELÉSE. Irta: Vadas Jenő. Ára 50 f. Megrendelhető a földművelésügyi miniszteriumnál és Nagel Ottó könyvkereskedésében, Budapest, Muzeum-körút 2. szám.

A MAGYAR BIRODALOM FONTOSABB FÁSNÖVÉNYEINEK MAG- ÉS TERMÉSHATÁROZÓJA. Irta: *Petricsek Adolf*. Selmeczbánya, 1909. Joerges A. özv. és fia kiadása. Ára 1 K 60 f.

„A VADÁSZ-VIZSLA.” Gyakorlati utmutató a vizslanevelés, tanítás, használat és gyógykezeléshez. Irta: Stark Dezső főerdész. III. kiadás. Ára 2 K. Megrendelhető a „Pátria” irodalmi vállalatnál, Budapest, Üllői-ut 25.

KEDVEZMÉNY. A dr. Herezel-féle fasor-szanatorium (Budapest, VII., Városligeti-fasor 9. sz.) vizgyógyintézetében az Országos Erdészeti Egyesület tagjai 25% kedvezményben részesülnek. Kedvezményes jegyre szóló utalvány az egyesület titkári hivatala útján kapható.